

MAGYAR

KÖZLÖNY

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG HIVATALOS LAPJA

Budapest,
2001. december 5.,
szerda

137. szám

Ára: 812,- Ft

TARTALOMJEGYZÉK

		Oldal
2001:LXXXIV.tv.	A társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 2000. évi költségvetésének végrehajtásáról	9586
2001:LXXXV.tv.	A büntetőeljárásban résztvevők, az igazságszolgáltatást segítők Védelmi Programjáról	9617
229/2001. (XII. 5.) Korm. r.	A házi orvosok, házi gyermekorvosok és fogorvosi alapellátási vállalkozások támogatásáról	9632
28/2001. (XII. 5.) BM r.	A helyszíni bírságolás részletes szabályairól szóló 10/2000. (II. 23.) BM rendelet módosításáról	9635
41/2001. (XII. 5.) EüM r.	Az Országos Haematológiai és Vértranszfúziós Intézet megszüntetéséről, az Országos Vérellátó Központ, valamint az Országos Haematológiai és Immunológiai Intézet létrehozásáról szóló 48/1995. (XII. 29.) NM rendelet hatályon kívül helyezéséről	9639
57/2001. (XII. 5.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	9639
	A Biztonságos Magyarországért Közalapítvány Alapító Okirata	9659

II. rész JOGSZABÁLYOK

Törvények

2001. évi LXXXIV. törvény

a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 2000. évi költségvetésének végrehajtásáról*

Az Országgyűlés az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 53. §-a alapján a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 2000. évi költségvetéséről szóló 1999. évi CIX. törvényben (a továbbiakban: KT.) meghatározott költségvetése végrehajtásáról a következő törvényt alkotja:

I. Fejezet

A társadalombiztosítási alrendszer bevételeinek

és kiadásainak főösszege

1. § (1) Az Országgyűlés az államháztartás társadalombiztosítási alrendszerének a Nyugdíjbiztosítási Alap (a továbbiakban: Ny. Alap) és az Egészségbiztosítási Alap (a továbbiakban: E. Alap) költségvetése összegezéséből adódó 2000. évi költségvetése végrehajtását

a) 1 737 567,5 millió forint, azaz egymillió-hétszázharminchétezer-ötszázhatvanhét egész öttized millió forint bevételi főösszeggel,

b) 1 818 964,8 millió forint, azaz egymillió-nyolcszáz-tizenkilencszázhatvanhét egész nyolctized millió forint kiadási főösszeggel,

c) 81 397,3 millió forint, azaz nyolcvanegyezer-háromszázkilencvenhét egész háromtized millió forint hiánnyal jóváhagyja.

(2) A 2. § *c)* pontjában és az 5. § (1) bekezdés *c)* pontjában szereplő hiány összegezéséből adódó, az 1. § (1) bekezdésnek *c)* pontjában meghatározott hiány rendezésére az 5. § (2) bekezdésében, valamint a 13. § *a)* pontjában foglaltak figyelembevételével a központi költségvetés végrehajtásáról szóló törvényben kerül sor a Ny. Alapnál 16 656,6 millió forint összegben, az E. Alapnál 63 455,6 millió forint összegben.

(3) A társadalombiztosítási alrendszer 2000. évi összevont költségvetése végrehajtásának mérlegét az 1. számú melléklet tartalmazza.

* A törvényt az Országgyűlés 2001. november 12-i ülésnapján fogadta el.

II. Fejezet

A TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS PÉNZÜGYI ALAPJAI KÖLTSÉGVETÉSÉNEK VÉGREHAJTÁSA

A Nyugdíjbiztosítási Alap költségvetésének végrehajtása

2. § Az Országgyűlés az Ny. Alap 2000. évi költségvetésének végrehajtását

a) 1 003 459,6 millió forint, azaz egymillió-háromezer-négyszázötvenkilenc egész hattized millió forint bevételi főösszeggel,

b) 1 021 242,1 millió forint, azaz egymillió-huszonegyezer-kettőszáznegyvenkettő egész egytized millió forint kiadási főösszeggel,

c) 17 782,5 millió forint, azaz tizenhétezer-hétszáznyolcvankettő egész öttized millió forint hiánnyal jóváhagyja.

3. § (1) Az Országgyűlés az Ny. Alap 2000. évi működési előirányzat-maradványát 1490,1 millió forint összegben jóváhagyja, amelyből az előző évi kötelezettségvállalással terhelt összeg 3,1 millió forint.

(2) Az Országgyűlés tudomásul veszi, hogy az Ny. Alap működési kiadásai 1975,9 millió forint előző évi előirányzat-maradványának felhasználását tartalmazzák.

(3) Az Országgyűlés elrendeli az (1) bekezdésben elismert előirányzat-maradvány összegéből

a) 21,4 millió forint kötelezettségvállalással nem terhelt előirányzat-maradvány befizetését az Ny. Alap részére 2001. december 31-ig,

b) 74,7 millió forint kötelezettségvállalással nem terhelt előirányzat-maradvány 2001. évi felhasználását a Fiumei úti ingatlan rekonstrukciójára,

c) 1394,0 millió forint kötelezettségvállalással terhelt előirányzat-maradvány 2001. évi felhasználását az Ny. Alap működési kiadásaira.

4. § Az Ny. Alap 2000. évi költségvetése végrehajtásának mérlegét a 2. számú melléklet tartalmazza.

Az Egészségbiztosítási Alap költségvetésének végrehajtása

5. § (1) Az Országgyűlés az E. Alap 2000. évi költségvetésének végrehajtását

a) 734 107,9 millió forint, azaz hétszázharmincegyezer-százhat egész kilencszázötvenhét egész nyolctized millió forint bevételi főösszeggel,

b) 797 722,7 millió forint, azaz hétszázkilencvenhétezer-hétszázhuszonkettő egész héttized millió forint kiadási főösszeggel,

c) 63 614,8 millió forint, azaz hatvanháromezer-hatvaneztizenny négy egész nyolctized millió forint hiánnyal jóváhagyja.

(2) Az (1) bekezdés *c*) pontjában meghatározott hiány összegéből 158,5 millió forintot az 1998. évi költségvetési tartalék igénybevétele, 0,7 millió forintot pedig az 1999. évi hiány rendezése során keletkezett túlfinanszírozás fedez.

6. § (1) Az Országgyűlés az E. Alap 2000. évi működési előirányzat-maradványát 2 034,8 millió forint összegben jóváhagyja, amelyből az előző évi kötelezettségvállalással terhelt összeg 247,5 millió forint.

(2) Az Országgyűlés tudomásul veszi, hogy az E. Alap működési kiadásai 1342,7 millió forint előző évek előirányzat-maradványának felhasználását tartalmazzák, amelyből az E. Alap felé történő — a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 1999. évi költségvetésének végrehajtásáról szóló 2000. évi CXIX. törvény (a továbbiakban: ZTV.) 6. § (3) bekezdésének *b*) pontja szerinti — befizetési kötelezettség 133,3 millió forintban teljesült.

(3) Az Országgyűlés elrendeli az (1) bekezdésben elismert előirányzat-maradvány összegéből

a) 305,1 millió forint kötelezettségvállalással nem terhelt előirányzat-maradvány 2001. évi felhasználását a Fővárosi és Pest Megyei Egészségbiztosítási Pénztár elhelyezésével összefüggő kiadásokra,

b) 1729,7 millió forint összegű kötelezettségvállalással terhelt előirányzat-maradvány 2001. évi felhasználását az E. Alap működési kiadásaira.

7. § Az E. Alap 2000. évi költségvetése végrehajtásának mérlegét a 3. számú melléklet tartalmazza.

III. Fejezet

A társadalombiztosítás pénzügyi alapjai költségvetésének végrehajtásával kapcsolatos rendelkezések

8. § Az Országgyűlés tudomásul veszi, hogy a központi költségvetés a Magyar Köztársaság 2000. évi költségvetéséről szóló 1999. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Költségvetési Törvény) 29. §-ának (2) bekezdése alapján a Nyugdíjbiztosítási Alap részére a XXII. Pénzügyminisztérium fejezet, 26. cím, 1. alcím, 1. jogcím terhére a magánnyugdíjpénztárakba átlépők miatti járulékkiesés pótlására 63 231,0 millió forintot átutalt.

9. § Az Országgyűlés tudomásul veszi, hogy a Költségvetési Törvény XIV. Igazságügyi Minisztérium fejezetéből a fegyveres testületek kedvezményes nyugellátásainak kiadásaihoz hozzájárulás jogcímén

a) az Ny. Alapnak 1233,5 millió forint,

b) az E. Alapnak 107,9 millió forint

összeg átutalása történt meg.

10. § Az Országgyűlés jóváhagyja a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 66. §-a és a KT. 9. §-a alapján a szociális rászorultságot is figyelembe vevő nyugdíj-megállapítás, illetve -emelés 600,0 millió forint összegének a nyugellátás címén történő felhasználá-

sát az Ny. Alapból és az E. Alapból finanszírozott nyugellátások részeként, továbbá az egyszeri szociális segély jogcímén a 380,8 millió forint kiadás teljesítését.

11. § Az Országgyűlés tudomásul veszi, hogy

a) az Ny. Alap a KT. 10. § (1) bekezdése alapján a 4. cím, 1. alcímen belül 358,6 millió forintot, a 2. alcímen belül 136,0 millió forintot adatszolgáltatási és nyilvántartási feladatokra fordított,

b) az E. Alap a KT. 10. § (2) bekezdésében foglaltak alapján az orvosszakértői minősítési rendszer átalakítására 70,8 millió forintot használt fel.

12. § Az Országgyűlés tudomásul veszi, hogy a KT. 11. § (1)—(2) bekezdésében foglaltak szerint a 4. cím, 3. alcím, 9. előirányzat-csoportnál az EU csatlakozás felkészüléséhez kapcsolódó kiadásokra az Ny. Alap 120,8 millió forintot, az E. Alap 33,5 millió forintot használt fel.

13. § Az Országgyűlés tudomásul veszi, hogy

a) az Ny. Alap a ZTV. 2. § (3) bekezdése alapján költségvetési tartaléka terhére visszautalta az 1999. évi 1125,9 millió forint többletét a központi költségvetés részére,

b) az Ny. Alap a ZTV. 10. § *a*) pontjában, a központi költségvetés a ZTV. 10. § *b*) pontjában, az E. Alap a ZTV. 19. §-ában foglaltakat teljesítette,

c) az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság a ZTV. 21. § *c*) pontjának rendelkezése szerint a korengedményes nyugdíjak fedezetére befizetett összegek és a nyugdíjelést is tartalmazó korengedményes nyugdíj-kifizetések 1999. december 31-i 6 993,0 millió forint különbözetét a további évekre befizetett összegek terhére elszámolta.

14. § Az Országgyűlés elrendeli, hogy

a) a KT. 13. § (1) bekezdésében meghatározott vagyonértékesítés a megmaradt vagyonelemek tekintetében — a *b*) pontban foglaltak, továbbá a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai járuléka — hozzájárulás — és egyéb követeléseik fejében kapott vagyona kivételével — az ÁPV Rt. útján kerüljön végrehajtásra 2002. december 31-ig, valamint

b) az E. Alap befektetett eszközei állományában lévő képzőművészeti alkotások kerüljenek kincstári vagyoni körbe 2001. december 31-ig.

15. § Az Országgyűlés tudomásul veszi, hogy a KT. 16. §-a alapján a 2. cím, 4. alcím, 4. előirányzat-csoport, 2. kiemelt előirányzat postaköltségek és egyéb kiadások előirányzat terhére, pénzeszköz átadással az Ny. Alap 295,0 millió forintot, az E. Alap 105,0 millió forintot bocsátott az APEH rendelkezésére.

16. § Az Országgyűlés elrendeli, hogy 2001. december 31-i hatállyal a központi költségvetésből finanszírozott ellátások megtérítési különbözeteként

a) a központi költségvetés az Ny. Alapnak a Nem az Alapot terhelő ellátások, 10032000-00281461-00000000 számú számlájára a jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatások jogcímén 79,9 millió forintot térítsen meg,

b) az Ny. Alap a személyi kárpótlás alapján megállapított életjáradék visszatérítése jogcímén 23,0 millió forintot a központi költségvetésnek utaljon vissza, és

c) az E. Alap a családi támogatások és egyéb jogcímen 336,4 millió forintot a központi költségvetésnek utaljon vissza.

17. § Az Országgyűlés az Ny. Alap és az E. Alap mérlegét a 2. és a 3. számú melléklet szerint jóváhagyja.

18. § Az E. Alap befektetett eszközei állományának tételes kimutatását a 4. számú melléklet tartalmazza.

19. § A társadalombiztosítás pénzügyi alapjaival szemben fennálló tartozások fejében átvett vagyon alakulását az 5. számú melléklet részletezi.

IV. Fejezet

A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény módosítása

20. § (1) A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.) 4. §-a a) pontjának 6. alpontja helyébe a következő rendelkezés lép, és a pont az alábbi 8. alponttal egészül ki:

[E törvény alkalmazásában:

a) *Foglalkoztató:*

„6. a Területi Államháztartási Hivatal — ideértve a Fővárosi Államháztartási Hivatalt (a továbbiakban együtt: TÁH) is — számfejtési körébe a helyi önkormányzatok nettó finanszírozásának hatálya alá tartozó munkáltató esetében a járulékfizetési, a nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettség teljesítése szempontjából a TÁH;

8. a központi költségvetési szerv központosított illetményszámfejtését végző illetményszámfejtő hely a járulék megállapítása, a nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettség teljesítése, a biztosítottak bejelentése szempontjából.”

(2) A Tbj. 4. §-ának c) pontja a következő 12. alponttal egészül ki:

[E törvény alkalmazásában:

Társas vállalkozás:

„12. a végrehajtói iroda.”

(3) A Tbj. 4. §-a d) pontjának 3. alpontja a következők szerint módosul:

[E törvény alkalmazásában:

Társas vállalkozó:

„3. az ügyvédi iroda, a végrehajtói iroda, a gépjárművezető-képző munkaközösség, az oktatói munkaközösség tagja.”

(4) A Tbj. 4. §-ának m) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[E törvény alkalmazásában:]

„m) A magánnyugdíjpénztár tagja: a magánnyugdíjpénztárhoz önkéntes döntéssel csatlakozó személy.”

(5) A Tbj. 4. §-a a következő x) ponttal egészül ki:

„x) *Közös háztartás:* az eltartó lakóhelyével, illetőleg bejelentett magyarországi szálláshelyével megegyező:

1. a Magyar Köztársaság területén élő magyar állampolgár, a bevándorolt, illetve menekültként elismert (belföldi) eltartó belföldi eltartott hozzátartozója esetén a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló törvény rendelkezései szerint bejelentett lakóhely;
2. a biztosított, illetve egészségügyi szolgáltatásokra jogosult személy Magyarországon tartózkodó, külföldi eltartott hozzátartozója esetén, az eltartott családi együttélés biztosítása céljából kiadott tartózkodási engedélye alapján, a külföldiek beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény rendelkezései szerint bejelentett szálláshely.”

(6) A Tbj. 24. §-ának (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) Amennyiben a biztosított egyidejűleg magánnyugdíjpénztár tagja is, azonban a tagdíjfizetési kötelezettség kezdetét követően a 19. § (2) bekezdésének a) pontja szerinti nyugdíjjáruelkot fizet, a nyugdíjjáruelk-túlfizetés összegét a foglalkoztató (egyéni vállalkozó) az adóhatósággal az Art. szabályai szerint elszámolja, és azt tagdíj címén az érintett magánnyugdíjpénztárhoz pótbevallás benyújtásával egyidejűleg megfizeti.”

(7) A Tbj. 26. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Az egyházi személy és a szerzetesrend tagja (a továbbiakban együtt: egyházi személy) után — ide nem értve a saját jogú nyugdíjasnak minősülő egyházi személyt — az egyház a tárgyhónapot megelőző hónap első napján érvényes minimálbér alapulvételével a 19. § (1)—(2) bekezdésében meghatározott mértékű társadalombiztosítási járulékot, nyugdíjjáruelkot, magánnyugdíjpénztári tagdíjat (a továbbiakban: tagdíjat) fizet. A járulékot központilag, egy összegben az Art. szabályai szerint, a tagdíjat az érintett magánnyugdíjpénztárnak negyedévenként, a negyedévet követő hónap 12. napjáig kell bevallani és megfizetni.”

(8) A Tbj. 45. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A 4. § n) pontjában meghatározott személy köteles a biztosítottá válását követő 15 napon belül foglalkoztatója felé nyilatkozni arról, hogy pénztártagságot kíván-e létesíteni. Amennyiben a nyilatkozat értelmében a biztosítottá váló nem kíván pénztártagságot létesíteni és a kizárólagos társadalombiztosítási rendszer mellett döntött, az erről szóló nyilatkozatot a foglalkoztató 15 napon belül megküld-

di az illetékes nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv részére. Amennyiben a biztosított a pénztártagság létesítése mellett döntött, úgy az általa választott pénztár megnevezését, címét, bankszámlájának számát biztosítottá válásától számított 15 napon belül köteles munkáltatójának bejelenteni.”

(9) A Tbj. 45. §-ának (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) A társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe történt (az Mpt. 123. §-ának (2) és (3) bekezdéseiben meghatározott) visszalépés esetén a biztosított egyéni számláján nyilvántartott, a tag jogszerű követelésének megfelelő összeget a magánnyugdíjpénztár — a foglalkoztató és a tag egyidejű tájékoztatása mellett — a visszalépési kérelem kézhezvételétől számított 60 napon belül köteles a biztosított személyi adataira és TAJ számára hivatkozással a Nyugdíjbiztosítási Alap javára átutalni és az átutalásról bevallást benyújtani. A bevallás havi bontásban tartalmazza a biztosított egyéni számláján jóváírásra került összeget.”

(10) A Tbj. 46. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A foglalkoztató a biztosítottokról — az egyéni vállalkozó a biztosítással összefüggő adatairól — köteles a külön törvényben meghatározottak szerint olyan nyilvántartást vezetni, amely tartalmazza a biztosított nevét és személyi adatait, társadalombiztosítási azonosító jelét, a magánnyugdíj-pénztári tagságára vonatkozó adatot, a foglalkoztató adatait, a biztosítási időre és a szolgálati időre vonatkozó adatokat, a biztosítottól levont járulékok alapját és összegét, a szomszédos államokban élő magyarokról szóló törvény hatálya alá tartozó biztosítottak után a foglalkoztató, valamint a biztosított által — az illetékes igazgatási szervhez — fizetett egészségbiztosítási járulék összegét, továbbá a biztosított után fizetett tételes összegű egészségügyi hozzájárulást. A Munka Törvénykönyve Harmadik részének XI. fejezete alapján foglalkoztatott munkavállalót a kölcsönbeadó köteles nyilvántartásba venni.”

(11) A Tbj. 51. §-ának (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) a) A PSZÁF a tagdíjbevallásra, önellenőrzésre, adatszolgáltatásra (a továbbiakban együtt: tagdíjbevallás) térítésmentesen nyomtatványokat rendszeresít. A PSZÁF meghatározza és közzéteszi a rendszeresített nyomtatványok tartalmát és formáját, gondoskodik arról, hogy azok az adatszolgáltatásra kötelezettek (bevallók) számára megfelelő helyen és időben álljanak rendelkezésre.

b) A tagdíjbevallás a PSZÁF által meghatározott módon, gépi adathordozón (mágneslemez, CD lemez) is teljesíthető. A gépi adathordozón teljesített bevalláshoz mellékelni kell a rögzített adatokból előállított, összesített adatokat tartalmazó, kinyomtatott és cégszerűen aláírt adatlapot.

c) A tagdíjbevallás — a vonatkozó jogszabályi és technikai feltételek megléte esetén — minősített (fokozott biztonságú) elektronikus aláírással és időbélyegzővel ellátott elektronikus dokumentumban, számítógépes hálózat

útján is teljesíthető. Ebben az esetben a tagdíjbevallást a pénztárak is elektronikus dokumentum formájában tartják nyilván.

d) A gépi adathordozón vagy számítógépes hálózaton, elektronikus adatátviteli eszközzel, elektronikus dokumentum formájában történő tagdíjbevallás a PSZÁF által rendelkezésre bocsátott számítógépes program felhasználásával, a kiadott adatszerkezetnek teljes egészében megfelelő formátumban teljesíthető.

e) A számítógépes hálózaton, elektronikus dokumentum formájában előállított adatszolgáltatások teljesítésével kapcsolatban az elektronikus aláírásról szóló 2001. évi XXXV. törvény rendelkezései az irányadók. A tagdíjbevallás részletes szabályait kormányrendelet tartalmazza.”

*A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló
1997. évi LXXXI. törvény módosítása*

21. § (1) A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 62. §-ának (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) Az (5) bekezdés szerinti nyugdíjemelésnél a nyugdíjasok fogyasztói ár növekedésének — a tárgyév első nyolc hónapjának tényadatára alapozott — várható mértékét kell figyelembe venni, amennyiben az meghaladja a fogyasztói ár növekedés mértékét.”

(2) A Tny. 62. §-ának (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(7) Az Országgyűlés felhatalmazza a Kormányt, hogy a (4)—(5) bekezdések rendelkezésein túlmenően a tényleges, illetőleg a várható makrogazdasági folyamatok és adatok ismeretében a szükséges feltételek megléte esetén további kiegészítő intézkedéseket tegyen.”

*A magánnyugdíjról és a magánnyugdíjpénztárakról szóló
1997. évi LXXXII. törvény módosítása*

22. § (1) A magánnyugdíjról és a magánnyugdíjpénztárakról szóló 1997. évi LXXXII. törvény (a továbbiakban: Mpt.) 2. §-a (1) bekezdése b) pontjának helyébe a következő rendelkezés lép:

[E törvény hatálya alá tartoznak:]

„b) a pénztárak által e törvényben foglaltak szerint létrehozott szervezet, valamint a számukra e törvény szerint szolgáltatást nyújtó természetes és jogi személy, valamint jogi személyiség nélküli gazdasági társaság — a 4. § (2) bekezdés z) pontja szerinti szolgáltató — a pénztárak részére végzett tevékenysége tekintetében,”

(2) Az Mpt. 2. §-a (1) bekezdésének d) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[E törvény hatálya alá tartoznak:]

„d) azok a természetes személyek, akik a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, vala-

mint e szolgáltatások fedezetéről szóló törvény alapján pénztárba beléptek,”

(3) Az Mpt. 2. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A pénztárak részére vagyongazdálkodási és letétkezelési tevékenységet végző pénzügyi intézményekre, befektetési vállalkozásokra és befektetési alapkezelőkre, és az ilyen tevékenységet végző egyéb szervezetekre a biztosítási tevékenységről szóló 1995. évi XCVI. törvényben (a továbbiakban: Bit.), a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvényben (a továbbiakban: Hpt.), a tőkepiacról szóló törvényben foglaltakon kívül e törvény rendelkezéseit is alkalmazni kell.”

(4) Az Mpt. 3. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Természetes személy önkéntes döntése alapján válhat pénztártaggá, ha 42. életévének betöltése előtt, első ízben 1998. június 30-át követően válik a Tbj. szerint biztosítottá (a továbbiakban: pályakezdő). Az előzőektől eltérően pályakezdőnek minősül az is, aki oktatási intézmény nappali tagozatán — iskolarendszerű képzés keretében — folytatott legutolsó tanulmányai megszűnését követően első ízben válik a Tbj. szerint biztosítottá, és ebben az időpontban még nem töltötte be a 42. életévét.”

(5) Az Mpt. 4. §-a (2) bekezdésének c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[E törvény alkalmazásában:]

„c) *pénztártag*: az a természetes személy, aki pénztárba belép és e törvény szerint tagdíjat fizet, illetve a pénztártól nyugdíjszolgáltatásban részesül,”

(6) Az Mpt. 4. §-a (2) bekezdésének z) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[E törvény alkalmazásában:]

„z) *szolgáltató*: az a természetes személy, jogi személy és jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, amely a pénztárral kötött szerződés alapján a pénztár részére a pénztárüzem működésének részét képező, azt lehetővé tevő, elősegítő, illetve a pénztári szolgáltatásokat ténylegesen nyújtó tevékenységet végez. Szolgáltatónak minősül különösen az, aki (amely) a pénztár részére letétkezelői tevékenységet folytat, amelyhez a pénztár a befektetési üzletmenetét, illetve a könyvelése, nyilvántartásai vezetését kihelyezte, illetve amely a pénztár részére tagszervezést végez, valamint a pénztár tagja részére járadékszolgáltatást teljesítő biztosító intézet.

Szolgáltatónak minősül az is, aki (amely) az e pontban meghatározott szolgáltatóval kötött szerződés alapján az előzőek szerinti, pénztárral kapcsolatos tevékenységet végez.”

(7) Az Mpt. 22. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„22. § (1) A tagsági jogviszony a pályakezdő biztosított által a (4) bekezdésben meghatározott módon történő létesítésével, a belépési nyilatkozat pénztár által történő

elfogadásakor jön létre, a Tbj.-ben meghatározott biztosítási jogviszony keletkezésének napjára visszaható hatállyal.

(2) A biztosított által választott pénztárral történő tagsági jogviszony létesítését a biztosított írásban tett belépési nyilatkozattal kezdeményezi.

(3) A pénztár a belépési nyilatkozat elfogadását nem tagadhatja meg, ha a biztosított a törvény, illetve az SzMSZ előírásai szerint megfelel a pénztártagságra meghatározott feltételeknek. Ha a belépési nyilatkozat kézhezvételét követő 15 napon belül a belépési nyilatkozat elfogadását nem utasítja el, azt elfogadottnak kell tekinteni. A belépési nyilatkozat elutasítását a pénztár egyidejűleg köteles a Felügyeletnek bejelenteni.

(4) A pályakezdő köteles biztosítottá válását követő 15 napon belül nyilatkozni arról, hogy pénztárban tagsági viszonyt kíván-e létesíteni, és amennyiben a pénztártagság létesítése mellett dönt, úgy az általa választott pénztár megnevezését munkáltatójának bejelenteni.

(5) Abban az esetben, amennyiben a pályakezdő biztosítottá válásának időpontjában nem létesített pénztártagságot, lehetősége nyílik ezen időpontot követő év december 31. napjáig egy alkalommal döntését megváltoztatni és a pénztárba belépni.

(6) Ha a biztosított a (4) bekezdésben meghatározott választási lehetőségével nem élt, kizárólagosan a társadalombiztosítási nyugellátási rendszer tagjává válik.

(7) Amennyiben a biztosított a (4) és (5) bekezdésekben foglaltak szerint pénztártagságot létesített, a biztosítottá válását követő év december 31. napjáig egy alkalommal döntését megváltoztathatja, és ezzel egyidejűleg pénztártagságát megszüntetve kizárólag a társadalombiztosítási nyugellátási rendszer tagjává válhat.

(8) Ha a pénztár a belépési nyilatkozat elfogadását elutasította, a biztosított az elutasítás kézhezvételét követő 3 napon belül köteles ezt munkáltatójának bejelenteni.

(9) A munkáltató a biztosított által választott pénztár bejelentését követő 15 napon belül tájékoztatja a pénztárak központi nyilvántartását a biztosított pénztárválasztásáról.”

(8) Az Mpt. a következő 22/A. és 22/B. §-okkal egészül ki:

„22/A. § (1) Pénztár részére történő tagszervezést természetes személy, jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság (a továbbiakban együtt: tagszervező) a pénztárral kötött szerződés alapján végezhet.

(2) A tagszervezésre vonatkozó szerződésnek tartalmaznia kell, a tagszervezéshez kapcsolódó juttatás mértékét, a juttatás nyújtásának feltételeit, valamint a tagszervezéshez kapcsolódó károkozásáért való felelősség viselésének kérdéseit.

(3) Tagszervezésért juttatást a pénztár csak a működési tartaléka terhére nyújthat.

(4) A pénztári tagszervezés során a tagszervezőnek tilos olyan módszert alkalmazni:

a) amellyel más személyek terhére ígér előnyöket a pénztártaggá váló személy részére arra az esetre, ha az más személyt pénztártaggá vagy tagszervezővé válásra bír rá, vagy

b) amely a pénztártaggá vagy tagszervezővé váló személytől olyan befektetést igényelne, melyet részben vagy egészben olyan más személyekre hárít át, akiket pénztártaggá vagy tagszervezővé válásra kell rábírnia.

(5) Tilos olyan módszer alkalmazása, amellyel a tagszervező vagy harmadik személy a közreműködésével tagsági viszonyt létesített pénztártag tagsági viszonyának fennmaradása alapján előnyhöz jut (megtartási jutalék).

(6) Tagszervezés során tilos

a) az érintett pénztárról, illetve a pénztári rendszerről megtevesztésre alkalmas információt közölni, illetve megállapítást tenni, illetve

b) más pénztárra, más szervezetre azt hátrányosan érintő megállapítást tenni.

22/B. § (1) A tagszervező a tagszervezés során tudomására jutott, valamely természetes személyre vonatkozó személyes adatokat csak az adott természetes személy pénztártaggá válása érdekében használhatja fel.

(2) A tagszervező — ha törvény másként nem rendelkezik — korlátlan ideig köteles megőrizni a tudomására jutott pénztár-, illetve üzleti titkot.”

(9) Az Mpt. 37. §-ának (2) bekezdése a következő mondatral egészül ki:

„A közgyűlés a meghívóban (hirdetményben) nem szereplő napirendi pontokat az Mpt. 39. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, a közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozó kérdések esetén csak akkor tárgyalhatja meg, ha az ülésen valamennyi tag jelen van, illetve képviselve van, és egyhangúlag hozzájárul a napirendi kérdés megtárgyalásához.”

(10) Az Mpt. 40. §-ának (1) bekezdése a következő mondatral egészül ki:

„Az igazgatótanács elnökének csak olyan személy választható meg, aki felsőfokú végzettséggel rendelkezik.”

(11) Az Mpt. 43. §-ának (1) bekezdése a következő mondatral egészül ki:

„Az ellenőrző bizottság elnökének csak olyan személy választható meg, aki felsőfokú végzettséggel rendelkezik.”

(12) Az Mpt. 49. §-a (4) bekezdésének c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[*Nem választható meg a pénztár vezető tisztségviselőjének, illetve nem alkalmazható a pénztárban vezető állásúként az a személy,*]

„c) aki súlyosan vagy ismételten megsértette a Felügyelet feladatkörébe eső törvények, illetve e törvények felhatalmazása alapján kiadott jogszabályok előírásait, és emiatt vele szemben 5 évnél nem régebben az illetékes felügyelet, más hatóság a legmagasabb összegű bírságot szabta ki, vagy annál súlyosabb szankciót alkalmazott, illetve a bíróság jogerős ítéletével büntetőjogi felelősségét megállapította. E tekintetben súlyos szankciónak minősül,

ha a Felügyelet, más hatóság jogerős határozatban a kiszabható legmagasabb összegű bírságot szabta ki, vagy annál súlyosabb szankciót alkalmazott.”

(13) Az Mpt. 69. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, ezzel egyidejűleg a § új (4) bekezdéssel egészül ki, és a jelenlegi (4)—(6) bekezdések számozása (5)—(7) bekezdésekre változik:

„(3) A pénztári vagyon piaci értéken történő értékelését naponta kell elvégezni.

(4) A pénztári vagyon piaci értéken történő értékelése a könyvviteli nyilvántartásokban az eszközöknél értékelési különbözetként, illetve a forrásoknál értékelési különbözet tartalékként jelenik meg. Az értékelési különbözetet a befektetések kamat nélküli értéke alapján kell meghatározni. Az eszközök piaci értéken történő értékelésekor megállapított értékelési különbözetet a könyvviteli nyilvántartásokban csak az üzleti év mérleg fordulónapjára, illetve a negyedév utolsó napjára vonatkozóan kell kimutatni.”

(14) Az Mpt. 75. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A szolgáltatókkal kötött szerződés és annak módosítása csak írásban érvényes. A pénztár köteles a letétkezelésre, a vagyonkezelésre, számlavezetésre, biztosításmatematikai feladatok teljesítésére, az adminisztráció, könyvelés és nyilvántartás kihelyezésére vonatkozó szolgáltatói szerződést és annak módosításait — a módosítások megjelölésével, egységes szerkezetben — a szerződés megkötésétől, illetve módosításától számított 15 napon belül a Felügyeletnek megküldeni.”

(15) Az Mpt. 79/A. §-ának (2) bekezdése a következő d) és e) pontokkal egészül ki:

[*A pénztárak egyesülése, illetve szétválása esetén a pénztárak alakulására vonatkozó rendelkezések az irányadóak azzal az eltéréssel, hogy*]

„d) A Felügyelet köteles az átalakulás lefolytatását ellenőrizni.

e) A bíróság az átalakulást a Felügyelet által adott tevékenységi engedély(ek) jogerőre emelkedését követően, a jogelőd(ök) törlésével és a jogutód(ok) bejegyzésével vezeti át a nyilvántartáson.”

(16) Az Mpt. 81. §-ának (1) bekezdése a következő résszel egészül ki:

„A pénztár valamennyi tagjának írásos nyilatkozatát beszerzi arról, hogy a tag melyik pénztárban kívánja tagsági jogviszonyát folytatni. Ha a tag a nyilatkozatot a kitűzött időpontig a pénztár közvetlen írásos megkeresése ellenére sem teszi meg, akkor a jogviszonya az átalakulási tervben meghatározott elvek szerinti pénztárban folytatódik.”

(17) Az Mpt. 83. §-ának helyébe a következő rendelkezés lép:

„83. § (1) A pénztár, a felszámolás esetét kivéve, csak végszámolást követően, a Felügyelet előzetes tájékoztatásával szűnhet meg.

(2) A pénztár megszűnését az illetékes bíróságnak be kell jelenteni. A Felügyelet a végelszámolás lefolytatását köteles ellenőrizni. A bíróság a pénztárat a nyilvántartásból a Felügyelet tevékenységet lezáró határozatának jogerőre emelkedését követően törli.

(3) A pénztár jogutód nélküli megszűnése esetén a pénztártag a rá jutó vagyonrészt átlépés útján más pénztárba átviszi.

(4) A végelszámolás elhatározását követően a pénztár új tagot nem vehet fel, és köteles a végelszámolási eljárást lefolytatni.

(5) A végelszámolás kezdő időpontját követően kezdeményezett átlépések esetén az átlépés napja a befogadó pénztár befogadó nyilatkozatának napja, azonban a tag követelések átutalása csak a végelszámolás lezárásával történik meg.

(6) A végelszámoló a végelszámolás kezdő időpontjától számított 30 napon belül kiküldött levelében tájékoztatja a pénztár tagjait a pénztár jogutód nélküli megszűnéséről és 15 napos határidő tűzésével nyilatkozattételre szólítja fel a tagokat, hogy melyik pénztárba kívánnak átlépni. Amennyiben a tag a kitűzött időpontig nem nyilatkozik, akkor a lakóhelye szerint illetékes területi pénztár tagjává válik, és a követelését az (5) bekezdésben foglaltak szerint kell átutalni.

(7) A végelszámolást az arról való döntéstől számított 1 éven belül le kell folytatni. A Felügyelet a pénztár kérésére a határidőt egy alkalommal, legfeljebb 1 évvel meghosszabbíthatja.

(8) Amennyiben a végelszámolást a (7) bekezdésben meghatározott időpontig a végelszámolás záró mérlegét nem fogadják el, és a végelszámolási eljárást nem fejezik be, akkor a Felügyelet a bíróságnál kezdeményezheti a pénztár felszámolását.”

(18) Az Mpt. 84. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A pénztár felszámolási eljárására a csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló 1991. évi XL. törvény rendelkezéseit az alábbi eltérésekkel kell alkalmazni:

a) A pénztár ellen felszámolási eljárásnak van helye, ha a pénztár fizetéképtelen, vagy ha a Felügyelet azt az Mpt. 112/C. § alapján kezdeményezi. A pénztár akkor minősül fizetéképtelenné, ha esedékes elismert kötelezettségeinek 60, illetve a tagok javára vállalt szolgáltatási kötelezettségeinek az esedékességtől számított 90 napon belül nem tesz eleget. A bíróság a felszámolást Felügyelet által kezdeményezett felszámolási eljárásban pénztár fizetéképtelenségének megállapítása nélkül köteles elrendelni.

b) A pénztár ellen nincs helye csődeljárásnak.

c) A bíróság a pénztár felszámolójának csak a Hpt.-ben meghatározott közhasznú társaságot jelölheti ki.

d) A bíróság a felszámolás iránti kérelemről a benyújtástól számított 8 napon belül határoz. A felszámolást elrendelő végzés fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtha-

tó. A Felügyelet által kezdeményezett felszámolási eljárás esetében a felszámolás kezdő időpontja a felszámolást elrendelő végzés meghozatalának napja.”

(19) Az Mpt. 89. §-ának (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) A felszámolás alatt álló pénztár járadékos tagja számára az Alap a járadék teljes összegének folyósítását garantálja. Minden más esetben az Alap garanciája a felszámolás kezdő időpontjában, vagy a tag kérésére, a felszámolás kezdő időpontját megelőző üzleti évről készített éves beszámoló mérleg-fordulónapján, a tag követelésének összegéig áll fenn.”

(20) Az Mpt. a következő 103/A. §-sal egészül ki:

„103/A. § (1) A Felügyelet eljárására az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvényt az alábbi eltérésekkel kell alkalmazni:

a) a Felügyelet az érdemi határozatot a 108. §-ban foglaltak iránti kérelem esetén 60 napon belül hozza meg, amely határidő a kérelem benyújtásától, illetve hiánypótlás esetén az e törvény rendelkezéseinek megfelelő kérelem és mellékletek hiánytalan benyújtásától számítandó;

b) az a) pontban meghatározott eljárási határidő indokolással egy alkalommal, legfeljebb 30 nappal meghosszabbítható;

c) a Felügyelet a határozatának azonnali végrehajthatóságát — a bíróság kiszabása kivételével — a pénztárpiac biztonságos működése, a pénztártagok érdekének védelme, a pénztárvagyon biztonságának megóvása érdekében is elrendelheti.”

(21) Az Mpt. 110. §-a (1) bekezdésének i)–m) pontjai helyébe a következő rendelkezések lépnek:

[A Felügyelet a pénztár kötelezettségeinek teljesítése, a pénztártagok érdekeinek védelme, valamint a pénztártevékenységre vonatkozó jogszabályi előírások betartása érdekében a következő intézkedéseket teheti:]

„i) felügyeleti biztost nevezhet ki;

j) tagfelvételi zárlatot rendelhet el;

k) kifizetési tilalmat rendelhet el;

l) a pénztár működését felfüggesztheti;

m) kezdeményezheti a pénztár felszámolását.”

(22) Az Mpt. 111. §-ának (1) és (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A Felügyelet felügyeleti bíróságot szabhat ki az igazgatótanács vagy az ellenőrző bizottság tagjaival, valamint az ügyvezetővel (helyettes ügyvezetővel) szemben, ha a pénztári működésre vonatkozó jogszabályokban előírtakat megsértik, az SzMSz-t megsértik, azzal ellentétes tevékenységet folytatnak, a tagdíjfelosztás elfogadott arányaitól eltérnek, vagy tevékenységi engedély nélkül pénztárat működtetnek, továbbá, ha a Felügyelet intézkedését, határozatát nem tartják be. A bíróság mértéke százezer forinttól egymillió forintig terjedhet, a kiszabott bírság megfizetését a pénztár nem vállalhatja át.

(2) A Felügyelet felügyeleti bírságot szabhat ki a pénztárral szemben, ha a pénztár a pénztári működésre vonatkozó jogszabályokban előírtakat megsérti, ha pénztár figyelmeztetés ellenére nem változtat addigi törvénytörő vagy az SzMSz-ben foglalt előírásokat sértő gyakorlatán, illetőleg a vonatkozó számviteli, pénzügyi előírásokat nem tartja be. A bírság legmagasabb mértéke az éves tagdíj 3 ezreléke, amelyismételtelen kiszabható. Ha a pénztár eltér a befektetésre vonatkozó szabályoktól és keretelőírásoktól, az összeférhetetlenségi szabályokat tartósan megszegi, a szigorított bírság legmagasabb mértéke az éves tagdíj 1 százaléka.”

(23) Az Mpt. 112. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Nem lehet felügyeleti intézkedést alkalmazni a mulasztásnak, illetve a kötelezettségzegésnek a Felügyelet tudomására jutásától 1 éven, illetve a mulasztásban és kötelezettségzegésben megnyilvánuló jogszabálysértéstől számított 5 éven túl.”

(24) Az Mpt. a következő 112/A—112/C. §-okkal egészül ki:

„112/A. § (1) A Felügyelet határozott időtartamra, legfeljebb 180 napra kifizetési tilalmat rendelhet el, ha a pénztár megsérti a pénztártevékenységre vonatkozó jogszabályokat, vagy a Felügyelet intézkedésének nem tesz eleget, és ezáltal veszélyezteti a pénztártagok érdekeit, illetve a pénztárvagyon biztonságát. A Felügyelet a kifizetési tilalom időtartamát egy alkalommal, legfeljebb 180 nappal meghosszabbíthatja.

(2) A kifizetési tilalom ideje alatt a pénztár nevében kifizetések — a (3) bekezdésben foglaltak kivételével — a pénztár pénzforgalmi számlája, befektetési számlája, illetve házipénztára terhére nem teljesíthetők.

(3) A kifizetési tilalom ideje alatt a Felügyelet engedélyével kizárólag olyan kifizetés teljesíthető, amely a pénztártagoknak a kifizetési tilalomból eredő érdekséremlme elkerülése érdekében szükséges — ideértve különösen a közüzemi számlák teljesítését, a befektetéseket, illetve a befektetések eszközléséhez szükséges kifizetéseket —, és nem veszélyezteti a pénztártagság egészének biztonságát.

(4) Átlépés, a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe való visszalépés vagy járadékszolgáltatás, valamint a tag elhalálása esetén a pénztártag vagy a kedvezményezett követelése a kifizetési tilalom elrendelése miatt a 89. § (2) bekezdés szerinti befagyott követelésnek minősül.

112/B. § (1) A Felügyelet a pénztár működését határozott időtartamra, legfeljebb 180 napra felfüggesztheti, ha a pénztár a pénztártevékenységre vonatkozó jogszabályokat súlyosan vagy ismételtelen megsérti, vagy Felügyelet intézkedésének nem tesz eleget, és ezáltal a pénztártagok érdekeit, illetve a pénztárvagyon biztonságát súlyosan veszélyezteti. A Felügyelet a pénztár működése felfüggesztésének időtartamát egy alkalommal, legfeljebb 180 nappal meghosszabbíthatja.

(2) A pénztár a működésének felfüggesztése alatt új tagokat nem vehet fel, átlépő tagokat és tagdíjbefizetéseket nem fogadhat, valamint a (3) bekezdésben foglaltak kivételével nem teljesíthet kifizetéseket és nem eszközölhet befektetéseket.

(3) A pénztár működésének felfüggesztésének idejére alkalmazni kell a kifizetési tilalomra vonatkozó szabályokat. A pénztár új befektetési ügyleteket csak a Felügyelet előzetes engedélyével eszközölhet azzal, hogy a befektetés kizárólag magyar állampapírba, illetve olyan értékpapírba történhet, amelyben foglalt kötelezettség teljesítéséért a magyar állam készfizető kezességét vállal.

(4) A befolyó tagdíjak fogadásáról az Alap gondoskodik. A tagok a működés felfüggesztésének idején kezdeményezhetik átlépésüket az átlépésekre vonatkozó szabályok szerint. Az átlépés időpontját követően a tagdíjakat a befogadó pénztár fogadja.

112/C. § A Felügyelet a pénztár felszámolását kezdeményezheti a bíróságnál, ha

a) a pénztár pénzügyi helyzete nem teszi lehetővé az SzMSz szerinti működését, vagy

b) a pénztárnál fennálló súlyos jogsértések másként nem orvosolhatók, vagy

c) a Felügyelet a pénztár tevékenységi engedélyét visszavonta, vagy a tevékenységi engedély iránti kérelmet elutasította, vagy

d) a megkezdett végelszámolási eljárást a 83. § (7) bekezdésében meghatározott időpontig nem zárta le, vagy

e) a pénztár a nyilvántartó bíróságon bejelentett székhelyén nem lelhető fel.”

(25) Az Mpt. 115. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„115. § (1) A Felügyelet jogosult arra, hogy a szolgáltatónak a pénztárakkal kapcsolatos tevékenysége körében a szolgáltatónál ellenőrzést végezzen. A Felügyelet jogosult ellenőrizni, hogy a szolgáltatónak a pénztár részére végzett tevékenysége megfelel-e a törvény rendelkezéseinek, a pénztártevékenységre vonatkozó egyéb jogszabálynak, a Felügyelet által kiadott engedélyeknek, a pénztár és a szolgáltató között létrejött szerződésnek és a pénztártagok biztonságának. Ennek érdekében jogosult a pénztártevékenységet érintő, az ellenőrzéshez szükséges adatok, beszámolók, bizonylatok, szerződések, egyéb dokumentumok, valamint vizsgálati anyagok bekérésére, és — előzetes értesítés nélkül is — az azokba való helyszíni betekintésre.

(2) A Felügyelet a szolgáltatóval szemben az alábbi intézkedéseket alkalmazhatja:

a) a jogszabályokban és a pénztárral kötött szerződésben előírtak betartására és a pénztártagok érdekének, valamint a pénztárvagyon biztonságának érdekében szükséges intézkedések megtételére — esetleg határidő kitűzésével — felszólíthat;

b) a szolgáltatóra 100 ezertől 5 millió forintig terjedő bírságot vethet ki, ha a szolgáltató a jogszabályokban, illetve a pénztárral kötött szerződésben előírtakat megsérti,

valamint a Felügyelet intézkedésének nem tesz eleget, a pénztártagok érdekeit vagy a pénztárvagyon biztonságát veszélyezteti;

c) felszólíthatja a pénztárat a szolgáltatóval kötött szerződés módosítására, illetve felbontására, ha a szolgáltató a jogszabályokban, illetve a pénztárral kötött szerződésben előírtakat megsérti, a pénztártagok érdekeit vagy a pénztárvagyon biztonságát veszélyezteti, illetve ha a szolgáltató nem rendelkezik a tevékenység biztonságos folytatásához szükséges személyi, tárgyi és szakmai feltételekkel, vagy alaposan feltehető, hogy a tevékenység biztonságos folytatására alkalmatlan.

(3) A Felügyelet (2) bekezdésben foglalt jogköre nem érinti és nem zárja ki más hatásköreinek gyakorlását.”

(26) Az Mpt. 123. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki, ezzel egyidejűleg a jelenlegi (3)—(13) bekezdések számozása (4)—(14) bekezdésre változik:

„(3) Azok a pénztártagok, akik 1998. július 1. és 2001. december 31. között pályakezdőként, a jogszabály erejénél fogva kötelezően váltak pénztártaggá, 2002. december 31-ig egy alkalommal visszaléphetnek a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe.”

*Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló
1993. évi XCVI. törvény módosítása*

22/A. § (1) Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (a továbbiakban: Öpt.) 1. §-a (1) bekezdésének *b*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[E törvény hatálya alá tartozik valamennyi,]

„*b*) a pénztárak által e törvényben foglaltak szerint létrehozott szervezet, valamint a számukra e törvény szerint szolgáltatást nyújtó természetes és jogi személy, valamint jogi személyiség nélküli gazdasági társaság — a 2. § (2) bekezdés *d*) pontja szerinti szolgáltató — a pénztárak részére végzett tevékenysége tekintetében,”

(2) Az Öpt. 1. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, és egyidejűleg kiegészül a következő (4) bekezdéssel:

„(3) A pénztárak részére vagyonkezelési és letétkezelési tevékenységet végző pénzügyi intézményekre, befektetési vállalkozásokra és befektetési alapkezelőkre és az ilyen tevékenységet végző egyéb szervezetekre a biztosítóintézetekről és a biztosítási tevékenységről szóló 1995. évi XCVI. törvényben (a továbbiakban: Bit.), a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvényben (a továbbiakban: Hpt.), a tőkepiacról szóló törvényben foglaltakon kívül e törvény rendelkezéseit is alkalmazni kell.

(4) E törvény hatálya és a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének (a továbbiakban: Felügyelet) intézkedési jogköre az (1) bekezdés *a*) pontjában meghatározott szer-

vezetekre az alakuló közgyűlésük időpontjával kezdődően terjed ki.”

(3) Az Öpt. 2. §-ának (2) bekezdése a következő *d*) és *e*) pontokkal egészül ki:

[E törvény alkalmazásában]

„*d*) *szolgáltató*: az a természetes személy, jogi személy és jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, amely a pénztárral kötött szerződés alapján a pénztár részére a pénztárüzem működésének részét képező, azt lehetővé tevő, elősegítő, illetve a pénztári szolgáltatásokat ténylegesen nyújtó tevékenységet végez — ide nem értve az egészségügyi szolgáltatót. Szolgáltatónak minősül különösen az, aki (amely) a fentiekben meghatározott pénztár részére letétkezelői tevékenységet folytat, amelyhez a pénztár a befektetési üzletmenetét, illetve a könyvelése, nyilvántartásai vezetését kihelyezte, illetve amely a pénztár részére tagszervezést végez. Szolgáltatónak minősül az is, aki (amely) az e pontban meghatározott szolgáltatóval kötött szerződés alapján az előzőek szerinti, pénztárral kapcsolatos tevékenységet végez;

e) *egészségügyi szolgáltató*: az a jogi személy és jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, amely az egészségpénztár tulajdonában áll, vagy általa üzemeltetett egészségügyi szolgáltatás nyújtására feljogosított egészségügyi intézmény, valamint a pénztárral szerződésben álló, egészségügyi szolgáltatás nyújtására feljogosított természetes személy, jogi személy és jogi személyiség nélküli gazdasági társaság.”

(4) Az Öpt. 11. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A tevékenységi engedély jogerőre emelkedése előtt a pénztár tagdíjat nem fogadhat, az alapító tagokon kívül új tagokat nem vehet fel. Az alapító tagok tagdíjfizetési kötelezettsége és várakozási ideje a tevékenységi engedély jogerőre emelkedését követő napon kezdődik.”

(5) Az Öpt. a következő 11/A. és 11/B. §-okkal egészül ki:

„11/A. § (1) Pénztár részére történő tagszervezést természetes személy, jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság (a továbbiakban együtt: tagszervező) a pénztárral kötött szerződés alapján végezhet.

(2) A tagszervezésre vonatkozó szerződésnek tartalmaznia kell, a tagszervezéshez kapcsolódó díjazás mértékét, a díjazás nyújtásának feltételeit, valamint a tagszervezéshez kapcsolódó károkozásáért való felelősség viselésének köréit.

(3) Tagszervezésért díjazást a pénztár csak a működési tartaléka terhére nyújthat.

(4) A pénztári tagszervezés során a tagszervezőnek tilos olyan módszert alkalmazni:

a) amellyel más személyek terhére ígér előnyöket a pénztártaggá váló személy részére arra az esetre, ha az más

személyt pénztártaggá vagy tagszervezővé válásra bír rá, vagy

b) amely a pénztártaggá vagy tagszervezővé váló személytől olyan befektetést igényelne, melyet részben vagy egészben olyan más személyekre hárít át, akiket pénztártaggá vagy tagszervezővé válásra kell rábírn.

(5) Tagszervezés során tilos

a) az érintett pénztárról, illetve a pénztári rendszerről megtevesztésre alkalmas információt közölni, illetve megállapítást tenni, illetve

b) más pénztárra, más szervezetre azt hátrányosan érintő megállapítást tenni.

11/B. § (1) A tagszervező a tagszervezés során tudomására jutott, valamely természetes személyre vonatkozó személyes adatokat csak az adott természetes személy pénztártaggá válása érdekében használhatja fel.

(2) A tagszervező — ha törvény másként nem rendelkezik — korlátlan ideig köteles megőrizni a tudomására jutott pénztár-, illetve üzleti titkot.”

(6) Az Öpt. 19. §-ának (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) Az igazgatótanács és az ellenőrző bizottság tagjait a közgyűlés titkosan választja meg legfeljebb 5 évre. Az igazgatótanács és az ellenőrző bizottság elnöke a megválasztott igazgatótanács, illetve ellenőrző bizottsági tagok közül, titkos szavazás útján kerül megválasztásra. Az igazgatótanács és az ellenőrző bizottság elnökének csak olyan személy választható meg, aki felsőfokú végzettséggel rendelkezik.”

(7) Az Öpt. 20. §-ának (2) bekezdése a következő c) ponttal, valamint ca)—cb) alpontokkal egészül ki:

„c) nem lehet az igazgatótanács, illetve az ellenőrző bizottság tagja, valamint a pénztár ügyvezetője (helyettes ügyvezetője) az,

ca) aki vezető tisztségviselő volt olyan önkéntes kölcsönös biztosítópénztárban, magánnyugdíjpénztárban, biztosítóintézetben, pénzügyi intézményben vagy befektetési vállalkozásban, amely öt éven belül fizetéképtelenné vált, illetve amelynek tevékenységi engedélyét a Felügyelet jogsértés miatt visszavonta, vagy amelynek a felszámolását a bíróság jogerősen elrendelte,

cb) aki súlyosan vagy ismételten megsértette a Felügyelet feladatkörébe eső törvények, illetve e törvények felhatalmazása alapján kiadott jogszabályok előírásait, és emiatt vele szemben 5 évnél nem régebben az illetékes felügyelet, más hatóság a legmagasabb összegű bírságot szabta ki, vagy annál súlyosabb szankciót alkalmazott, illetve a bíróság jogerős ítéletével büntetőjogi felelősségét megállapította. E tekintetben súlyos szankciónak minősül, ha a Felügyelet, más hatóság jogerős határozatban a kiszabható legmagasabb összegű bírságot szabta ki, vagy annál súlyosabb szankciót alkalmazott.”

(8) Az Öpt. 21. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) A közgyűlés a meghívóban (hirdetményben) nem szereplő napirendi pontokat az Öpt. 23. §-ának (1) bekez-

désében meghatározott, a közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozó kérdések esetén csak akkor tárgyalhatja meg, ha az ülésen valamennyi tag jelen van, illetve képviselve van, és egyhangúlag hozzájárul a napirendi kérdés megtárgyalásához.”

(9) Az Öpt. a következő 23/A. §-sal egészül ki:

„23/A. § A közgyűlési határozatok ellen a pénztártagok, illetve a küldöttek, valamint a Felügyelet a határozat meghozatalától számított 90 napon belül keresetet nyújthatnak be a pénztár székhelye szerint illetékes megyei bíróságon.”

(10) Az Öpt. a következő 33/A. §-sal egészül ki:

„33/A. § (1) A szolgáltatókkal kötött szerződés és annak módosítása csak írásban érvényes.

(2) A pénztár köteles a letétkezelésre, a vagyonkezelésre, számlavezetésre, az adminisztráció, könyvelés és nyilvántartás kihelyezésére vonatkozó szolgáltatói szerződést, és annak módosításait — a módosítások megjelölésével, egységes szerkezetben — a szerződés megkötésétől, illetve módosításától számított 15 napon belül a Felügyeletnek megküldeni.”

(11) Az Öpt. a következő címmel és a 40/A. és 40/B. §-okkal egészül ki:

„Az üzleti titok és pénztártitok

40/A. § (1) Üzleti titok minden olyan, a pénztár tevékenységéhez kapcsolódó tény, információ, megoldás vagy adat, amelynek titokban maradásához a pénztárnak méltányolható érdeke fűződik, és amelyet a pénztár üzleti titokká minősített, illetve amelynek titokban tartása érdekében a pénztár a szükséges intézkedéseket megtette.

(2) Pénztártitok minden olyan, a pénztártagról és a munkáltatói tagról a pénztár vagy a pénztári szolgáltató rendelkezésére álló, általa nem gyűjthető, nem kezelhető, de tevékenysége folytán tudomására jutó tény, információ vagy adat, amely a pénztártag, a pénztártag kedvezményezettjének, örökösének, közeli hozzátartozójának személyére, adataira, vagyoni helyzetére, üzleti tevékenységére, tulajdonosi, üzleti kapcsolataira, valamint egyéni számláján nyilvántartott összegre, illetve, amely a munkáltatói tag, illetve a támogató adataira, vagyoni helyzetére, üzleti tevékenységére, tulajdonosi, üzleti kapcsolataira vonatkozik.

(3) A pénztár igazgatótanácsának és az ellenőrző bizottságának tagja, a pénztár alkalmazottja, ideértve a megbízás alapján foglalkoztatott személyeket, szervezeteket, illetőleg ezek alkalmazottait is, köteles a pénztár működésével kapcsolatban tudomására jutott üzleti titkot és pénztártitkot — időbeli korlátozás nélkül, ezen minősége megszűnését követően is — megtartani.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott titoktartási kötelezettség kiterjed arra a személyre és szervezetre is, aki, illetve amely üzleti titoknak vagy pénztártitoknak minősülő információhoz jutott.

(5) A Felügyelet — az üzleti titokra vonatkozó szabályok betartásával — a pénztárak egyedi azonosítására alkalmas adatokat szolgáltat:

- a) statisztikai célokra a Központi Statisztikai Hivatal,
- b) a gazdaságpolitikai és költségvetés-politikai feladatok ellátása céljából a Pénzügyminisztérium,
- c) a gazdasági, pénzügyi folyamatok elemzése, a pénztárak befektetési tevékenységének eredményesebbé tétele, valamint a pénztárak szolgáltatási kötelezettsége teljesíthetőségének értékelése céljából a Pénztártanács részére.

(6) A Felügyelet a pénztárak egyedi azonosítására alkalmas adatokat szolgáltat a feladatkörében eljáró Gazdasági Versenyhivatal részére.

40/B. § (1) A 40/A. § (3) bekezdésében előírt titoktartási kötelezettség nem áll fenn a feladatkörében eljáró

- a) Felügyelettel,
- b) az Állami Számvevőszékkel,
- c) a pénztárak törvényességi felügyeletét ellátó ügyészséggel,
- d) a folyamatban levő büntetőeljárás keretében eljáró, valamint a feljelentés kiegészítését végző nyomozó hatósággal, ügyészséggel,
- e) külön törvényben meghatározott feltételek megléte esetén a titkos információ gyűjtésre felhatalmazott szervekkel,
- f) a hagyatéki ügyben eljáró közjegyzővel, valamint a feladatkörében eljáró gyámhatósággal,
- g) a főigazgató eseti engedélye alapján a törvényben meghatározott feladatkörében eljáró nemzetbiztonsági szolgálattal,
- h) a büntető-, valamint hagyatékkal kapcsolatos polgári ügyben a csőd-, felszámolási eljárás és a helyi önkormányzatok adósságrendezi eljárása keretében a bírósággal,
- j) az adókötelezettség teljesítésének ellenőrzése, valamint az ilyen tartozást megállapító végrehajtható okirat végrehajtása érdekében folytatott eljárás keretében eljáró adóhatósággal,

k) a Gazdasági Versenyhivatallal szemben, e szerveknek a pénztárhoz intézett írásbeli megkeresése esetén.

(2) A pénztártitok csak akkor adható ki harmadik személynek, ha

- a) a pénztártag vagy annak törvényes képviselője a rá vonatkozó kiszolgáltatható adatkört pontosan megjelölve közokiratban vagy teljes bizonyító erejű magánokiratban erre felhatalmazást ad,
- b) a törvény a pénztártitok megtartásának kötelezettsége alól felmentést ad.

(3) Aki üzleti titok vagy pénztártitok birtokába jut, nem használhatja fel arra, hogy annak révén saját maga vagy más személy részére közvetlen vagy közvetett módon előnyt szerezzen, továbbá, hogy a pénztárnak vagy a pénztártagoknak hátrányt okozzon.

(4) A pénztár a nyomozó hatóságot a „halaszthatatlan intézkedés” jelzéssel ellátott, külön jogszabályban előírt ügyészi jóváhagyást nélkülöző megkeresésére is köteles tájékoztatni az általa kezelt, az adott ügygel összefüggő, üzleti titoknak vagy pénztártitoknak minősülő adatokról.”

(12) Az Öpt. 41. §-ának (2) bekezdése az alábbi e) és f) pontokkal egészül ki:

[A pénztárak egyesülése, illetve szétválása esetén a pénztárak alakulására vonatkozó rendelkezések az irányadóak, azzal az eltéréssel, hogy]

„e) A Felügyelet köteles az átalakulás lefolytatását ellenőrizni.

f) A bíróság az átalakulást a Felügyelet által adott tevékenységi engedély(ek) jogerőre emelkedését követően, a jogelőd(ök) törlésével és a jogutód(ok) bejegyzésével vezeti át a nyilvántartáson.”

(13) Az Öpt. 44. §-ának (1) bekezdése a második mondatot követően a következő résszel egészül ki:

„A pénztár valamennyi tagjának írásos nyilatkozatát beszerzi arról, hogy a tag melyik pénztárban kívánja tagsági jogviszonyát folytatni. Ha a tag a nyilatkozatot a kitűzött időpontig a pénztár közvetlen írásos megkeresése ellenére sem teszi meg, akkor jogviszonya az átalakulási tervben meghatározott elvek szerinti pénztárban folytatódik.”

(14) Az Öpt. 45/A. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A pénztár megszűnését az illetékes bíróságnak be kell jelenteni. A Felügyelet a végelszámolás lefolytatását köteles ellenőrizni. A bíróság a pénztárat a nyilvántartásból a Felügyelet tevékenységet lezáró határozatának jogerőre emelkedését követően törli.”

(15) Az Öpt. 45/A. §-a (3) bekezdésének a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A pénztár jogutód nélküli megszűnése esetén a pénztártag a rá jutó vagyonrész]

„a) átlépés esetén a másik pénztárba átviheti, ez esetben a pénzüsszeget a tag e másik pénztárban meglévő egyéni számláján kell jóváírni, vagy”

(16) Az Öpt. 45/A. §-a a következő (4)—(8) bekezdésekkel egészül ki:

„(4) A végelszámolás elhatározását követően a pénztár új tagot nem vehet fel, és köteles a végelszámolási eljárást lefolytatni.

(5) A végelszámolás kezdő időpontját követően kezdeményezett átlépések esetén az átlépés napja a befogadó pénztár befogadó nyilatkozatának napja, azonban a tagi követelések átutalása csak a végelszámolás lezárásával történik meg.

(6) A végelszámoló a végelszámolás kezdő időpontjától számított 30 napon belül kiküldött levelében tájékoztatja a pénztár tagjait a pénztár jogutód nélküli megszűnéséről és 15 napos határidő tűzésével felszólítja a tagokat a (3) bekezdés szerinti nyilatkozat megtételére. Amennyiben a tag

a kitűzött időpontig, illetve legkésőbb a végelszámolást lezáró közgyűlés időpontjáig nem nyilatkozik, akkor a követelését a pénztár székhelye szerint illetékes helyi bíróságon bírósági letétbe kell helyezni. Ebben az esetben a letétbehelyezés költségeit a tag követeléséből kell megelőlegezni.

(7) A végelszámolást az arról való döntéstől számított 1 éven belül le kell folytatni. A Felügyelet a pénztár kérésére a határidőt egy alkalommal, legfeljebb 1 évvel meghosszabbíthatja.

(8) Amennyiben a végelszámolást a (7) bekezdésben meghatározott időpontig a végelszámolás záró mérlegét nem fogadják el, és a végelszámolási eljárást nem fejezik be, akkor a Felügyelet a bíróságnál kezdeményezheti a pénztár felszámolását.”

(17) Az Öpt. 45/B. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A pénztár ellen felszámolási eljárásnak van helye, ha a pénztár fizetéképtelen, vagy ha a Felügyelet azt a 69/A. § alapján kezdeményezi. A pénztár akkor minősül fizetéképtelennek, ha esedékes kötelezettségeinek pénzügyi fedezet hiánya miatt 60, illetve a tagok javára vállalt szolgáltatási kötelezettségeinek az esedékességtől számított 90 napon belül nem tesz eleget. A bíróság a felszámolást a Felügyelet által kezdeményezett felszámolási eljárásban a pénztár fizetéképtelenségének megállapítása nélkül köteles elrendelni.”

(18) Az Öpt. 45/B. §-ának (4) bekezdése a második mondatot követően a következő mondatral egészül ki:

„A Felügyelet által kezdeményezett felszámolási eljárás esetében a felszámolás kezdő időpontja a felszámolást elrendelő végzés meghozatalának napja.”

(19) Az Öpt. a következő 47/B. §-sal egészül ki:

„47/B. § Pénztárak közötti átlépés esetén — ideértve a 45/A. § (3) bekezdés a) pontjában foglalt esetet is —, illetve amennyiben valamely okból különböző nyugdíjpénztárakban fennálló tagsági jogviszonyok alatt eltelt várakozási idők összeszámítása szükséges, akkor az érintett tagsági jogviszonyok alatt eltelt várakozási idők összeszámítandók azzal, hogy a párhuzamosan fennálló tagsági jogviszonyok alatt egyidejűleg eltelt várakozási idők csak egyszeresen vehetők figyelembe.”

(20) Az Öpt. 48. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A pénztártag halála esetére kedvezményezett(ek)et jelölhet. Amennyiben nem jelöl, halála esetén pénztártag örökösét kell kedvezményezettnek tekinteni. Ha a pénztártagnak a törvényes öröklés szerint nincs természetes személy örököse, az öröklés alá eső összeg a pénztárra száll. A pénztártag követelése nem része a hagyatékának, a pénztár a kedvezményezett (örökös) (2) bekezdés szerinti választásának teljesítéséhez szükséges intézkedést a jogosult által bemutatott halotti anyakönyvi kivonat bemutatását követően teszi meg.”

(21) Az Öpt. 49/A. §-ának (1) és (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, és egyidejűleg a (2) bekezdés számozása (3) bekezdésre változik.

„49/A. § (1) A pénztári vagyoni piaci értéken történő értékelését naponta kell elvégezni. A vagyoneértékelést a letétkezelő végzi. Az erre vonatkozó jelentést a letétkezelő az értékelt napot követő, külön jogszabályban meghatározott határidőn belül elektronikus úton megküldi a Felügyeletnek és a pénztárnak.

(2) Az (1) bekezdéstől eltérően a pénztári vagyoni piaci értéken történő értékelését negyedévente kell elvégezni mindaddig, amíg a pénztár piaci értéken számolt befektetett eszközei a negyedéves jelentés szerint első ízben meg nem haladják az egymilliárd forintot. A napi értékelés első időpontja az e mértéket meghaladó értéket mutató negyedéves fordulónapot követő harmadik negyedév első napja.”

(22) Az Öpt. 51. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az egészségpénztári tevékenységet folytató pénztár az (1) bekezdés szerinti szolgáltatásokat egészségügyi szolgáltatón keresztül nyújthatja.”

(23) Az Öpt. a következő új 59/A. §-sal egészül ki:

„59/A. § (1) A Felügyelet eljárására az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvényt az alábbi eltérésekkel kell alkalmazni:

a) a Felügyelet az érdemi határozatot az 59. §-ban, valamint a 80. §-ban foglaltak iránti kérelem esetén 60 napon belül hozza meg, amely határidő a kérelem benyújtásától, illetve hiánypótlás esetén az e törvény rendelkezéseinek megfelelő kérelem és mellékletek hiánytalan benyújtásától számítandó;

b) az a) pontban meghatározott eljárási határidő indokolással egy alkalommal, legfeljebb 30 nappal meghosszabbítható;

c) a Felügyelet a határozatának azonnali végrehajthatóságát — a bíróság határozat kivételével — a pénztárpiac biztonságos működése, a pénztártagok érdekének védelme, a pénztár vagyoni biztonságának megóvása érdekében is elrendelheti.”

(24) Az Öpt. 65. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A Felügyelet a pénztár kötelezettségeinek teljesítése, a pénztártagok érdekeinek védelme, valamint a pénztártevékenységre vonatkozó jogszabályi előírások betartása érdekében a következő intézkedéseket — akár együttesen is — alkalmazhatja:

a) az e törvényben és pénztártevékenységre vonatkozó más jogszabályban meghatározott feltételeknek való megfelelésre — esetleg határidő kitűzésével — felszólíthat;

b) előírhatja intézkedési terv meghatározott határidőn belüli benyújtását, és a végrehajtásra is határidőt szabhat;

c) jelentős vezetői vagy működési hiba esetén kezdeményezheti az érintett vezető felmentését;

- d) tagfelvételi zárlatot rendelhet el;
- e) rendkívüli közgyűlést hívhat össze;
- f) felügyeleti bírság megfizetésére kötelezhet;
- g) a pénztártevékenységre adott engedélyt visszavonhatja;
- h) felszólíthat a pénzügyi terv átdolgozására, illetve az alapszabály módosítására;
- i) kifizetési tilalmat rendelhet el;
- j) felfüggesztheti a pénztár működését;
- k) felügyeleti biztost rendelhet ki;
- l) a bíróságnál kezdeményezheti felszámolási eljárás megindítását.’’

(25) Az Öpt. 66. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A Felügyelet bírságot szabhat ki az igazgatótanács vagy az ellenőrző bizottság tagjával, valamint az ügyvezetővel (helyettes ügyvezetővel) szemben, ha a pénztári működésre vonatkozó jogszabályokban előírtakat, valamint az alapszabályban foglaltakat megsérti, alapszabály-ellenes tevékenységet folytat, a tagdíjfelosztás elfogadott arányaitól eltér, vagy tevékenységi engedély nélkül pénztárat működtet, továbbá, ha a Felügyelet intézkedését, határozatát nem tartja be. A bírság mértéke 20 ezertől 1 millió forintig terjedhet, amely ismételtén kiszabható. A pénztár a bírság megfizetését nem vállalhatja át.’’

(26) Az Öpt. 67. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Nem lehet felügyeleti intézkedést alkalmazni a mulasztásnak, illetve a kötelezettségszegésnek a Felügyelet tudomására jutásától 1 éven, illetve a mulasztásban és kötelezettségszegésben megnyilvánuló jogszabálysértéstől számított 5 éven túl.’’

(27) Az Öpt. 68. §-a (2) bekezdésének b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A Felügyelet]

„b) felügyeleti bírságot szabhat ki, ha a pénztári működésre vonatkozó jogszabályokban előírtakat megsérti, figyelmeztetés ellenére a pénztár nem változtat addigi gyakorlatán, vagy a vonatkozó számviteli, pénzügyi, befektetési előírásokat megsérti; a bírság maximális mértéke az éves tagdíj két százaléka, amely ismételtén kiszabható;’’

(28) Az Öpt. a következő 68/A—68/B. §-sal egészül ki:

„68/A. § (1) A Felügyelet határozott időtartamra, legfeljebb 180 napra kifizetési tilalmat rendelhet el, ha a pénztár súlyosan vagy ismételtén megsérti a pénztártevékenységre vonatkozó jogszabályokat, vagy a Felügyelet intézkedésének nem tesz eleget, és ezáltal veszélyezteti a pénztártagok érdekeit, illetve a pénztárvagyon biztonságát. A Felügyelet a kifizetési tilalom időtartamát egy alkalommal, legfeljebb 180 nappal meghosszabbíthatja.

(2) A kifizetési tilalom ideje alatt a pénztár nevében kifizetések — a (3) bekezdésben foglaltak kivételével — a pénztár pénzforgalmi számlája, befektetési számlája, illetve házipénztára terhére nem teljesíthetők.

(3) A kifizetési tilalom ideje alatt a Felügyelet engedélyével kizárólag olyan kifizetés teljesíthető, amely a pénztártagoknak a kifizetési tilalomból eredő érdeksérelmének elkerülése érdekében szükséges — ideértve különösen a pénztári szolgáltatások kifizetését, a közüzemi számlák teljesítését, a befektetéseket, illetve a befektetések eszközléséhez szükséges kifizetéseket —, és nem veszélyezteti a pénztártagság egészének biztonságát.

(4) Más pénztárba való átlépés, vagy a pénztárból történő kilépés esetén a tag követelése átutalásának, illetve kifizetésének határideje a kifizetési tilalom lejárta után nyílik meg.

68/B. § (1) A Felügyelet a pénztár működését határozott időtartamra, legfeljebb 180 napra felfüggesztheti, ha a pénztár súlyosan vagy ismételtén megsérti a pénztártevékenységre vonatkozó jogszabályokat, vagy a Felügyelet intézkedésének nem tesz eleget, és ezáltal veszélyezteti a pénztártagok érdekeit, illetve a pénztárvagyon biztonságát. A Felügyelet a pénztár működése felfüggesztésének időtartamát egy alkalommal, legfeljebb 180 nappal meghosszabbíthatja.

(2) A pénztár a működésének felfüggesztése alatt új tagokat nem vehet fel, átlépő tagokat és tagdíjbefizetéseket nem fogadhat, valamint a (3) bekezdésben foglaltak kivételével nem teljesíthet kifizetéseket, és nem eszközölhet befektetéseket.

(3) A pénztár működése felfüggesztésének idején történő kivételes kifizetésekre alkalmazni kell a kifizetési tilalomra vonatkozó szabályokat. A pénztár új befektetési ügyleteket csak a Felügyelet előzetes jóváhagyásával eszközölhet, azzal, hogy a befektetés kizárólag magyar állampapírba, illetve olyan értékpapírba történhet, amelyben foglalt kötelezettség teljesítéséért a magyar állam készfizető kezességet vállal.

(4) A pénztár működésének felfüggesztése alatt a tagsági jogviszony és a tagdíjfizetési kötelezettség szünetel, azzal, hogy ez az idő a várakozási időbe beszámít. A beérkező tagdíjakat a pénztár pénzforgalmi számlájának vezetője a felfüggesztés időpontjától a befizetőnek visszautalja.’’

(29) Az Öpt. 69/A. §-a a következő c)—e) pontokkal egészül ki:

[A Felügyelet a bíróságnál kezdeményezheti a pénztár elleni felszámolási eljárás megindítását, ha]

„c) a Felügyelet a pénztár tevékenységi engedélyét visszavonta, vagy a tevékenységi engedély iránti kérelmét elutasította,

d) a pénztár a megkezdett végelszámolási eljárást a 45/A. § (7) bekezdésében meghatározott határidőre nem zárja le, vagy a

e) a pénztár a nyilvántartó bíróságon bejelentett székhelyén nem lelhető fel.’’

(30) Az Öpt. a következő 70. §-sal egészül ki:

„70. § (1) A Felügyelet jogosult arra, hogy a szolgáltatónak a pénztárakkal kapcsolatos tevékenysége körében a szolgáltatónál ellenőrzést végezzen. A Felügyelet jogosult

ellenőrizni, hogy a szolgáltatónak a pénztár részére végzett tevékenysége megfelel-e a törvény rendelkezéseinek, a pénztártevékenységre vonatkozó egyéb jogszabálynak, a Felügyelet által kiadott engedélyeknek, és a pénztár és a szolgáltató között létrejött szerződésnek. Ennek érdekében jogosult a pénztártevékenységet érintő, az ellenőrzéshez szükséges adatok, beszámolók, bizonylatok, szerződések, egyéb dokumentumok, valamint vizsgálati anyagok bekérésére, és — előzetes értesítés nélkül is — az azokba való helyszíni betekintésre.

(2) A Felügyelet a szolgáltatóval szemben az alábbi intézkedéseket alkalmazhatja:

a) a jogszabályokban és a pénztárral kötött szerződésben előírtak betartására és a pénztártagok érdekének, valamint a pénztárvagyon biztonságának érdekében szükséges intézkedések megtételére — határidő kitűzésével — felszólíthat;

b) a szolgáltatóra 100 ezertől 5 millió forintig terjedő bírságot vehet ki, ha a szolgáltató a jogszabályokban, illetve a pénztárral kötött szerződésben előírtakat megsérti, valamint a Felügyelet intézkedésének nem tesz eleget;

c) felszólíthatja a pénztárat a szolgáltatóval kötött szerződés módosítására, illetve felbontására, ha a szolgáltató a jogszabályokban, illetve a pénztárral kötött szerződésben előírtakat megsérti, a pénztártagok érdekeit vagy a pénztárvagyon biztonságát veszélyezteti, illetve, ha a szolgáltató nem rendelkezik a tevékenység biztonságos folytatásához szükséges személyi, tárgyi és szakmai feltételekkel, vagy alaposan feltehető, hogy a tevékenység biztonságos folytatására alkalmatlan.

(3) A Felügyeletnek az (1) és (2) bekezdésben foglalt jogköre nem érinti és nem zárja ki más hatásköreinek gyakorlását.”

(31) Az Öpt. 78. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy a pénztári vagyon piaci értéken történő értékelésének részletes szabályait, a pénztári teljesítménymérés mutatóinak számítási módszerét, valamint a piaci eszközértékelésen alapuló vagyoneértékelést tartalmazó letétkezelői jelentés megküldésére vonatkozó határidőt rendeletben meghatározza.”

*A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló
1997. évi LXXXIII. törvény módosítása*

23. § (1) A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (a továbbiakban: Ebtv.) 35. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki, egyidejűleg a jelenlegi (5) bekezdés számozása (6) bekezdésre módosul:

„(5) Azon gyógyszerár számára, amely járóbeteg-ellátás keretében rendelt gyógyszerek árához támogatással igénybe vehető szolgáltatást nyújt, a lakosság biztonságos ellátása érdekében az OEP — az E. Alap éves költségvetésében

e célra megjelölt előirányzat terhére — kamatmentes finanszírozási előleget nyújthat.”

(2) Az Ebtv. 83. §-ának (2) bekezdése a következő s) ponttal egészül ki:

[Felhatalmazást kap a Kormány]

„s) a gyógyszerek árához nyújtott támogatással igénybe vehető szolgáltatást nyújtók számára folyósítható előleg feltételeinek és folyósítása szabályainak”

[meghatározására.]

*Az egészségügyi hozzájárulásról szóló
1998. évi LXVI. törvény módosítása*

24. § (1) Az egészségügyi hozzájárulásról szóló 1998. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Eho.) 5. §-a (1) bekezdésének b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Nem kell megfizetni a százalékos mértékű egészségügyi hozzájárulást a következő jogcímenen keletkező jövedelmek után:]

„b) az adóterhet nem viselő járandóság, valamint a magánnyugdíjpénztár által szolgáltatásként kifizetett összeg,”

(2) Az Eho. 11. §-ának (9) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, és egyidejűleg a következő (10) bekezdéssel egészül ki:

„(9) Ha az egyszerűsített bevallási nyilatkozat tételére jogosult mezőgazdasági őstermelő jövedelemadóóját a munkáltató az adóbevallást helyettesítő elszámolásra vonatkozó rendelkezések szerint állapítja meg, a magánszemély a munkáltatónak tett, bevallást helyettesítő nyilatkozatában köteles nyilatkozni az e tevékenységből származó bevételéről is. A nyilatkozat alapján a munkáltató az egészségügyi hozzájárulást megállapítja, és az adózás rendjéről szóló törvénynek a jövedelemadó-hátralék levonására vonatkozó szabályai megfelelő alkalmazásával megfizeti. Amennyiben a jövedelemadó-hátralék és az egészségügyi hozzájárulás együttes levonására — a levonható összeg százalékos korlátozására tekintettel — nincs lehetőség, a levonást a kötelezettségek arányában kell teljesíteni.

(10) A központosított illetményszámfejtési rendszerbe és kincstári körbe tartozó szervek és a helyi önkormányzatok nettó finanszírozásában részt vevő szervek, mint kifizetők a megállapított egészségügyi hozzájárulás befizetését, bevallását az államháztartásról szóló törvényben és végrehajtási rendeletében meghatározottak szerint teljesítik.”

V. Fejezet

Záró rendelkezések

25. § (1) E törvény rendelkezései a (2)—(4) és (6)—(10) bekezdésben, valamint a 20—24. §-okban foglaltak kivételével a kihirdetést követő 8. napon lépnek hatályba. A (2)—(4) és (6)—(10) bekezdésben foglalt, valamint

az e törvény 20—24. §-aival megállapított rendelkezések 2002. január 1-jén, míg az e törvény 22. §-ának (13) bekezdésével és a 22/A. §-ának (21) bekezdésével megállapított rendelkezések 2002. július 1-jén, illetőleg a Tbj. 51. §-a (4) bekezdésének az e törvény 20. §-ának (11) bekezdésével megállapított *c)* pontja 2003. január 1-jén lépnek hatályba.

(2) Az illetményszámfejtő hely jogutódja a központosított illetményszámfejtési körbe tartozó központi költségvetési szerv által létesített társadalombiztosítási kifizetőhelynek. Azon központi költségvetési szerv vonatkozásában, ahol társadalombiztosítási kifizetőhely nem működik, az illetményszámfejtő hely a kifizetőhelyi feladatokat 2003. január 1-jétől látja el.

(3) A társadalombiztosítás pénzügyi alapjairól és azok 1993. évi költségvetéséről szóló 1992. évi LXXXIV. törvény 11. § (1) bekezdésének *d)* pontja hatályát veszti, a 11/A. § (3) bekezdésében az „április 20-áig” szövegrész helyébe „május 5-éig” szövegrész lép.

(4) A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény 4. §-a *f)* pontjának 1. alpontjában a zárójeles szövegrész az „Alkotóművészeti Közalapítványtól öregségi nyugdíjban,” felsorolás után kiegészül „a Magyarországon nyilvántartásba vett egyháztól, felekezettől nyugdíjban,” szövegrésszel, 4. §-a *n)* pontjának „Tagságra kötelezett pályakezdő” szövegrésze helyébe „Magánnyugdíjpénztárhoz csatlakozó (pályakezdő)” szövegrész lép, 51. §-a (1) bekezdésének második mondata a kezdő „A” betű után kiegészül a „központosított illetményszámfejtési rendszerbe tartozó központi költségvetési és a” szövegrésszel, 52. §-a (1) bekezdésében a „TÁKISZ-t” szövegrész helyébe a „központosított illetményszámfejtő helyeket” szövegrész lép.

(5) A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 62. § (4) bekezdésében a mondat elején „A 2001. január 1-je” szövegrész helyébe „A tárgyév január 1-je” szövegrész lép.

(6) 2002. január 1-jétől

a)

1. az Mpt. 92. §-ának második mondatában a „0,3—0,5 százaléka” szövegrész helyébe a „0,4 százalékat nem haladhatja meg” szövegrész lép, illetőleg az Öpt. 48. §-a (4) bekezdésében a „nem minősül személyi jövedelemnek” szövegrész után kiegészül az „és illetékmentes” szövegrésszel, valamint az adókra, járulékokra és egyéb költségvetési befizetésekre vonatkozó egyes törvények módosításáról szóló 2000. évi CXIII. törvény 281. §-a (1) bekezdése utolsó mondatában „A 173., 175. és a 176. §-t 2002. január 1-jétől kell alkalmazni” szövegrész helyébe a „A 173. és a 176. §-t 2002.

január 1-jétől, a 175. §-t pedig 2002. július 1-jétől kell alkalmazni” szövegrész lép.

2. A csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló 1991. évi IL. törvény 57. §-a (1) bekezdésének *e)* pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„*e)* a társadalombiztosítási tartozások és a magánnyugdíjpénztári tagdíj tartozások, az adók — kivéve a (2) bekezdés *c)* pontja szerinti adótartozásokat — és adók módjára behajtható köztartozások, a visszafizetendő állami támogatások, valamint a víz- és csatornadíjak,”

b) hatályát veszti:

1. a magánnyugdíjról és a magánnyugdíjpénztárakról szóló 1997. évi LXXXII. törvény (a továbbiakban: Mpt.) a 4. §-a (2) bekezdésének *k)* és *l)* pontja, a 9. §-ának első mondatában a „kötelezettek és” szövegrész, valamint a 22. §-ának (10) bekezdése, a 28. §-ának *b)* pontja, a 28. §-a *c)* pontjának utolsó mondata, a 30. §-ának (2) bekezdése, a 33. §-a (3) bekezdésének első mondatában a „amelynek rendszeresen, havonta kifizetett összege nem lehet kevesebb, mint amire a pénztár által történő nyugdíjszolgáltatás esetében az Alap garanciája kiterjed” szövegrész, a 33. §-ának (4) bekezdése, a 75. §-a (2) bekezdésének utolsó mondata, a 76. §-ának (6) bekezdése, a 89. §-a (1) bekezdésének *b)* pontja, a 89. §-a (3) bekezdésének *b)* pontja, a 134. §-a (1) bekezdésének *j)* pontja;

2. az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (a továbbiakban: Öpt.) 63. §-ának (3) bekezdése, a 68. §-a (2) bekezdésének *e)* pontja.

(7) A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 37. § (2) bekezdésében „A 35. § (5) bekezdése” szövegrész helyébe „A 35. § (6) bekezdése” szövegrész lép.

(8) A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségükről szóló 1998. évi XXVI. törvény 23/B. § (1) bekezdésében „a pénzügyminiszter” szövegrész helyébe „az Államháztartási Hivatal” szövegrész lép.

(9) A társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak és a társadalombiztosítás szerveinek állami felügyeletéről szóló 1998. évi XXXIX. törvény 9. § (1) bekezdése „A központosított illetményszámfejtést végző illetményszámfejtő hely társadalombiztosítási kifizetőhelyként működik.” szövegrésszel egészül ki.

(10) A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény 44. § (2) bekezdésében a „pénzügyminiszterhez” szövegrész helyébe „Államháztartási Hivatalhoz” szövegrész lép, 49. §-ában a „Pénzügyminisztérium” szövegrész helyébe „Államháztartási Hivatal” szövegrész lép.

Mádl Ferenc s. k.,
a Köztársaság elnöke

Dr. Áder János s. k.,
az Országgyűlés elnöke

A társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak 2000. évi költségvetési bevételei és kiadásai

Millió forintban

Funkció- csoport finansz. mód	Cím	Alcím	Elő- irányzat csoport- szám	Kiemelt előirány- zat szám	Bevételek (előirányzat neve)	2000. évi		
						előirányzat	törvényi módosított előirányzat	teljesítés
	1				Társadalombiztosítási ellátások fedezetéül szolgáló bevételek	1 701 956,3	1 733 898,3	1 721 791,3
F06.c		1			Társadalombiztosítási járulékbételek	1 076 517,7	1 085 517,7	1 106 088,4
F06.c		2			Biztosított nyugdíj- és egészségbiztosítási járulékbételek	243 169,0	246 169,0	230 379,3
			1		Biztosított által fizetett nyugdíj- és egészségbiztosítási járulék (2% nélkül)	219 219,0	222 219,0	203 165,6
			2		Magánnyugdíjpénztári tag által fizetett nyugdíjjárulék (2%)	23 950,0	23 950,0	25 963,7
			3		Magánnyugdíjpénztárak átutalásai			1 250,0
				1	Rokkantsági transzfer			
				2	Pénztártagok visszalépéséből származó transzfer			1 250,0
		3			Egyéb járulékok és hozzájárulások	36 267,8	36 267,8	37 012,2
F06.c			1		Baleseti járulék	559,0	559,0	873,3
F06.c			2		Megállapodás alapján fizetők járulékbételei	1 091,9	1 091,9	1 272,9
F06.c			4		Munkáltatói táppénz hozzájárulás	13 382,0	13 382,0	13 386,8
F06.c			5		Közteherjegy után befolyt járulék	94,9	94,9	79,0
F06.c			8		Sorkatonai szolgálatot teljesítők után fizetett járulék	2 080,0	2 080,0	2 080,0
F06.b			9		Fegyveres testületek kedvezményes nyugellátásainak kiadásaihoz hozzájárulás	19 060,0	19 060,0	19 031,4
				1	Honvédelmi Minisztérium fejezetből	8 920,0	8 920,0	8 920,0
				2	Belügyminisztérium fejezetből	7 910,0	7 910,0	7 910,0
				3	Igazságügyi Minisztérium fejezetből	1 370,0	1 370,0	1 341,4
				4	Pénzügyminisztérium fejezetből	430,0	430,0	430,0
				5	Miniszterelnökség fejezetből	430,0	430,0	430,0
F06.c			10		Egyházi személyek után fizetett nyugdíjjárulék és nyugdíjbiztosítási járulék			288,8
F06.c		4			Egészségügyi hozzájárulás	178 628,8	178 628,8	181 379,0
F06.c		5			Késedelmi pótlék, bírság	7 500,0	7 500,0	7 034,1
					Járulékbételek, hozzájárulások összesen	1 542 083,3	1 554 083,3	1 561 893,0
		6			Központi költségvetési hozzájárulások	152 874,0	172 816,0	151 103,2
F05.e			1		Terhességmegszakítással kapcsolatos költségvetési térítés	900,0	900,0	900,0
F05.e			2		Egészségügyi feladatok ellátásával kapcsolatos központi költségvetési hozzájárulás	2 900,0	2 900,0	2 900,0
F05.e			3		GYES-ben, GYED-ben, GYET-ben részesülők utáni közp. költségv. térítés	17 000,0	17 000,0	17 000,0
F06.c			4		Magánnyugdíjpénztárba átlépők miatti járulékkiesés pótlására költségvetési tám.	69 074,0	69 074,0	63 231,0
F06.c			5		Központi költségvetésben tervezett pénzeszközátadás			
F05.e			6		Központi költségvetésből pénzeszközátadás	26 700,0	46 642,0	46 572,2
F06.e			8		GYED-folyósítás kiadásainak térítése a központi költségvetésből	36 300,0	36 300,0	20 500,0

Funkció- csoport finansz. mód	Cím	Alcím	Elő- irányzat csoport- szám	Kiemelt előirány- zat szám	Bevételek (előirányzat neve)	2000. évi		
						előirányzat	törvényi módosított előirányzat	teljesítés
		7			Társadalombiztosítási tevékenységgel kapcsolatos egyéb bevételek	6 999,0	6 999,0	8 795,1
F05.e			1		Terhességmegszakítás egyéni térítési díja	350,0	350,0	334,4
F05.e			2		Baleseti és egyéb kártérítési megtérítések	2 444,0	2 444,0	840,2
F06.c			3		Kifizetések megtérítése és egyéb bevételek	3 725,0	3 725,0	7 139,5
F05.a			4		Kórházi részleges adósságrendezésre átadott pénzeszk. visszatérülése (1996. évi CXX. tv.)	100,0	100,0	321,4
F05.a			5		Önkormányzati kórházak csődjével összefüggő tám. visszatérítése [1997. évi CLIII. tv. 11. § (6) bek.]	380,0	380,0	159,6
F05.e			7		Gyógyszertámogatás visszatérítése			
		3			Működési célú bevételek	2 817,0	2 817,0	5 729,2
F06.c		1			Központi hivatali szervek	2 711,3	2 711,3	4 877,5
			1		Működési bevételek	2 711,3	2 711,3	3 336,1
			1		Központi költségvetés működési célú térítése	2 410,0	2 410,0	2 565,3
			2		Működési költségtérítés államháztartáson kívülről	65,0	65,0	65,8
			3		Egyéb működési bevétel	236,3	236,3	705,0
			2		Felhalmozási és tőke jellegű bevételek			1 541,4
			1		Felhalmozási célú pénzeszköztétel államháztartáson belülről			1 434,1
			2		Egyéb felhalmozási és tőke jellegű bevételek			76,3
			3		Felhalmozási célú kölcsön visszatérülése államháztartáson kívülről			31,0
F06.c		2			Igazgatási szervek	105,7	105,7	851,7
			1		Működési bevételek	105,7	105,7	556,1
			1		Központi költségvetés működési célú térítése			390,3
			2		Működési költségtérítés államháztartáson kívülről	37,0	37,0	31,3
			3		Egyéb működési bevétel	68,7	68,7	134,5
			2		Felhalmozási és tőke jellegű bevételek			295,6
			1		Felhalmozási célú pénzeszköztétel államháztartáson belülről			90,7
			2		Egyéb felhalmozási és tőke jellegű bevételek			204,8
			3		Felhalmozási célú kölcsön visszatérülése államháztartáson kívülről			0,1
F06.c		3			Központi hivatali szervek által kezelt előirányzatok			
		5			Vagyongazdálkodással kapcsolatos bevételek	12 375,7	12 375,7	10 047,0
F01.b		1			Ellátások fedezetére szolgáló vagyongazdálkodási bevételek	12 375,7	12 375,7	10 047,0
			1		Járueltartozás fejében átvett vagyon értékesítéséből származó bevétel			105,8
			2		Egyéb vagyonértékesítésből (ingyenes vagyonjuttatás stb.) származó bevétel	12 375,7	12 375,7	9 538,4
			3		Vagyongazdálkodás hozambevételei			402,8
Társadalombiztosítási alapok bevételei összesen:						1 717 149,0	1 749 091,0	1 737 567,5

Funkció- csoport finansz. mód	Cím	Alcím	Elő- irányzat csoport- szám	Kiemelt előirány- zat szám	Kiadások (előirányzat neve)	2000. évi		
						előirányzat	törvényi módosított előirányzat	teljesítés
	2				Társadalombiztosítási ellátások kiadásai	1 723 767,7	1 755 709,7	1 779 280,9
		1			Nyugellátások	1 096 942,0	1 096 942,0	1 124 556,1
F06.b			1		Öregségi nyugdíj	669 118,0	669 118,0	692 067,9
			2		Rokkantsági és baleseti rokkantsági nyugdíj	283 870,0	283 870,0	287 928,3
F06.b				1	Korhatár feletti rokkantsági nyugellátás (I—II. rokkantsági csoport)	18 962,0	18 962,0	18 722,7
F06.b				2	Korhatár feletti rokkantsági nyugellátás (III. rokkantsági csoport)	111 679,0	111 679,0	111 829,9
F06.a				3	Korhatár alatti rokkantsági nyugellátás (I—II. rokkantsági csoport)	30 709,0	30 709,0	30 378,7
F06.a				4	Korhatár alatti rokkantsági nyugellátás (III. rokkantsági csoport)	120 874,0	120 874,0	122 587,0
F06.b				5	Korhatár feletti baleseti rokkantsági nyugellátás (I—II. rokkantsági csoport)			533,8
F06.b				6	Korhatár feletti baleseti rokkantsági nyugellátás (III. rokkantsági csoport)			1 755,1
F06.a				7	Korhatár alatti baleseti rokkantsági nyugellátás. (I—II. rokkantsági csoport)			522,6
F06.a				8	Korhatár alatti baleseti rokkantsági nyugellátás (III. rokkantsági csoport)	1 646,0	1 646,0	1 598,5
F06.b			3		Hozzá tartozói nyugellátás	142 974,0	142 974,0	144 179,1
F06.b			4		Egyösszegű méltányossági kifizetések	980,0	980,0	380,8
				1	Méltányossági alapon megállapításra kerülő nyugellátás	600,0	600,0	
				2	Egyszeri szociális segély	380,0	380,0	380,8
		2			Egészségbiztosítás pénzbeli ellátásai	98 542,0	98 542,0	92 371,9
F06.a				1	Terhességi-gyermekágyi segély	7 053,0	7 053,0	10 046,9
F06.a				2	Táppénz	50 731,0	50 731,0	56 139,6
				1	Táppénz	45 151,0	45 151,0	50 035,4
				2	Gyermekápolási táppénz	2 080,0	2 080,0	1 929,9
				3	Baleseti táppénz	3 500,0	3 500,0	4 174,3
F06.g			3		Betegséggel kapcsolatos segélyek	1 169,0	1 169,0	1 244,9
				1	Külföldi gyógykezelés	478,0	478,0	578,5
				2	Külföldi sürgősségi gyógykezelés	128,0	128,0	111,1
				3	Nemzetközi egyezményekből eredő kiadások	191,0	191,0	182,2
				4	Méltányossági támogatások	372,0	372,0	373,1
F06.c			4		Kártérítési járadék	1 059,0	1 059,0	1 006,1
F06.c			5		Baleseti járadék	2 230,0	2 230,0	3 553,9
F06.e			6		GYED-folyósítás kiadásai	36 300,0	36 300,0	20 380,5
		3			Természetbeni ellátások	523 021,4	554 963,4	556 016,4
				1	Gyógyító-megelőző ellátás	358 803,4	373 745,4	376 068,9
F05.b				1	Háziorvosi, háziorvosi ügyeleti ellátás	36 742,0	36 742,0	36 608,1
F05.c				2	Védőnői szolg., anya-, gyermek- és ifjúságvédelem	8 638,0	8 638,0	8 334,3
F05.c				3	Fogászati ellátás	10 411,0	10 411,0	10 410,2

Funkció- csoport finansz- mód	Cím	Alcím	Elő- irányzat csoport- szám	Kiemelt előirány- zat szám	Kiadások (előirányzat neve)	2000. évi		
						előirányzat	törvényi módosított előirányzat	teljesítés
F05.a				4	Gondozóintézeti gondozás	7 662,0	7 662,0	8 156,7
F05.a				5	Betegszállítás és orvosi rendelőnyű halottszállítás	3 687,0	3 687,0	3 687,0
F05.c				6	Járóbeteg-szakellátás	51 757,0	51 757,0	51 620,1
F05.a				7	CT, MRI	7 270,0	7 270,0	7 057,7
F05.c				8	Művesekezelés	10 143,0	10 143,0	10 143,0
F05.e				9	Házi szakápolás	1 324,0	1 324,0	1 274,4
F05.a				10	Fekvőbeteg-szakellátás	219 268,0	219 268,0	222 795,5
F05.e				11	Működési költségelőleg	360,4	360,4	0,0
F05.e				12	Felmentéssel, végkielégítéssel járó kiadások céltartaléka	600,0	600,0	475,0
F05.e				13	Célelőirányzatok	941,0	941,0	706,0
F05.e				14	Egyszeri keresetkiegészítés		14 942,0	14 800,9
F05.e			2		Gyógyfürdő-szolgáltatás	2 400,0	2 400,0	3 105,1
F05.e			3		Anyatejellátás	203,0	203,0	130,2
F05.e			4		Gyógyszertámogatás	135 000,0	152 000,0	150 753,1
F05.e			5		Gyógyászati segédeszköz támogatás	23 951,0	23 951,0	22 667,9
F06.g			6		Utazási költségtérítés	2 664,0	2 664,0	3 291,2
		4			Egyéb kiadások	5 262,3	5 262,3	6 336,5
F06.c			4		Egyéb kiadások	5 262,3	5 262,3	6 336,5
				1	Kifizetőhelyeket megillető költségtérítés	500,0	500,0	688,2
				2	Postaköltségek és egyéb kiadások	4 762,3	4 762,3	5 648,3
	4				Működésre fordított kiadások	33 477,3	33 477,3	36 372,7
F06.c		1			Központi hivatali szervek	16 914,5	16 914,5	23 670,9
			1		Működési kiadások	16 502,6	16 502,6	16 683,5
				1	Személyi juttatások	7 692,8	7 692,8	7 516,4
				2	Munkaadókat terhelő járulékok	3 057,0	3 057,0	2 880,9
				3	Dologi kiadások	5 691,8	5 691,8	5 788,8
				4	Egyéb működési célú támogatások, kiadások	61,0	61,0	62,4
				5	Ellátottak pénzbeli juttatásai			
				6	Kamatfizetések			435,0
			2		Felhalmozási kiadások	411,9	411,9	6 457,4
				1	Intézményi beruházási kiadások	355,0	355,0	6 334,3
				2	Felújítás	56,9	56,9	117,1
				3	Felhalmozási célú támogatások, kiadások			6,0
			3		Kölcsönök			530,0

Funkció- csoport finansz. mód	Cím	Alcím	Elő- irányzat csoport- szám	Kiemelt előirány- zat szám	Kiadások (előirányzat neve)	2000. évi		
						előirányzat	törvényi módosított előirányzat	teljesítés
F06.c		2			Igazgatási szervek	11 933,7	11 933,7	12 701,8
			1		Működési kiadások	11 358,7	11 358,7	11 735,5
				1	Személyi juttatások	6 101,5	6 101,5	6 550,9
				2	Munkaadókat terhelő járulékok	2 362,6	2 362,6	2 463,9
				3	Dologi kiadások	2 894,6	2 894,6	2 720,7
				4	Egyéb működési célú támogatások, kiadások			
				5	Ellátottak pénzbeli juttatásai			
				6	Kamatfizetések			
			2		Felhalmozási kiadások	575,0	575,0	966,2
				1	Intézményi beruházási kiadások	275,0	275,0	443,6
				2	Felújítás	300,0	300,0	517,4
				3	Felhalmozási célú támogatások, kiadások			5,2
			3		Kölcsönök			0,1
F06.c		3			Központi hivatali szervek által kezelt előirányzatok	4 629,1	4 629,1	0,0
			1		Felhalmozási és fejlesztési kiadások	4 379,1	4 379,1	0,0
				1	Világbanki kölcsön kamat- és tőketörlesztése	890,0	890,0	0,0
				2	Fejlesztési kiadások	3 489,1	3 489,1	0,0
			9		EU csatlakozás felkészülési kiadása	250,0	250,0	0,0
		6			Vagyongazdálkodás kiadásai	2 215,0	2 215,0	3 311,2
F01.b		1			Az ellátások fedezetére szolgáló vagyongazdálkodás kiadásai	2 215,0	2 215,0	3 311,2
			1		Felújítás			
			2		Egyéb vagyongazdálkodással kapcsolatos kiadások	335,0	335,0	1 310,0
			3		Postabank garanciális kötelezettségének teljesítése	1 880,0	1 880,0	2 001,2
Társadalombiztosítási alapok kiadásai összesen:						1 759 460,0	1 791 402,0	1 818 964,8
Egyenleg:						—42 311,0	—42 311,0	—81 397,3
GFS egyenleg:						—42 311,0	—42 311,0	—81 397,3

A Nyugdíjbiztosítási Alap 2000. évi költségvetési bevételei és kiadásai

Millió forintban

Funkció-csoport finanzs. mód	Cím	Alcím	Elő- irányzat csoport- szám	Kiemelt előirány- zat szám	Bevételek (előirányzat neve)	2000. évi		
						előirányzat	törvényi módosított előirányzat	teljesítés
	1				Nyugdíjbiztosítási ellátások fedezetéül szolgáló bevételek	982 604,0	982 604,0	994 569,2
F06.c		1			Munkáltatói nyugdíjbiztosítási járulék	708 694,0	708 694,0	734 455,8
F06.c		2			Biztosított nyugdíjjárulék	160 980,0	160 980,0	149 065,2
			1		Biztosított által fizetett nyugdíjjárulék (2% nélkül)	137 030,0	137 030,0	121 851,5
			2		Magánnyugdíjpénztári tag által fizetett nyugdíjjárulék (2%)	23 950,0	23 950,0	25 963,7
			3		Magánnyugdíjpénztárak átutalásai			1 250,0
			1		Rokkantsági transzfer			
			2		Pénztártagok visszalépéséből származó transzfer			1 250,0
		3			Egyéb járulékok és hozzájárulások	20 168,0	20 168,0	20 643,3
F06.c			2		Megállapodás alapján fizetők járulékbefizetése	543,0	543,0	763,1
F06.c			5		Közteherjegy után befolyt járulék	55,0	55,0	47,9
F06.c			8		Sorkatonai szolgálatot teljesítők utáni nyugdíjbiztosítási és nyugdíjjárulék	1 520,0	1 520,0	1 520,0
F06.b			9		Fegyveres testületek kedvezményes nyugellátásainak kiadásaihoz hozzájárulás	18 050,0	18 050,0	18 023,5
			1		Honvédelmi Minisztérium fejezetből	8 720,0	8 720,0	8 720,0
			2		Belügyminisztérium fejezetből	7 240,0	7 240,0	7 240,0
			3		Igazságügyi Minisztérium fejezetből	1 260,0	1 260,0	1 233,5
			4		Pénzügyminisztérium fejezetből	410,0	410,0	410,0
			5		Miniszterelnökség fejezetből	420,0	420,0	420,0
F06.c			10		Egyházi személyek után fizetett nyugdíjjárulék és nyugdíjbiztosítási járulék			288,8
F06.c		5			Késedelmi pótlék, bírság	4 311,0	4 311,0	4 014,1
					Járulékbefizetések, hozzájárulások összesen:	894 153,0	894 153,0	908 178,4
		6			Központi költségvetési hozzájárulások	86 074,0	86 074,0	80 231,0
F06.e			3		GYES-ben, GYED-ben, GYET-ben részesülők utáni közp. költségv. térítés	17 000,0	17 000,0	17 000,0
F06.c			4		Magánnyugdíjpénztárba átlépők miatti járulékkiesés pótlására költségvetési támogatás	69 074,0	69 074,0	63 231,0
F06.c			5		Központi költségvetésben tervezett pénzeszközátadás	0,0	0,0	0,0
		7			Nyugdíjbiztosítási tevékenységgel kapcsolatos egyéb bevételek	2 377,0	2 377,0	6 159,8
F06.c			3		Kifizetések visszatérítése és egyéb bevételek	2 377,0	2 377,0	6 159,8

Funkció- csoport finansz. mód	Cím	Alcím	Elő- irányzat csoport- szám	Kiemelt előirány- zat szám	Bevételek (előirányzat neve)	2000. évi		
						előirányzat	törvényi módosított előirányzat	teljesítés
	3				Működési célú bevételek	1 017,0	1 017,0	2 728,8
F06.c		1			Központi hivatali szerv	930,0	930,0	2 377,5
			1		Működési bevételek	930,0	930,0	986,8
				1	Működési költségtérítés államháztartáson belülről	860,0	860,0	893,5
				2	Működési költségtérítés államháztartáson kívülről	65,0	65,0	65,8
				3	Egyéb működési bevétel	5,0	5,0	27,5
			2		Felhalmozási és tőke jellegű bevételek			1 390,7
				1	Felhalmozási célú pénzeszközátvétel államháztartáson belülről			1 360,5
				2	Egyéb felhalmozási és tőke jellegű bevételek			30,2
F06.c		2			Igazgatási szervek	87,0	87,0	351,3
			1		Működési bevételek	87,0	87,0	147,0
				1	Működési költségtérítés államháztartáson belülről			
				2	Működési költségtérítés államháztartáson kívülről	37,0	37,0	31,3
				3	Egyéb működési bevétel	50,0	50,0	115,7
			2		Felhalmozási és tőke jellegű bevételek			204,3
				1	Felhalmozási célú pénzeszközátvétel államháztartáson belülről			
				2	Egyéb felhalmozási és tőke jellegű bevételek			204,3
F06.c		3			Központi hivatali szerv által kezelt előirányzatok			
	5				Vagyongazdálkodással kapcsolatos bevételek	8 787,0	8 787,0	6 161,6
F01.b		1			Ellátások fedezetére szolgáló vagyongazdálkodási bevételek	8 787,0	8 787,0	6 161,6
			1		Járuléktartozás fejében átvett vagyon értékesítéséből származó bevétel			49,4
			2		Egyéb vagyonértékesítésből (ingyenes vagyonjuttatás stb.) származó bevétel	8 787,0	8 787,0	6 104,3
			3		Vagyongazdálkodás hozambevételei			7,9
Nyugdíjbiztosítási Alap bevételei összesen:						992 408,0	992 408,0	1 003 459,6

Funkció- csoport finansz. mód	Cím	Alcím	Elő- irányzat csoport- szám	Kiemelt előirány- zat szám	Kiadások (előirányzat neve)	2000. évi		
						előirányzat	törvényi módosított előirányzat	teljesítés
	2				Nyugdíjbiztosítási ellátások kiadásai	974 000,0	974 000,0	1 000 300,5
		1			Nyugellátások	970 261,0	970 261,0	995 867,3
F06.b			1		Öregségi nyugdíj	669 118,0	669 118,0	692 067,9
			2		Rokkantsági és baleseti rokkantsági nyugdíj	161 350,0	161 350,0	163 742,8
F06.b			1		Korhatár feletti rokkantsági nyugellátás (I—II. rokkantsági csoport)	18 962,0	18 962,0	18 722,7
F06.b			2		Korhatár feletti rokkantsági nyugellátás (III. rokkantsági csoport)	111 679,0	111 679,0	111 829,9
F06.a			3		Korhatár alatti rokkantsági nyugellátás (I—II. rokkantsági csoport)	30 709,0	30 709,0	30 378,7
F06.b			5		Korhatár feletti baleseti rokkantsági nyugellátás (I—II. rokkantsági csoport)			533,8
F06.b			6		Korhatár feletti baleseti rokkantsági nyugellátás (III. rokkantsági csoport)			1 755,1
F06.a			7		Korhatár alatti baleseti rokkantsági nyugellátás (I—II. rokkantsági csoport)			522,6
F06.b			3		Hozzá tartozói nyugellátás	138 813,0	138 813,0	139 675,8
F06.b			4		Egyösszegű méltányossági kifizetések	980,0	980,0	380,8
			1		Méltányossági alapon megállapításra kerülő nyugellátás	600,0	600,0	
			2		Egyszeri szociális segély	380,0	380,0	380,8
		4			Egyéb kiadások	3 739,0	3 739,0	4 433,2
F06.c			4		Egyéb kiadások	3 739,0	3 739,0	4 433,2
			2		Postaköltségek és egyéb kiadások	3 739,0	3 739,0	4 433,2
	4				Működésre fordított kiadások	16 818,0	16 818,0	19 017,5
F06.c		1			Központi hivatali szerv	3 152,2	3 152,2	8 042,0
			1		Működési kiadások	2 997,2	2 997,2	2 665,3
			1		Személyi juttatások	977,5	977,5	772,7
			2		Munkaadókat terhelő járulékok	341,7	341,7	270,9
			3		Dologi kiadások	1 663,0	1 663,0	1 414,4
			4		Egyéb működési célú támogatások és kiadások	15,0	15,0	36,7
			5		Ellátottak pénzbeli juttatásai			
			6		Kamatfizetések			170,6
			2		Felhalmozási kiadások	155,0	155,0	5 248,0
			1		Intézményi beruházási kiadások	155,0	155,0	5 248,0
			2		Felújítás			
			3		Felhalmozási célú támogatások, kiadások			
			3		Kölcsönök			128,7

Funkció- csoport finansz. mód	Cím	Alcím	Elő- irányzat csoport- szám	Kiemelt előirány- zat szám	Kiadások (előirányzat neve)	2000. évi		
						előirányzat	törvényi módosított előirányzat	teljesítés
F06.c		2			Igazgatási szervek	10 611,7	10 611,7	10 975,5
			1		Működési kiadások	10 036,7	10 036,7	10 079,4
				1	Személyi juttatások	5 302,6	5 302,6	5 647,2
				2	Munkaadókat terhelő járulékok	2 044,9	2 044,9	2 120,1
				3	Dologi kiadások	2 689,2	2 689,2	2 312,1
				4	Egyéb működési célú támogatások és kiadások			
				5	Ellátottak pénzbeli juttatásai			
				6	Kamatfizetések			
			2		Felhalmozási kiadások	575,0	575,0	896,1
				1	Intézményi beruházási kiadások	275,0	275,0	377,3
				2	Felújítás	300,0	300,0	513,6
				3	Felhalmozási célú támogatások, kiadások			5,2
F06.c		3			Központi hivatali szerv által kezelt előirányzatok	3 054,1	3 054,1	0,0
			1		Felhalmozási és fejlesztési kiadások	2 929,1	2 929,1	
				1	Világbanki kölcsön kamat- és tőketörlesztése	340,0	340,0	
				2	Fejlesztési kiadások	2 589,1	2 589,1	
			9		EU csatlakozás felkészülési kiadása	125,0	125,0	
		6			Vagyongazdálkodás kiadásai	1 590,0	1 590,0	1 924,1
F01.b		1			Ellátások fedezetére szolgáló vagyongazdálkodás kiadásai	1 590,0	1 590,0	1 924,1
			1		Felújítás			
			2		Egyéb vagyongazdálkodással kapcsolatos kiadások	240,0	240,0	494,6
			3		Postabank garanciális kötelezettségének teljesítése	1 350,0	1 350,0	1 429,5
Nyugdíjbiztosítási Alap kiadásai összesen:						992 408,0	992 408,0	1 021 242,1
Egyenleg:						0,0	0,0	—17 782,5
GFS egyenleg:						0,0	0,0	—17 782,5

Az Egészségbiztosítási Alap 2000. évi költségvetési bevételei és kiadásai

Millió forintban

Funkció- csoport finansz. mód	Cím	Alcím	Elő- irányzat csoport- szám	Kiemelt előirány- zat szám	Bevételek (előirányzat neve)	2000. évi		
						előirányzat	törvényi módosított előirányzat	teljesítés
	1				Egészségbiztosítási ellátások fedezetül szolgáló bevételek	719 352,3	751 294,3	727 222,1
F06.c		1			Munkáltatói egészségbiztosítási járulék	367 823,7	376 823,7	371 632,6
F06.c		2			Biztosított egészségbiztosítási járulék	82 189,0	85 189,0	81 314,1
			1		Biztosított által fizetett egészségbiztosítási járulék	82 189,0	85 189,0	81 314,1
		3			Egyéb járulékok és hozzájárulások	16 099,8	16 099,8	16 368,9
F06.c			1		Baleseti járulék	559,0	559,0	873,3
F06.c			2		Megállapodás alapján fizetők járulékbételei	548,9	548,9	509,8
F06.c			4		Munkáltatói táppénz hozzájárulás	13 382,0	13 382,0	13 386,8
F06.c			5		Közteherjegy után befolyt járulék	39,9	39,9	31,1
F06.c			8		Sorkatonai szolgálatot teljesítők után fizetett egészségbiztosítási járulék	560,0	560,0	560,0
F06.b			9		Fegyveres testületek kedvezményes nyugellátásainak kiadásaihoz hozzájárulás	1 010,0	1 010,0	1 007,9
				1	Honvédelmi Minisztérium fejezettől	200,0	200,0	200,0
				2	Belügyminisztérium fejezettől	670,0	670,0	670,0
				3	Igazságügyi Minisztérium fejezettől	110,0	110,0	107,9
				4	Pénzügyminisztérium fejezettől	20,0	20,0	20,0
				5	Miniszterelnökség fejezettől	10,0	10,0	10,0
F06.c		4			Egészségügyi hozzájárulás	178 628,8	178 628,8	181 379,0
F06.c		5			Késedelmi pótlék, bírság	3 189,0	3 189,0	3 020,0
					Járulékbételek, hozzájárulások összesen	647 930,3	659 930,3	653 714,6
		6			Központi költségvetési hozzájárulások	66 800,0	86 742,0	70 872,2
F05.e			1		Terhességmegszakítással kapcsolatos költségvetési térítés	900,0	900,0	900,0
F05.e			2		Egészségügyi feladatok ellátásával kapcsolatos közp. költségvetési hozzájárulás	2 900,0	2 900,0	2 900,0
F05.e			6		Központi költségvetésből pénzeszköztadás	26 700,0	46 642,0	46 572,2
F06.e			8		GYED-folyósítás kiadásainak megtérítése a központi költségvetésből	36 300,0	36 300,0	20 500,0
		7			Egészségbiztosítási tevékenységgel kapcsolatos egyéb bevételek	4 622,0	4 622,0	2 635,3
F05.e			1		Terhességmegszakítás egyéni térítési díja	350,0	350,0	334,4
F05.e			2		Baleseti és egyéb kártérítési megtérítések	2 444,0	2 444,0	840,2
F06.c			3		Kifizetések visszatérülése és egyéb bevételek	1 348,0	1 348,0	979,7
F05.a			4		Kórházi részl. adósságrendezésre átadott pénzeszk. visszatérülése (1996. évi CXX. tv.)	100,0	100,0	321,4
F05.a			5		Önkorm. kórházak csődjével összefüggő tám.visszatérítés [1997. évi CLIII. tv. 11. § (6) bek.]	380,0	380,0	159,6
F05.e			7		Gyógyszertámogatás visszatérítése			

Funkció- csoport finansz. mód	Cím	Alcím	Elő- irányzat csoport- szám	Kiemelt előirány- zat szám	Bevételek (előirányzat neve)	2000. évi		
						előirányzat	törvényi módosított előirányzat	teljesítés
	3				Működési célú bevételek	1 800,0	1 800,0	3 000,4
F06.c		1			Központi hivatali szerv	1 781,3	1 781,3	2 500,0
			1		Működési bevételek	1 781,3	1 781,3	2 349,3
				1	Működési költségtérítés államháztartáson belül	1 550,0	1 550,0	1 671,8
				2	Működési költségtérítés államháztartáson kívül			
				3	Egyéb működési bevétel	231,3	231,3	677,5
			2		Felhalmozási és tőke jellegű bevételek			150,7
				1	Felhalmozási célú pénzeszközátvétel államháztartáson belülről			73,6
				2	Egyéb felhalmozási és tőke jellegű bevételek			46,1
					Felhalmozási célú kölcsön visszatérülése államháztartáson kívülről			31,0
F06.c		2			Igazgatási szervek	18,7	18,7	500,4
			1		Működési bevételek	18,7	18,7	409,1
				1	Működési költségtérítés államháztartáson belülről			390,3
				2	Működési költségtérítés államháztartáson kívülről			
				3	Egyéb működési bevétel	18,7	18,7	18,8
			2		Felhalmozási és tőke jellegű bevételek			91,3
				1	Felhalmozási célú pénzeszközátvétel államháztartáson belülről			90,7
				2	Egyéb felhalmozási és tőke jellegű bevételek			0,5
					Felhalmozási célú kölcsön visszatérülése államháztartáson kívülről			0,1
F06.c		3			Központi hivatali szerv által kezelt előirányzatok			0
	5				Vagyongazdálkodással kapcsolatos bevételek	3 588,7	3 588,7	3 885,4
F01.b		1			Ellátások fedezetére szolgáló vagyongazdálkodási bevételek	3 588,7	3 588,7	3 885,4
			1		Járulettartozás fejében átvett vagyon értékesítéséből származó bevétel			56,4
			2		Egyéb vagyonértékesítésből (ingyenes vagyonjuttatás stb.) származó bevétel	3 588,7	3 588,7	3 434,1
			3		Vagyongazdálkodás hozambevételei			394,9
Egészségbiztosítási Alap bevételei összesen:						724 741,0	756 683,0	734 107,9

Funkció- csoport finansz. mód	Cím	Alcím	Elő- irányzat csoport- szám	Kiemelt előirány- zat szám	Kiadások (előirányzat neve)	2000. évi		
						előirányzat	törvényi módosított előirányzat	teljesítés
	2				Egészségbiztosítási ellátások kiadásai	749 767,7	781 709,7	778 980,4
		1			Nyugellátások	126 681,0	126 681,0	128 688,8
F06.a			2		Rokkantsági és baleseti rokkantsági nyugdíj	122 520,0	122 520,0	124 185,5
				4	Korhatár alatti rokkantsági nyugellátás (III. rokkantsági csoport)	120 874,0	120 874,0	122 587,0
				8	Korhatár alatti baleseti rokkantsági nyugellátás (III. rokkantsági csoport)	1 646,0	1 646,0	1 598,5
F06.b			3		Hozzá tartozói nyugellátás	4 161,0	4 161,0	4 503,3
		2			Egészségbiztosítás pénzbeli ellátásai	98 542,0	98 542,0	92 371,9
F06.a			1		Terhességi-gyermekágyi segély	7 053,0	7 053,0	10 046,9
F06.a			2		Táppénz	50 731,0	50 731,0	56 139,6
				1	Táppénz	45 151,0	45 151,0	50 035,4
				2	Gyermekápolási táppénz	2 080,0	2 080,0	1 929,9
				3	Baleseti táppénz	3 500,0	3 500,0	4 174,3
F06.g			3		Betegséggel kapcsolatos segélyek	1 169,0	1 169,0	1 244,9
				1	Külföldi gyógykezelés	478,0	478,0	578,5
				2	Külföldi sürgősségi gyógykezelés	128,0	128,0	111,1
				3	Nemzetközi egyezményekből eredő kiadások	191,0	191,0	182,2
				4	Méltányossági támogatások	372,0	372,0	373,1
F06.c			4		Kártérítési járadék	1 059,0	1 059,0	1 006,1
F06.c			5		Baleseti járadék	2 230,0	2 230,0	3 553,9
F06.e			6		GYED-folyósítás kiadásai	36 300,0	36 300,0	20 380,5
		3			Természetbeni ellátások	523 021,4	554 963,4	556 016,4
			1		Gyógyító-megelőző ellátás	358 803,4	373 745,4	376 068,9
F05.b			1		Háziorvosi, háziorvosi ügyeleti ellátás	36 742,0	36 742,0	36 608,1
F05.c			2		Védőnői szolg., anya-, gyermek- és ifjúságvédelem	8 638,0	8 638,0	8 334,3
F05.c			3		Fogászati ellátás	10 411,0	10 411,0	10 410,2
F05.a			4		Gondozóintézeti gondozás	7 662,0	7 662,0	8 156,7
F05.a			5		Betegszállítás és orvosi rendelvényű halottszállítás	3 687,0	3 687,0	3 687,0
F05.c			6		Járóbeteg-szakellátás	51 757,0	51 757,0	51 620,1
F05.a			7		CT, MRI	7 270,0	7 270,0	7 057,7
F05.c			8		Művesekezelés	10 143,0	10 143,0	10 143,0
F05.e			9		Házi szakápolás	1 324,0	1 324,0	1 274,4
F05.a			10		Fekvőbeteg-szakellátás	219 268,0	219 268,0	222 795,5
F05.e			11		Működési költségelőleg	360,4	360,4	0,0

Funkció- csoport finansz. mód	Cím	Alcím	Elő- irányzat csoport- szám	Kiemelt előirány- zat szám	Kiadások (előirányzat neve)	2000. évi		
						előirányzat	törvényi módosított előirányzat	teljesítés
F05.e				12	Felmentéssel, végkielégítéssel járó kiadások céltartaléka	600,0	600,0	475,0
F05.e				13	Célelőirányzatok	941,0	941,0	706,0
F05.e				14	Egyszeri keresetkiegészítés		14 942,0	14 800,9
F05.e			2		Gyógyfürdő-szolgáltatás	2 400,0	2 400,0	3 105,1
F05.e			3		Anyatejellátás	203,0	203,0	130,2
F05.e			4		Gyógyszertámogatás	135 000,0	152 000,0	150 753,1
F05.e			5		Gyógyászati segédeszköz támogatás	23 951,0	23 951,0	22 667,9
F06.g			6		Utazási költségtérítés	2 664,0	2 664,0	3 291,2
		4			Egyéb kiadások	1 523,3	1 523,3	1 903,3
F06.c			4		Egyéb kiadások	1 523,3	1 523,3	1 903,3
				1	Kifizetőhelyeket megillető költségtérítés	500,0	500,0	688,2
				2	Postaköltségek és egyéb kiadások	1 023,3	1 023,3	1 215,1
	4				Működésre fordított kiadások	16 659,3	16 659,3	17 355,2
F06.c		1			Központi hivatali szerv	13 762,3	13 762,3	15 628,9
			1		Működési kiadások	13 505,4	13 505,4	14 018,2
				1	Személyi juttatások	6 715,3	6 715,3	6 743,7
				2	Munkaadókat terhelő járulékok	2 715,3	2 715,3	2 610,0
				3	Dologi kiadások	4 028,8	4 028,8	4 374,4
				4	Egyéb működési célú támogatások, kiadások	46,0	46,0	25,7
				5	Ellátottak pénzbeli juttatásai			
				6	Kamatfizetések			264,4
			2		Felhalmozási kiadások	256,9	256,9	1 209,4
				1	Intézményi beruházási kiadások	200,0	200,0	1 086,3
				2	Felújítás	56,9	56,9	117,1
				3	Felhalmozási célú támogatások, kiadások			6,0
			3		Kölcsönök			401,3
F06.c		2			Igazgatási szervek	1 322,0	1 322,0	1 726,3
			1		Működési kiadások	1 322,0	1 322,0	1 656,1
				1	Személyi juttatások	798,9	798,9	903,7
				2	Munkaadókat terhelő járulékok	317,7	317,7	343,8
				3	Dologi kiadások	205,4	205,4	408,6
				4	Egyéb működési célú támogatások, kiadások			0,0

Funkció- csoport finansz- mód	Cím	Alcím	Elő- irányzat csoport- szám	Kiemelt előirány- zat szám	Kiadások (előirányzat neve)	2000. évi		
						előirányzat	törvényi módosított előirányzat	teljesítés
				5	Ellátottak pénzbeli juttatásai			
				6	Kamatfizetések			
			2		Felhalmozási kiadások			70,1
				1	Intézményi beruházási kiadások			66,3
				2	Felújítás			3,8
				3	Felhalmozási célú támogatások, kiadások			
			3		Kölcsönök			0,1
F06.c		3			Központi hivatali szerv által kezelt előirányzatok	1 575,0	1 575,0	0,0
				1	Felhalmozási és fejlesztési kiadások	1 450,0	1 450,0	0,0
				1	Világbanki kölcsön kamat- és tőketörlesztése	550,0	550,0	0
				2	Fejlesztési kiadások	900,0	900,0	0
			9		EU csatlakozás felkészülési kiadása	125,0	125,0	0
	6				Vagyongazdálkodás kiadásai	625,0	625,0	1 387,1
F01.b		1			Ellátások fedezetére szolgáló vagyongazdálkodás kiadásai	625,0	625,0	1 387,1
				1	Felújítás			
				2	Egyéb vagyongazdálkodással kapcsolatos kiadások	95,0	95,0	815,4
				3	Postabank garanciális kötelezettségének teljesítése	530,0	530,0	571,7
Egészségbiztosítási Alap kiadásai összesen:						767 052,0	798 994,0	797 722,7
Egyenleg:						-42 311,0	-42 311,0	-63 614,8
GFS egyenleg:						-42 311,0	-42 311,0	-63 614,8

4. számú melléklet a 2001. évi LXXXIV. törvényhez

Befektetett eszközök állományának tételes kimutatása

Egészségbiztosítási Alap

Megnevezés	Nyitóállomány (2000. 01. 01.)	Állomány- növekedés	Áll. csökk. értékesítésből	Áll. csökk. értékvesztésből, értékcsökkenés	Állomány- csökkenés	Átsorolás a forgóeszközök közé	Záróállomány (2000. 12. 31.)
Ingtatlanok							
Ingyenesből származtatott							
Wesselényi utcai telek	89,0		**89,0		89,0		0
Wesselényi épület	2 016,3		2 016,3		2 016,3		0
Ingtatlanok összesen:	2 105,3		2 105,3		2 105,3		0
Gépek, berendezések							
Betegkocsi	0,0			0,0	0,0		0
Oxigénkoncentrátum	0,2			0,2	0,2		0
Gépek, berendezések összesen:	0,2			0,2	0,2		0
Vásárolt részesedések							
Club Aliga Vagyonkezelő Rt.	10,0		*10,0		10,0		0
Ingyenes vagyonjuttatásból származó							
Club Aliga Rt.	86,6		*86,6		86,6		0
Részesedések összesen:	96,6		96,6		96,6		0
Adott kölcsönök:		11,1					11,1
Üzemeltetésre, kezelésre átadott eszközök							
Club Aliga telek	1 033,7		*1033,7		1 033,7		0
épület	816,3		*816,3		816,3		0
építmény	175,2		*175,2		175,2		0
képzőművészeti alkotás	2,6						2,6
Üzemeltetésre, kezelésre átadott eszközök összesen:	2 027,8		2 025,2		2 025,2		2,6
Befektetett eszközök összesen:	4 229,9	11,1	4 227,1	0,2	4 227,3		13,7

A *-gal jelzett tételek ingyenesen kerültek átadásra az Egészségügyi Minisztériumhoz.

A **-gal jelzett ingatlanok ingyenesen kerültek át a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumához.

A társadalombiztosítás pénzügyi alapjaival szemben fennálló tartozások fejében átvett vagyon alakulása

Millió forintban

Sorszám	Megnevezés	Összesen	Nyugdíjbiztosítási Alapot megillető hányad*	Egészségbiztosítási Alapot megillető hányad
1.	Nyitóállomány (2000. évi CXIX. törvény 9. számú melléklet, 5. sor)	991,0	400,0	591,0
2.	Vagyonátvétel és egyéb növekedés	143,0	98,0	45,0
3.	Vagyonelemek értékesítése, megtérülése	—150,0	—80,0	—70,0
4.	Vagyonelemek értékvesztése, értékcsökkenése	—318,0	—79,0	—239,0
5.	2000. évi záróállomány	666,0	339,0	327,0

* A Nyugdíj Alapot megillető vagyónhányad magában foglalja a járuléktartozás és korengedményes nyugdíjartozás fejében átvett vagyon összegét is.

2001. évi LXXXV. törvény

a büntetőeljárásban résztvevők, az igazságszolgáltatást segítők Védelmi Programjáról*

E törvény célja, hogy védelmet nyújtson a büntetőeljárásban résztvevő, az igazságszolgáltatást tevékenyen segítő, továbbá azokkal közeli kapcsolatban álló olyan személyek számára, akik erre tekintettel kerülnek fenyegetett helyzetbe és személyes biztonságuk az állam fokozott védelmét igényli; célja továbbá, hogy az érintett fenyegető veszély mértékéhez igazodva különleges intézkedések alkalmazásával segítse elő a bűnözés — különösen a kiemelkedő súlyú, elsősorban a szervezeten elkövetett bűncselekmények — elleni küzdelmet, a bűnüldözés, az igazságszolgáltatás érdekeinek hatékony érvényesítését.

Értelmező rendelkezések

1. § E törvény alkalmazásában

1. *Védelmi Program*: a büntetőeljárásban résztvevő tanú, sértett, terhelt, illetve ezen személyek hozzátartozója, továbbá az érintettre tekintettel fenyegetett helyzetben lévő más személy védelmének a személyi védelem keretében nem biztosítható olyan szervezett formája,

a) amelyet a rendőrség — polgári jogi jogviszony keretében — a fenyegetett helyzetben lévő személlyel megkötött megállapodás szerint végez, és

b) amelynek során különleges intézkedések alkalmazása (16. §), illetve — az érintett társadalmi beilleszkedésének elősegítése érdekében — mentális, szociális, gazdasági, humán és jogi támogatás nyújtása szükséges;

2. *megállapodás*: a rendőrség és a fenyegetett helyzetben lévő személy által — polgári jogi jogviszony keretében — megkötött, a Védelmi Programba való felvételtől, az abban való együttműködésről, a Védelmi Programban résztvevők jogairól és kötelezettségeiről szóló megállapodás;

3. *személyi védelem*: a rendőrségnek, a határőrségnek, a vám- és pénzügyőrségnek, valamint a büntetés-végrehajtási szervezetnek a büntetőeljárásban résztvevők, valamint az eljárást folytató hatóság tagjai személyi védelme elrendelésének feltételeiről és végrehajtási szabályairól szóló külön jogszabály (a továbbiakban: a személyi védelemről szóló jogszabály) szerint folytatott intézkedése;

4. *büntetőeljárásban résztvevő*: a terhelt, a védő, a sértett, az egyéb érdekelt, a sértett és az egyéb érdekelt képviselői, a tanú, a tanú ügyvédje, a szakértő, szaktanácsadó, a tolmács, a hatósági tanú;

5. *nyomozó szerv*: a büntetőeljárásról szóló törvényben meghatározott nyomozó hatóság nyomozást folytató szerve;

6. *védelmet ellátó szerv*: a Védelmi Program keretében igénybe vehető intézkedések ellátására jogosult szerv;

7. *kiemelkedő súlyú bűncselekmény*: különösen az a bűncselekmény, amelynél felismerhetők a szervezett bűnözés vagy a nemzetközi bűnözés ismérvei, vagy amelynek tárgya a terrorizmussal, zsarolással, pénzmosással, kábítószer- vagy fegyverkereskedelemmel, prostitúcióval, pedofíliával, valamint az ezekkel összefüggésben elkövetett élet és testi épség elleni bűntettel kapcsolatos;

8. *fenyegetett helyzetben lévő személy*: az a személy, akinek — a büntetőeljárásban való részvétele, illetve a büntetőeljárás során jogai érvényesítésének, kötelezettségei teljesítésének akadályozása, illetve megghiúsítása végett elkövetett vagy kilátásba helyezett személy elleni erőszakos avagy közveszélyt okozó bűncselekmény miatt — a Védelmi Programba való felvétele indokoltnak látszik, valamint — a törvényben meghatározott esetekben — a büntetőeljárás résztvevőjéhez fűződő kapcsolatára tekintettel az a személy is, akivel szemben ilyen bűncselekményt követtek el, illetve valószínűsíthető, hogy ilyen bűncselekményt fognak elkövetni és védelme indokoltnak látszik;

9. *érintett*: a Védelmi Program hatálya alatt álló személy, továbbá az, akinek a személyazonossága megváltoztatását rendelték el;

10. *hozzátartozó*: a védelem alatt álló személlyel közös háztartásban — kivételesen a közös háztartáson kívül — élő házastárs, továbbá az élettárs, a jegyes, a leszármazó — ideértve az örökbe fogadott és a nevelt gyermeket is —, valamint kiskorú érintett esetén a szülő — ideértve az örökbefogadót vagy nevelőszülőt is — és a gyermek állandó felügyeletével megbízott személy;

11. *Tanúvédelmi Szolgálat*: a rendőrségen belül a Védelmi Program ellátására létrehozott szervezeti egység;

12. *harmadik személy*: az állam, valamint azon egyéb jogi személyek, jogi személyiség nélküli társaságok és természetes személyek, akikkel a Védelmi Program tartama alatt az érintett jogviszonyban áll;

13. *üggyvivő*: az érintett által a Védelmi Programba való felvételtől megjelölt azon személy, aki a Tanúvédelmi Szolgálat egyetértésével, az érintett érdekében, annak polgári jogi jogviszonyaiban, illetve egyéb ügyeiben eljár és — ha jogszabály lehetővé teszi — az érintettet képviseli;

14. *adatárulat*: a Tanúvédelmi Szolgálatnak az adatkezelő szervek részére előírt, az érintettre vonatkozó adatoknak harmadik személy részére történő szolgáltatását megtiltó vagy korlátozó rendelkezése;

15. *a nyilvántartott adatokkal kapcsolatos megkeresés jelzésének előírása*: a Tanúvédelmi Szolgálat által az adatkezelő szerv részére előírt, harmadik személynek az érintett eredeti vagy fedő-, illetve új adatai szerint nyilvántartott adatokkal kapcsolatos megkeresésről való értesítési kötelezettsége;

16. *személyazonosító adat*: a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi

* A törvényt az Országgyűlés a 2001. november 12-i ülésén fogadta el.

LXVI. törvény szerint meghatározott természetes személyazonosító adat;

17. új személyazonosító adat: a megváltoztatott személyazonosságához, az érintett új életviteléhez, életkörülményeihez, valamint az érintett hatékony védelméhez elengedhetetlenül szükséges, megváltoztatott tartalmú adatok.

A Védelmi Program hatálya, a megállapodás kezdeményezése, megkötése, feltételei

2. § (1) Védelmi Program (a továbbiakban: Program) a büntetőeljárás tartama alatt, illetve a büntetőeljárás befejezését követően alkalmazható.

(2) Megállapodás a kiemelkedő súlyú bűncselekménnyel összefüggő büntetőeljárásban résztvevő, a hatósággal együttműködő tanúval, sértettel vagy terhelttel köthető, feltéve, ha

a) olyan vallomást tett vagy kíván tenni, amely kiemelkedő súlyú bűncselekmény lényeges körülményeire, bűnszervezet összetételére, tevékenységére, bűnszervezettel fenntartott kapcsolatára, bűnszervezet által tervezett vagy elkövetett bűncselekményekre vonatkozik;

b) a vallomása a tényállás felderítését, bizonyítását, az elkövető kilétének megállapítását és felelősségre vonását jelentősen segítette vagy segítheti, és ha megalapozottan feltehető, hogy más módon a bizonyíték beszerzése kilátástalan vagy aránytalanul nagy nehézséggel járna, és a megállapodás megkötésével a bizonyíték beszerzése valószínűsíthető,

c) a büntetőeljárásban való részvétele miatt, illetve a büntetőeljárás jogai érvényesítésének, kötelezettségei teljesítésének akadályozása, illetve megghiúsítása végett ellene személy elleni erőszakos vagy közveszélyt okozó bűncselekményt követtek el vagy valószínűsíthető, hogy ellene ilyen bűncselekményt követnek el, és

d) a fenyegetett helyzetben lévő személy, illetve az érintett védelme a személyi védelem keretében nem biztosítható, ezért különleges óvintézkedések (16. §) alkalmazása szükséges.

3. § Megállapodás a 2. §-ban meghatározottak személyére tekintettel azok hozzátartozójával, továbbá — kivételesen — más személlyel is köthető, ha azt a fenyegetett helyzetben lévő személy vagy az érintett méltányolható helyzete indokolja és a védelem céljával összeegyeztethető.

4. § (1) A megállapodás megkötésének kezdeményezését a fenyegetett helyzetben lévő személy kérheti, illetve a megállapodás megkötését — hivatalból, a fenyegetett helyzetben lévő személy hozzájárulásával — az 5. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott nyomozó szerv, ügyész vagy az eljáró tanács elnöke (egyes bíró) önállóan is kezdeményezheti.

(2) A fenyegetett helyzetben lévő személy a megállapodás megkötésének kezdeményezése iránti kérelmét a büntetőeljárás alatt, valamint azt követően a megállapodás megkötésének kezdeményezésére az 5. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott jogosultnál terjesztheti elő.

(3) A fenyegetett helyzetben lévő személy kérelme esetén megállapodás kizárólag akkor köthető, ha a megállapodást az 5. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott jogosult kezdeményezi. A megállapodás kezdeményezésére jogosult a kérelem tárgyában annak előterjesztésétől számított három napon belül dönt.

5. § (1) A megállapodás megkötését a büntetőeljárás tartama alatt az ügyész egyetértésével az a nyomozó szerv, továbbá ügyész vagy az eljáró tanács elnöke (egyes bíró) kezdeményezheti, amely előtt a büntetőeljárás folyik.

(2) A büntetőeljárás befejezését követően az (1) bekezdésben meghatározott megállapodás megkötését az a nyomozó szerv kezdeményezheti, amely előtt a büntetőeljárás folyt. A büntetés-végrehajtási intézetben fogvatartott esetében a megállapodás megkötését a büntetés-végrehajtási intézet, az ügyész, illetve a büntetés-végrehajtási bíró is kezdeményezheti.

(3) A megállapodás megkötését a Tanúvédelmi Szolgálatnál (a továbbiakban: Szolgálat) kell kezdeményezni, amely tizenöt napon belül

a) a kezdeményezést elutasítja, ha az előzetes pszichológiai és a biztonsági kockázatot felmérő vizsgálat alapján a fenyegetett helyzetben lévő személy a védelemre alkalmatlan;

b) egyetértése esetén a megállapodás megkötésére irányuló megindokolt javaslatát az országos rendőrfőkapitányhoz állásfoglalásra felterjeszti.

6. § (1) Az országos rendőrfőkapitány a Szolgálatnak az 5. § (3) bekezdés b) pontja szerint tett javaslata alapján a kezdeményezés elutasítása tárgyában vagy megállapodás megkötése iránti szándékáról a megállapodás kezdeményezésétől számított három napon belül foglal állást.

(2) A Szolgálat az országos rendőrfőkapitány (1) bekezdés szerint kialakított állásfoglalásáról értesíti a megállapodás megkötését kezdeményezőt, valamint — a megállapodás megkötését kezdeményező útján — a megállapodás kezdeményezése iránti kérelmet előterjesztőt, illetve — ha a fenyegetett helyzetben lévő személy kiskorú, korlátozottan cselekvőképes vagy cselekvőképtelen — a törvényes képviselőt, a gondnokot vagy a gyámot.

7. § (1) Ha az országos rendőrfőkapitány a megállapodás megkötésével egyetért, a fenyegetett helyzetben lévő személlyel a Szolgálat önállóan köt megállapodást, feltéve, ha

a) az 1. számú mellékletben foglalt nyilatkozatot megte-
szi;

b) a 11. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségeit — e törvényben meghatározott kivétellel — teljesíti, illetve követeléseit, igényeit érvényesíti.

(2) A 3. §-ban meghatározott hozzátartozóval vagy más személlyel az (1) bekezdés a) pontjában meghatározott kezdeményezés hiányában akkor köthető megállapodás, ha a 2. §-ban meghatározott személyt a Programba már felvették.

(3) A Program a megállapodás megkötésével kezdődik. A megállapodásban a 2. számú mellékletben meghatározottokról rendelkezni kell.

(4) A megállapodásból származó viták rendezése érdekében a felek egyeztetést kötelesek folytatni. Amennyiben az egyeztetés keretében három napon belül a vitás kérdést nem sikerül rendezni, a felek bármelyike bírósághoz fordulhat. Az eljárás lefolytatására kizárólag a Fővárosi Bíróság az illetékes, amely a felek közötti jogvitát peren kívüli eljárásban bírálja el. Szükség esetén a bíróság a feleket személyesen is meghallgathatja.

(5) A megállapodás egy hiteles másolatát bírósági eljárás kezdeményezése esetén a Szolgáltatnak az eljáró bíróságnál letétbe kell helyezni.

8. § (1) Ha az 5. § (1)—(2) bekezdésében meghatározott jogosult a megállapodás megkötését kiskorú, korlátozottan cselekvőképes vagy cselekvőképtelen személy Programba való felvétele érdekében kezdeményezi, a Szolgáltat a törvényes képviselővel, a gondnokkal, illetve a gyámmal köt megállapodást.

(2) Ha a védelemre a törvényes képviselő, a gondnok, illetve a gyám cselekménye szolgáltatott okot, vagy egyébként a fenyegetett helyzetben lévő és a törvényes képviselője, a gondnoka, illetve a gyámja között érdekellentét áll fenn, a megállapodást — ha erre lehetőség van — más törvényes képviselővel, gondnokkal vagy gyámmal kell megkötni. Más törvényes képviselő, gondnok, gyám hiányában eseti gondnok kirendelése iránt kell intézkedni.

A védelmet ellátó szerv

9. § (1) A Program előkészítéséért és végrehajtásáért a rendőrség szervezetén belül létrehozott Szolgáltat felelős.

(2) A Szolgáltat a büntetés-végrehajtási intézetben fogvatartott érintett esetében a Programot a büntetés-végrehajtási szervezettel együttműködve hajtja végre.

10. § A Szolgáltat a Program keretében a 16. § (1) bekezdésében foglalt különleges óvintézkedések indokoltságáról és — ha feltételei fennállnak — alkalmazásáról önállóan dönt, illetve azokat önállóan kezdeményezi.

A harmadik személyekkel szembeni jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályok, az ügyvivő

11. § (1) Az érintettnek harmadik személlyel, illetve harmadik személynek az érintettel szemben fennálló kötelezettségeit, követeléseit, igényeit (a továbbiakban együtt: követelés) e törvény rendelkezései nem érintik. A Programba való felvétel, különösen a személyazonosság megváltoztatása esetén — ha ez lehetséges — olyan helyzetet kell teremteni, hogy az érintett a harmadik személlyel, a harmadik személy pedig az érintettel szemben fennálló követeléseit még az intézkedés megkezdése előtt teljesíthesse, illetve az ezek teljesítésének érvényesítéséhez szükséges lépéseket megtehesse.

(2) Az érintett — az 1. számú mellékletben foglaltak szerint — a Programba való felvételekor köteles nyilatkozni harmadik személlyel szemben, illetve harmadik személynek vele szemben fennálló követeléséről. Az érintett a Program tartama alatt keletkezett követelést is köteles a Szolgáltatnak haladéktalanul bejelenteni.

(3) Ha az érintett Programba való felvételéhez kiemelkedő bűnüldözési vagy igazságszolgáltatási érdek fűződik és az érintett az (1) bekezdés értelmében kötelezettségeit önhibáján kívül nem tudja teljesíteni, a Szolgáltat az e célra rendelt költségvetési előirányzat felhasználásával gondoskodik a követelés teljesítéséről. Ehhez a harmadik személy hozzájárulására nincs szükség. Az érintett a Szolgáltat által helyette teljesített követelés összegét — az akadályoztatás megszűnését követően — haladéktalanul köteles megtéríteni. A Szolgáltat az érintettől a kötelezettség teljesítésével kapcsolatosan felmerült szükséges kiadásainak megtérítését is követelheti.

(4) Ha bíróság vagy más hatóság jogerős határozata

a) az érintettet más személy tartására, illetve gondozására kötelezte és az érintett e kötelezettsége teljesítésében a Programba való felvétele folytán akadályoztatva van, továbbá,

b) ha azt a jogosult méltányolható magánérdeke indokolja,

a jogosult — az érintett hozzájárulásával, az akadály megszűnéséig, a (3) bekezdésben foglaltak szerint — a kötelezettség mértékének megfelelő támogatásban részesíthető.

12. § (1) A Szolgáltat az érintett nyugellátásának megállapítása érdekében adatokat kérhet be az adatkezelő szervtől és a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény szerint a nyugellátásra való jogosultságot és annak összegét határozattal megállapíthatja. A megállapított nyugellátásról a nyugdíjfolyósító szervet a Szolgáltat a határozat megküldésével értesíti.

(2) A határozat ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül a belügyminiszterhez fellebbezés nyújtható be. A miniszter határozata ellen a kézbesítéstől számított 30 napon belül keresettel a bírósághoz lehet fordulni.

Az eljárás lefolytatására a Fővárosi Bíróság az illetékes. A bíróság a felek közötti jogvitát zárt tárgyaláson bírálja el.

(3) A Szolgálat az egészségügyi szolgáltatások, illetve ellátások igénybevétele, valamint a társadalombiztosítási juttatások összegének megállapítása érdekében adatokat kérhet be az adatkezelő szervtől, és a megállapított társadalombiztosítási juttatásra való jogosultságról, illetve annak mértékéről az Országos Egészségbiztosítási Pénztárt értesíti. A jogorvoslati jogosultságra vonatkozóan a (2) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni.

(4) Ha a Szolgálat (1) és a (3) bekezdésben meghatározott szerveket a megállapított nyugellátásról, valamint a megállapított társadalombiztosítási juttatásra való jogosultságról, annak mértékéről értesíti, azt követően a nyugdíj folyósítása, illetve az egészségügyi szolgáltatások, valamint az ellátások igénybevétele az általános szabályok szerint történik.

13. § (1) A 35. § (1) és (3) bekezdése alapján magánszemélynek kifizetett támogatás jövedelmet pótló összegéből a kifizetőnek 20% forrásadót kell levonnia és befizetnie az adóhatósághoz. A magánszemélynek ezt a jövedelmet nem kell összevont adóalapjába beszámítania, azt nem kell bevallania, a kifizetőnek pedig nem kell erről személyre szólóan adatot szolgáltatnia, illetőleg a magánszemély részére igazolást kiadnia. A támogatásnak a nem jövedelmet pótló összegét a magánszemély jövedelmének kiszámításánál nem kell figyelembe venni.

(2) A Program tartama alatt az adatszárhlattal, valamint a személyazonosság megváltoztatásával érintett adózó adóügyében az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal által kijelölt igazgatóság jár el.

14. § (1) Az érintett ügyei vitelére jogosult, a Szolgálat által jóváhagyott ügyvivőt hatalmazhat meg. Az érintett — ügyei vitelére — a Szolgálatot is meghatalmazhatja.

(2) Az ügyvivő a Szolgálat által megjelölt módon képviseli az érintettet. Az érintett a Szolgálat közreműködésével tarthat kapcsolatot az ügyvivővel.

Sürgősségi intézkedések

15. § (1) Halaszthatatlan szükség esetén, ha a késedelem veszéllyel jár és a megállapodás megkötése valószínűsíthető, a Szolgálat vezetője a személyi védelmet, valamint a 16. § (1) bekezdésének *a*) pontjában írt intézkedéseket — a fenyegetett helyzetben lévő személy, illetve az érintett kérelmére vagy az 5. §-ban meghatározott hatóság kezdeményezésére — a megállapodás megkötését megelőzően is elrendelheti (sürgősségi intézkedés).

(2) A sürgősségi intézkedés kezdeményezésével egyidejűleg a megállapodás megkötését is kezdeményezni kell.

(3) Ha a megállapodás megkötésére nem kerül sor és a személyi védelem feltételei sem állnak fenn, a sürgősségi intézkedéseket haladéktalanul meg kell szüntetni. Ha a személyi védelem feltételei fennállnak, a személyi védelemről szóló jogszabályban foglalt rendelkezések szerint kell eljárni.

Különleges óvintézkedések, a Szolgálat megkeresései

16. § (1) A Szolgálat az érintett élete, testi épsége, személyi szabadsága elleni jogellenes cselekmény megelőzése érdekében a következő különleges óvintézkedéseket (a továbbiakban: óvintézkedés) alkalmazhatja:

a) lakóhely, tartózkodási hely megváltoztatásával az érintett biztonságos helyen való elhelyezése (elköltöztetése), illetve a Programba bevont fogvatartottnak az elhelyezéséül szolgáló büntetés-végrehajtási intézetből másik büntetés-végrehajtási intézetbe történő átszállítása;

b) személyi védelem igénybevétele;

c) nyilvántartásokban adatszárhlattal elrendelése, illetve a nyilvántartott adatokkal kapcsolatos megkeresések jelzésének előírása;

d) névváltoztatás;

e) a személyazonosság megváltoztatása;

f) a nemzetközi együttműködésben való részvétel.

(2) A Szolgálat a veszélyhelyzet fokát mérlegelve — a védelem kezdeményezésére jogosult véleményét is figyelembe véve — az érintettel kötött megállapodás során határozza meg a védelem módját. A védelem módjai közül egyidejűleg több is alkalmazható.

(3) Az érintett biztonságát közvetlenül fenyegető és másként el nem hárítható veszély esetét kivéve nem alkalmazható a védelem olyan módja, amelyet az érintett a megállapodásban kizár vagy az ellen egyébként tiltakozik.

(4) A Program hatálya alatt álló személy esetében a személyi védelem elrendelésére a Szolgálat vezetője jogosult.

17. § (1) Ha a 16. § (1) bekezdésében meghatározott óvintézkedés más szerv közreműködését igényli, a Szolgálat — az óvintézkedés végrehajtásában való közreműködés érdekében — e szervet megkeresi.

(2) A Szolgálat feladatai teljesítése érdekében bármely adatkezelési rendszerből — az adatkérés céljának megjelölésével — adatokat kérhet.

(3) Az (1)—(2) bekezdés szerint kell eljárni akkor is, ha az óvintézkedés keretében, közokirat valótlannal adatokon alapuló megváltoztatása, módosítása vagy új közokirat kiállítása érdekében ilyen okiratok kiállítására jogosult hatóság, illetve szerv megkeresése szükséges.

(4) Az (1)—(2) bekezdésben meghatározott esetekben a Szolgálat megkeresésének teljesítése nem tagadható meg. A költségvetési szervek a Szolgálat megkeresését térítésmentesen kötelesek teljesíteni.

(5) A Program végrehajtása keretében alkalmazott különleges óvintézkedések (16. §) körében folytatott hatósági eljárási cselekményekért, szolgáltatásokért az érintett illeték, illetve díj megfizetésére nem kötelezhető.

*A védelmet ellátó szerv és az érintett jogai
és kötelezettségei*

18. § A Szolgálat — a megállapodás keretei között, a védelem céljai érdekében — javasolhatja az érintett életmódjának megváltoztatását. A javaslat figyelmen kívül hagyása vagy az attól való eltérés következményeire a védelmet ellátó szerv az érintettet figyelmezteti.

19. § (1) A Szolgálat az érintettet köteles tájékoztatni a tett, illetve tervezett intézkedésekről. Ha a Szolgálat az érintett biztonságát fenyegető újabb körülményt észlel, számára további, a követendő magatartásra vonatkozó ajánlásokat tesz.

(2) Az érintett tájékoztatása a sürgősségi intézkedések megtételét nem késleltetheti.

(3) Ha az érintett kiskorú, illetve korlátozottan cselekvőképes vagy cselekvőképtelen személy, a Szolgálat az érintetten kívül a törvényes képviselőt, illetve a gondnokot vagy gyámot is köteles értesíteni az (1) bekezdésben írt körülményekről.

20. § (1) Az érintett a Szolgálatot köteles haladéktalanul tájékoztatni a saját vagy a reá tekintettel más személy biztonságát érintő, a védelem folytatása szempontjából lényeges körülményekről, továbbá arról, hogy a megállapodásban foglaltaktól, különösen a követendő magatartásra vonatkozó ajánlásoktól eltért vagy el kíván térni.

(2) Az érintett javaslatot tehet a védelem módjára. Ha az érintett kiskorú, illetve korlátozottan cselekvőképes vagy cselekvőképtelen személy, a védelem módjára a törvényes képviselője, illetve a gondozója vagy gyámja is javaslatot tehet.

*Adatzárlat, a nyilvántartott adatokkal kapcsolatos
megkeresések jelzése*

21. § (1) A Szolgálat megkeresésére az adatkezelő szerv — így különösen a személyiadat- és laccím-, a személyi igazolvány-, az anyakönyvi, az útiokmány-, bűnügyi, idegenrendészeti, a gépjárművezetői engedély és gépjármű-, az ingatlan-, a cég-, társadalombiztosítási, adó-, szociális és egészségügyi, katonai nyilvántartásokat kezelő szerv — köteles az érintett személyes adatait zárolni és az adatszolgáltatást az azt igénylő számára megtagadni. Az adatszolgáltatás — a Szolgálat engedélyével és annak közreműködésével — nyomós közérdek érvényesítése érdekében teljesíthető.

(2) Az adatkezelő szerv közli a zárolt adatok szolgáltatását igénylővel az adatzárlat elrendelésének tényét. Ezzel egyidejűleg az adatkezelő szerv a megkeresésről a Szolgálatot haladéktalanul értesíti.

(3) Az adatzárlatot végrehajtó szervnek biztosítania kell a zárolt adatok biztonságát. Az adatkezelő szerv az adatzárlat időtartama alatt keletkezett változásokat az adatzárlat megszűnése után — indokolt esetben annak tartama alatt — a Szolgálat közlése alapján köteles haladéktalanul átvezetni. Az adatkezelő szerv az adatzárlatot kizárólag a Szolgálat engedélyével oldhatja fel.

(4) Az adatkezelő szerv a zárolt adatokban bekövetkezett változásról haladéktalanul, de legfeljebb három napon belül értesíti a Szolgálatot. A Szolgálat — ha a védelem érdekeivel ez nem áll ellentétben — az adatzárlat tartama alatt is engedélyezheti a változások átvezetését.

22. § (1) Ha a személyazonosság megváltoztatását nem rendelték el, az érintett személyére vonatkozó adatokra az adatzárlatot haladéktalanul el kell rendelni.

(2) A Szolgálat — az érintett biztonsága érdekében — a személyére vonatkozó adatok szolgáltatását megtagadhatja, kivéve, ha az adatszolgáltatást a védelem elrendelése okot adó büntetőeljárás során az azt folytató hatóság igényli.

(3) A Szolgálat az adatzárlat megszüntetéséről — a 21. §-ban foglalt intézkedések megszüntetése érdekében — haladéktalanul értesíti az azt végrehajtó adatkezelő szervet.

A névváltoztatás

23. § (1) A magyar állampolgár érintett a névváltoztatásra vonatkozó jogszabály szerint a Szolgálat útján kezdeményezheti a belügyminiszternél családi, illetve utónevének megváltoztatását.

(2) A gyermek névviselése vonatkozásában a szülői felügyeletet közösen gyakorló szülők esetében az érintett házastársának a gyermeke névváltoztatásához hozzá kell járulnia. A hozzájárulás hiányában a hozzájáruló nyilatkozatot a gyámhatóság pótolhatja.

(3) Ha az érintett felesége, illetve kiskorú gyermeke nem áll a Program hatálya alatt és a feleség, illetve a gyermek az érintett nevét viseli, a névváltoztatás nem terjed ki a feleségre, illetve a gyermekekre.

(4) A (3) bekezdés rendelkezései alkalmazandóak abban az esetben is, ha a gyermek a Programban érintett anyja nevét viseli.

(5) A (3) és (4) bekezdésben meghatározott esetben az érintett névváltoztatásának tényét a házassági anyakönyvbe, illetve a kiskorú gyermek születési anyakönyvébe nem jegyzik be.

A személyazonosság megváltoztatásával kapcsolatos szabályok

24. § (1) Ha az érintett biztonsága a 16. § *a)–d)* pontjaiban meghatározott különleges intézkedések bevezetésével nem biztosítható, a Szolgálat a személyazonosság megváltoztatását az országos rendőrfőkapitány engedélyével kezdeményezi. A Szolgálat a személyazonosság megváltoztatását a legfőbb ügyész által kijelölt ügyész előzetes jóváhagyásával rendeli el.

(2) A személyazonosság megváltoztatására irányuló intézkedés a védelem alatt álló valamennyi személyes adatra kiterjedhet; annak keretében az eredeti személyazonosító adatot rögzítő közokirat helyébe — részben vagy egészben, ideiglenesen vagy véglegesen — megváltoztatott tartalmú adatot tartalmazó olyan okirat állítható ki, amely alkalmas az új személyazonosság bizonyítására (új okirat). Az új okiratban rögzített, megváltoztatott tartalmú adatok nem egyezhetnek meg más természetes személy ugyanolyan, a két személy azonosságát kifejező adataival.

(3) A megváltoztatott személyazonosság érvénye, illetve fenntartása kérdésében a felek állapodnak meg.

(4) Nem állítható vissza az érintett eredeti személyazonossága, ha az életkörülményeiben utóbb bekövetkezett változás más természetes személy személyállapotát érinti.

25. § (1) Ha a Szolgálat a személyazonosság megváltoztatását elrendelte,

a) felszólítja az érintettet, hogy legkésőbb a személyazonosság megváltoztatásáig a harmadik személyekkel szemben fennálló, egyszeri jogügylettel teljesíthető kötelezettségének tegyen eleget, illetve a harmadik személyt a vele szemben fennálló kötelezettség teljesítésére hívja fel;

b) intézkedik az adatkezelő szervek felé annak érdekében, hogy — a személyes adatok kezelésére vonatkozó jogszabályok szerint — az érintett eredeti személyazonosító adatainak kezelését szüntessék meg, és azokat a Szolgálat részére nyilvántartás céljából küldjék meg.

(2) Az adatkezelésre, illetve az okirat kiállítására jogosult szerv a Szolgálat megkeresésére, a Szolgálat által közölt adatok alapján — az érintett személyes adatai kezelésének megszüntetését követően haladéktalanul, legfeljebb 15 napon belül — az érintett részére új okiratot állít ki. A Szolgálat ezzel egyidejűleg intézkedik az eredeti okirat bevonásáról. Az adatkezelésre, illetve az okirat kiállítására jogosult szerv az új okiratban foglalt adatokat köteles haladéktalanul, de legfeljebb az okirat kiállításától számított 3 napon belül az általa kezelt nyilvántartásban rögzíteni.

26. § (1) Ha az adatkezelésre, illetve az okirat kiállítására jogosult szerv tudomása szerint a 25. § (2) bekezdésében meghatározott új okirat kiállítása nyomós közérdeket sért, illetve sérthet, e körülményről — mérlegelés végett — a Szolgálatot haladéktalanul értesíti. Ha a Szol-

gálat az eredeti megkeresését továbbra is megalapozottnak tartja, a megkeresést a megkeresett szerv köteles végrehajtani.

(2) Ha az érintett a 25. § (1) bekezdés *a)* pontjában meghatározott kötelezettségét neki felróható okból nem teljesíti, a személyazonosság megváltoztatására irányuló intézkedés — a teljesítés bekövetkezéséig — nem hajtható végre.

27. § (1) Ha a 24–25. § szerinti eljárás befejeződött, a Szolgálat

a) az új okiratokat — azok felhasználását elősegítő iránymutatások közlésével — az érintett rendelkezésére bocsátja, ezzel egyidejűleg intézkedik az eredeti okiratok bevonása érdekében;

b) ajánlásokat tesz a személyazonosság megváltoztatását követő, az érintett biztonságát szolgáló további magatartási, illetve életvezetési szabályokra.

(2) A Szolgálat — külön jogszabály szerint — intézkedik az új személyazonossággal rendelkező érintett számára nyújtható, társadalmi beilleszkedését elősegítő egyszeri szociális, gazdasági támogatásról. E kérdésben egyebekben a 35. § rendelkezéseit kell alkalmazni.

28. § (1) Az érintett a személyazonosságának megváltoztatását követően is fennálló, a 25. § (1) bekezdésének *a)* pontja szerinti kötelezettségének teljesítése, illetve jogainak érvényesítése érdekében megnevezheti azt a személyt, aki a tartozását átvállalja, illetve akire jogait engedményezi.

(2) Ha az engedményezésre, illetve a tartozásátvállalásra nincs lehetőség és az érintett — a személyazonosságának megváltoztatása folytán — az eredeti személyazonosságához kapcsolódó jogait nem képes érvényesíteni, illetve kötelezettségeit nem tudja teljesíteni, az érintett indokolt kérelmére — a jogainak érvényesítése, illetve kötelezettségeinek teljesítése érdekében — a Szolgálat engedélyezheti az általa a 25. § (1) bekezdés *b)* pontjában foglaltak szerint nyilvántartott eredeti személyazonosító adatainak felhasználását. Ha a Szolgálat megállapítása szerint a személyes eljárás az érintett biztonságát veszélyezteti, a teljesítés, illetve érvényesítés a Szolgálat útján történik. A teljesítés (érvényesítés) e módjáról a Szolgálat a harmadik személyt értesíti.

(3) Ha a Szolgálat a személyazonosság megváltoztatását követően az érintett olyan, korábban keletkezett kötelezettségéről szerez tudomást, amelyet az nem hozott a tudomására, a Szolgálat felszólítja az érintettet a kötelezettsége teljesítésére, amelyre az (1)–(2) bekezdésben foglaltak az irányadók.

29. § (1) Kiskorú, illetve korlátozottan cselekvőképes vagy cselekvőképtelen személy személyazonosságának megváltoztatásához a törvényes képviselő, illetve a gondnok vagy a gyám hozzájárulása szükséges.

(2) A védelem alatt álló külföldi számára magyar állampolgárságot igazoló okirat nem állítható ki, tartózkodására nézve a külföldiek beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény rendelkezéseit — e törvény rendelkezéseit figyelembe véve — kell alkalmazni.

(3) E § alkalmazásában a magyar állampolgárokra vonatkozó szabályt kell alkalmazni, ha a hontalan személy Magyarországon él vagy itt telepedett le. Magyar állampolgárságot igazoló okirat azonban ilyen hontalan személy számára sem állítható ki.

30. § (1) Visszaesés szempontjából figyelembe kell venni a megváltozott személyazonosságú érintett által elkövetett szándékos bűncselekmény esetén a személyazonosságcsere előtt általa elkövetett szándékos bűncselekményt.

(2) Ha a megváltozott személyazonosságú érintett az eredeti személyazonosító adataival a bünyügyi nyilvántartásban szerepel, a 25. § (2) bekezdés szerint a nyilvántartásban elhelyezett új adatokkal kapcsolatos megkeresésről az adatkezelő szerv a Szolgálatot haladéktalanul értesíti.

(3) A személyazonosság megváltoztatása esetén a bünyügyi nyilvántartó az érintett új személyazonosító adatait az érintett eredeti személyazonosító adatai szerint rögzített adatok nyilvántartási időtartamáig tartja nyilván.

31. § (1) Azokban a hatósági eljárásokban, amelyekben az eredeti személyazonosító adatok felhasználása nem mellőzhető, az érintett — a Szolgálat engedélyével, a Szolgálat által meghatározott biztonsági előírások betartásával — eredeti személyazonosító adataival is részt vehet.

(2) Az érintett az általa az óvintézkedés elrendelése előtt elkövetett bűncselekmény elkövetése miatt folyó büntető-eljárásban kizárólag az eredeti személyazonosító adataival vehet részt.

(3) A (2) bekezdés szerint kell eljárni akkor is, ha az új személyazonossággal rendelkező érintett a szándékos bűncselekményét a személyazonosság megváltoztatását megelőzően elkövetett szándékos bűncselekményre tekintettel visszaesőként követi el.

(4) Az (1)—(3) bekezdésben meghatározott esetekben a Szolgálat a 27. § (1) bekezdés *a*) pontja szerint bevont, a hatósági eljárásban szükséges eredeti okiratot — felhasználásának időtartamáig — az érintett rendelkezésére bocsátja. Amennyiben a bevont eredeti okirat érvényessége időközben lejárt, a Szolgálat intézkedik a megfelelő érvényes okirat kiállítása iránt.

32. § (1) A Szolgálat az érintett személyazonossága megváltoztatásának megszüntetéséről dönt, ha megállapítása szerint az érintett biztonsága a 16. § *a*)—*d*) pontjaiban meghatározott különleges óvintézkedések bármelyikének

bevezetésével már biztosítható vagy az érintett — a 24. § (4) bekezdésében foglalt kivételtől eltekintve — ezt kéri.

(2) Ha a Szolgálat az érintett személyazonossága megváltoztatására irányuló intézkedését megszüntette,

a) haladéktalanul intézkedik az eredeti okirat visszaadásáról, illetve az új okirat bevonása, valamint annak a Szolgálat által kezelt nyilvántartásban való elhelyezése iránt;

b) az intézkedés megszüntetéséről értesíti az adatkezelésre, illetve az okirat kiállítására jogszabály szerint jogosult szervet;

c) haladéktalanul intézkedik az elrendelt adatszárítási feloldása iránt.

33. § (1) Ha az érintett személyazonosságának ideiglenes megváltoztatását rendelték el, a 25. § (2) bekezdésében írt szabály alkalmazása keretében, az intézkedés tartama alatt az érintett személyes adatainak kezelését nem kell megszüntetni.

(2) A személyazonosság ideiglenes megváltoztatása esetén az érintett eredeti személyazonosító adataira adatszárítást rendelhető el.

(3) A személyazonosság ideiglenes megváltoztatása esetén a 25. § (1) bekezdésben, a 26. § (2) bekezdésében, illetve a 28. §-ban írt rendelkezést nem kell alkalmazni.

(4) Az adatkezelő szerv — a 28. § (2) bekezdésében foglalt kivétellel — az általa kezelt fedőadatot a személyazonosság ideiglenes megváltoztatásának megszűnése közlésétől számított 10 évig kezeli.

Nemzetközi együttműködés

34. § (1) A külföldi hatóság megkeresésére, külön törvényben meghatározott eljárási jogsegély végrehajtása során a Szolgálat ellátja annak az érintettnek a védelmét, aki Magyarországon folyó büntető- vagy más hatósági eljárásban vesz részt és a védelmét a megkeresett igényelte.

(2) Nemzetközi szerződés vagy külön törvény alapján, az azokban foglalt feltételek szerint a Szolgálat

a) kezdeményezheti az érintett külföldre költöztetését, ha Magyarországon a védelme már nem biztosítható;

b) a Program keretében ellátja a külföldről Magyarországra költöztetett személy védelmét;

c) sürgősségi intézkedés keretében a külföldi hatóság megkeresésére ideiglenesen, a megkeresésben foglalt időtartamra biztosíthatja az érintett Magyarország területén való elhelyezését, illetve kezdeményezheti az érintett külföldön való ideiglenes elhelyezését.

(3) A (2) bekezdés vonatkozásában, nemzetközi szerződés hiányában a belügyminiszter külföldi államtól viszonossági nyilatkozatot kérhet és külföldi állam felé viszonossági nyilatkozatot tehet.

(4) A Szolgálat a (2) bekezdés *c*) pontjában foglalt sürgősségi intézkedés biztosítása érdekében, azzal egyidejűleg az ideiglenesen Magyarországon elhelyezett érintett védelmében a 16. § (1) bekezdés *a*) pontjában meghatározott intézkedést alkalmazhatja, illetve az érintett személyi védelmét rendelheti el.

Az érintett támogatása

35. § (1) A Szolgálat az érintett társadalmi beilleszkedésének elősegítése érdekében — ha arra más jogszabály szerint nem jogosult — az áldozatokat segítő társadalmi szervezetekkel együttműködve gondoskodik a védelem alatt álló mentális, szociális, gazdasági, humán támogatásáról, a jogi segítségnyújtás biztosításáról. A Szolgálat által nyújtott ellátások és támogatások biztosításának szabályait a Kormány rendeletben állapítja meg.

(2) Az érintett szociális és gazdasági támogatása a vagyoni gyarapodását nem szolgálhatja, az csak a létfenntartásához, társadalmi beilleszkedéséhez elengedhetetlenül szükséges mértékig terjedhet.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott támogatásban az érintett hozzátartozója — a 11. § (4) bekezdésében írt kivétellel — akkor részesülhet, ha őt a 3. § szerint a Programba felvették.

(4) Az érintettnek munkavégzésre irányuló jogviszonyból, illetve más jövedelemszerző tevékenység folytatásából, továbbá más forrásból származó bevételét a Program által nyújtandó szociális és gazdasági támogatás mértékének megállapításánál figyelembe kell venni.

A program megszűnése

36. § (1) A program megszűnik, ha

- a*) a védelem feltételei már nem állnak fenn;
- b*) az érintett, vagy — kiskorú, illetve korlátozottan cselekvőképes vagy cselekvőképtelen érintett esetében — a megállapodás megkötésére a 8. § (1) bekezdés szerint jogosult személy a védelemről lemond;
- c*) a Szolgálat a megállapodást felmondja.

(2) A Szolgálat a megállapodást felmondja, ha

- a*) a tanú (sértett) nem tesz vallomást vagy korábbi vallomását visszavonja;
- b*) a terhelt nem tesz vallomást vagy korábbi vallomását visszavonja;
- c*) a védelem tartama alatt az érintettel szemben szándékos bűncselekmény elkövetése miatt indított büntető-eljárás a védelem további fenntartását súlyosan veszélyezteti vagy azt lehetetlenné teszi;

d) az érintett — a védelem további fenntartását súlyosan veszélyeztetve vagy azt lehetetlenné téve — indokolatlanul eltért a követendő, a megállapodásban rögzített magatartási szabályoktól, vagy tájékoztatási kötelezettségét önhibájából megszegte.

(3) A Szolgálat a megállapodást felmondhatja, ha

- a*) a védelem tartama alatt az érintettel szemben olyan szándékos bűncselekmény elkövetése miatt indul büntető-eljárás, amely a védelem érdekeit — a (2) bekezdés *c*) pontjában érintett eset kivételével — sérti;
- b*) az érintett — a (2) bekezdés *d*) pontjában érintett eset kivételével — a követendő, a megállapodásban rögzített magatartási szabályoktól indokolatlanul eltért, vagy tájékoztatási kötelezettségét a védelem további fenntartását veszélyeztető módon önhibájából megszegi;
- c*) az érintett indokolatlanul megtagadja a részére a Program által biztosított munkavégzésre irányuló jogviszonyban való részvételt, illetve más jövedelemszerző tevékenység folytatását;
- d*) az érintett védelmét a megkereső állam megszünteti, és erről a védelmet Magyarországon ellátó Szolgálatot értesíti;
- e*) az érintett a 11. § (2) bekezdésében meghatározott kötelezettségének nem tesz eleget.

Titok és adatvédelmi rendelkezések

37. § A Szolgálat a minősített adatokra vonatkozó védelmi szabályok betartásával kezeli a Program elrendelése, valamint a végrehajtása során keletkezett, államtitoknak vagy szolgálati titoknak nem minősülő adatokat, továbbá az adathordozókat is.

38. § (1) A Szolgálat az érintett védelmének biztosítása céljából a Program elrendelése esetén

- a*) a Programba felvett személy személyazonosító adatairól, valamint a tartózkodási helyére, a személyazonosság megváltoztatásának tényére vonatkozó, továbbá e törvényben foglalt rendelkezések végrehajtása során keletkezett adatokról, illetve
- b*) az 1. számú melléklet szerinti adattartalommal nyilvántartást vezet.

(2) A bíróság, az ügyészség, Határőrség, a Vám- és Pénzügyőrség, az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal, a büntetés-végrehajtási szervek és a nemzetbiztonsági szolgálatok a konkrét cél megjelölésével — a rájuk vonatkozó törvényben meghatározott feladataik ellátására, az ott meghatározott körben — a Szolgálattól adatok igénylésére jogosultak.

(3) A Szolgálat adatközlése nem sértheti a védelem érdekeit. Az érintett védelme érdekében az átadott adat

felhasználására vonatkozóan a Szolgálat korlátokat határozhat meg.

(4) Az adatszolgáltatást kérő szervek felelősek az átvett adatoknak az e törvényben, illetve az adatkezelésre vonatkozó jogszabályokban foglaltak szerinti kezeléséért, kötelesek az átvett adatokat, azok felhasználását nyilvántartani és kérésre a Szolgálat számára arról tájékoztatást adni.

(5) A Szolgálat a személyes adatok továbbításáról nyilvántartást vezet, amely tartalmazza

- a) az adatigénylési kérelmet;
- b) az adatkérő nyilvántartási azonosítóját;
- c) az adattovábbítás idejét;
- d) az adatszolgáltatást tartalmazó iratok és egyéb dokumentumok másodpéldányát.

(6) Az (1) bekezdésben meghatározott adatok a büntetőeljárásban résztvevők védelme tárgyában létrehozott nemzetközi szerződés, vagy a 34. § (3) bekezdésében meghatározott esetben viszonyosság alapján — ha a továbbítás súlyos és közvetlen veszély elhárításához vagy súlyos bűncselekmény megelőzéséhez szükséges — nemzetközi és külföldi bűnüldöző, igazságszolgáltatási szervek részére átadhatók, amennyiben a személyes adatok kezelésének feltételei a külföldi adatkezelőnél minden egyes adat tekintetében teljesülnek.

(7) A (6) bekezdésben meghatározott adattovábbítás esetén — amennyiben az államtitkot vagy szolgálati titkot érint — a titokvédelmi jogszabályok előírásai szerint kell eljárni.

(8) A hatósági adatkezelést végző, illetve közokirat kiállítására jogosult szerv a 17. § szerinti megkeresések teljesítésére kizárólagosan jogosult személyt köteles kijelölni. A minősített adatot érintő megkereséseket a titokvédelemre vonatkozó jogszabályok által meghatározott, a titkos ügykezelőkre vonatkozó követelményeknek megfelelő személy teljesítheti.

(9) A védelmet ellátó szerv az (1) és az (5) bekezdés szerinti nyilvántartásban

a) a Program elrendelése esetén e törvényben foglalt rendelkezések végrehajtása során keletkezett adatokat, a Programba felvett személy személyazonosító adatait, valamint a fedő-, valamint új adatait a személyazonosság megváltoztatása esetén annak időtartamáig, de legkésőbb az érintett élete végéig, illetőleg harmadik személyeknek a vele szemben fennálló hagyatéki igényének érvényesíthetőségéig,

b) az érintett egyéb adatait és harmadik személyek adatait a védelem megszűnéséig,

c) az adatszolgáltatást kérő más szerv részére továbbított személyes adatokat érintően az (5) bekezdés szerint nyilvántartott adatokat a védelem megszűnéséig kezelheti.

Hatályba léptető rendelkezések

39. § (1) E törvény a kihirdetését követő negyedik hónap első napján lép hatályba, rendelkezéseit a folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell.

(2) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg a szervezett bűnözés, valamint az azzal összefüggő egyes jelenségek elleni fellépés szabályairól és az ehhez kapcsolódó törvénymódosításokról szóló 1999. évi LXXV. törvény 2. §-a hatályát veszti.

Felhatalmazó rendelkezések

40. § (1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben állapítsa meg az érintett szociális, gazdasági támogatásának megállapítása során figyelembe veendő szempontokat, a támogatást kizáró okokat, a támogatás formáit és összegét.

(2) Felhatalmazást kap az igazságügy-miniszter, hogy rendeletben állapítsa meg a büntetés-végrehajtási intézetben fogvatartott érintett programszerű védelmének részletes szabályait.

(3) Felhatalmazást kap a belügyminiszter, hogy utasításban állapítsa meg a Szolgálat működésének részletes szabályait.

41. § Az e törvényben meghatározott intézkedések, különösen az adatszárlat elrendelésének, a nyilvántartott adatokkal kapcsolatos megkeresések jelzésének és a személyazonosság megváltoztatásának részletes szabályait a rendőrség és az intézkedés végrehajtásában érintett szervek közötti együttműködési megállapodások rögzítik.

Módosuló jogszabályok

42. § A Magyar Köztársaság ügyészségéről szóló 1972. évi V. törvény a következő 17/A. §-sal egészül ki:

„17/A. § Az ügyész előzetesen jóváhagyja a rendőrségnek a büntetőeljárásban résztvevők, az igazságszolgáltatást segítők Védelmi Programjáról szóló törvény szerint az érintett személyazonosságának megváltoztatására irányuló intézkedését.”

43. § (1) A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 1. §-a (2) bekezdésének g) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A Rendőrség a közbiztonság és a belső rend védelme körében az e törvényben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében:)

„g) gondoskodik a büntetőeljárásban résztvevők és az eljárást folytató hatóság tagjainak személyi védelméről, valamint a büntetőeljárásban résztvevők, az igazságszolgáltatást segítő Védelmi Programjának (a továbbiakban: Védelmi Program) végrehajtásáról, továbbá védi a Magyar Köztársaság érdekei szempontjából különösen fontos személyek (a továbbiakban: védett személy) életét, testi épségét, őrzi a kijelölt létesítményeket;”

(2) Az Rtv. a következő címmel és az azt követő 46/A. §-sal egészül ki:

„A személyi védelemmel, illetve Védelmi Programmal kapcsolatos intézkedés

46/A. § A Rendőrség a büntetőeljárásban résztvevők és az eljárást folytató hatóság tagjainak személyi védelmét, valamint a Védelmi Program végrehajtásával összefüggő feladatokat külön jogszabály szerint látja el. A Védelmi Program végrehajtásához közvetlenül kötődő személyi és tárgyi vonatkozású kiadások speciális működési kiadásoknak tekintendők. Az ilyen kiadások fedezésére szolgáló elkülönített előirányzatra, annak kezelésére a 68/A. § (1) bekezdésében meghatározott rendelkezést kell alkalmazni.”

(3) Az Rtv. 63. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„63. § (1) A Rendőrség bűncselekmény elkövetésének megelőzésére, felderítésére, megszakítására, az elkövető kilétének megállapítására, elfogására, körözött személy felkutatására, tartózkodási helyének megállapítására, bizonyítékok megszerzésére, valamint a büntetőeljárásban résztvevők és az eljárást folytató hatóság tagjainak, az igazságszolgáltatással együttműködő személyek védelme érdekében — törvény keretei között — titokban információt gyűjthet.”

(4) Az Rtv. 100. §-a (1) bekezdésének a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(*Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben szabályozza:*)

„a) a közbiztonságra veszélyt jelentő egyes eszközök és anyagok, valamint a polgári rendeltetésű lőfegyverek és lőszer, gáz-, riasztó- és légfegyverek, továbbá az ipari robbantóanyagok és pirotechnikai eszközök gyártását, forgalmazását, szállítását, tárolását és használatát;”

44. § (1) Az államtitokról és a szolgálati titokról szóló 1995. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ttv.) melléklete a következő 27/A. ponttal egészül ki:

„27/A. A büntetőeljárásban résztvevők, valamint az eljárást folytató hatóság tagjai személyi védelme elrendelésének feltételeiről és végrehajtási szabályairól szóló jogszabály (a továbbiakban: a személyi védelemről szóló jogszabály) szerint az ügyészség által kezdeményezett személyi védelemben részesített személy személyazonosító

adatai, valamint — ha a büntetőeljárásban résztvevők, az igazságszolgáltatást segítő Védelmi Programjáról szóló törvény (a továbbiakban: tanúvédelmi törvény) szerint a programszerű védelmet az ügyészség kezdeményezte — a Védelmi Programba felvett személy személyazonosító adatai, illetve a védelem kezdeményezésével, illetve a tanúvédelmi törvény végrehajtásával összefüggésben keletkezett és nyilvántartott egyéb adatok.

Az államtitokká minősítés leghosszabb érvényességi ideje: 90 év.”

(2) A Ttv. mellékletének 31. pontja előtti főcím, a „Belügyminisztérium” főcím a 30/A. pont elé kerül:

„Belügyminisztérium
Megelőzési Szolgálat”

(3) A Ttv. melléklete a következő 33/B. ponttal egészül ki:

„33/B. A személyi védelemről szóló jogszabály szerint a Határőrség által személyi védelemben részesített személy személyazonosító adatai, valamint — ha a tanúvédelmi törvény szerint a programszerű védelmet a Határőrség kezdeményezte — a Védelmi Programba felvett személy személyazonosító adatai, illetve a védelem kezdeményezésével, illetve a tanúvédelmi törvény végrehajtásával összefüggésben keletkezett és nyilvántartott egyéb adatok.

Az államtitokká minősítés leghosszabb érvényességi ideje: 90 év.”

(4) A Ttv. melléklete a következő 46/B. ponttal egészül ki:

„46/B. A személyi védelemről szóló jogszabály szerint a Rendőrség által személyi védelemben részesített személy személyazonosító adatai, valamint a tanúvédelmi törvény szerint a Védelmi Programba felvett személy személyazonosító adatai, továbbá a tartózkodási helyére vonatkozó, illetve a tanúvédelmi törvényben foglalt rendelkezések végrehajtása során keletkezett és nyilvántartott egyéb adatok.

Az államtitokká minősítés leghosszabb érvényességi ideje: 90 év.”

(5) A Ttv. melléklete a következő 81/A. ponttal egészül ki:

„81/A. A személyi védelemről szóló jogszabály szerint a büntetés-végrehajtási szervezet által büntetés-végrehajtási intézetben fogva tartott, illetve ott szabadságvesztés büntetését töltő személy személyi védelme esetén az érintett személyazonosító adatai, valamint a tanúvédelmi törvény szerint a Védelmi Programba felvett és a büntetés-végrehajtási szervezet közreműködésével védett ilyen személy személyazonosító adatai, illetve a tanúvédelmi törvényben foglalt rendelkezések végrehajtása során keletkezett és nyilvántartott egyéb adatok.

Az államtitokká minősítés leghosszabb érvényességi ideje: 90 év.”

(6) A Ttv. melléklete a következő 137/H. ponttal egészül ki:

„137/H. A személyi védelemről szóló jogszabály szerint az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal által kezdeményezett személyi védelemben részesített személy, továbbá a Vám- és Pénzügyőrség által személyi védelemben részesített személy személyazonosító adatai, valamint — ha a tanúvédelmi törvény szerint a programszerű védelmet a Vám- és Pénzügyőrség, illetve az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal kezdeményezte — a Védelmi Programba felvett személy személyazonosító adatai, illetve a védelem kezdeményezésével, a tanúvédelmi törvény végrehajtásával összefüggésben keletkezett és nyilvántartott egyéb adatok.

Az államtitokká minősítés leghosszabb érvényességi ideje: 90 év.”

45. § (1) A büntetőeljárásról szóló 1973. évi I. törvény (a továbbiakban: Be.) a következő 63/A. §-sal egészül ki:

„63/A. § Ha a tanú (sértett) külön jogszabályban meghatározottak szerint a Védelmi Program hatálya alatt áll, és a védelem érdekében a személyazonosság megváltoztatását rendelték el, a tanú (sértett) az eljárásban eredeti személyazonosító adatait közli, lakóhelyének, tartózkodási helyének közlése helyett pedig a Tanúvédelmi Szolgálat címét jelölheti meg.”

(2) A Be. a következő új 66/A. §-sal egészül ki:

„66/A. § A külön jogszabály szerint a Védelmi Program hatálya alatt álló tanú megtagadhatja a vallomást olyan adatokra, tényekre nézve, amelynek ismeretében új személyazonosságára, illetve lakóhelyére vagy tartózkodási helyére következtetni lehet.”

(3) A Be. a következő új 87/A. §-sal egészül ki:

„87/A. § (1) Ha a terhelt külön jogszabályban meghatározottak szerint a Védelmi Program hatálya alatt áll, és a védelem érdekében a személyazonosság megváltoztatását rendelték el, a terhelt az eljárásban eredeti személyazonosító adatait közli, lakóhelyének, tartózkodási helyének közlése helyett pedig a Tanúvédelmi Szolgálat címét jelölheti meg.

(2) A külön jogszabály szerint a Védelmi Program hatálya alatt álló terhelt megtagadhatja a vallomást olyan adatokra, tényekre nézve, amelynek ismeretében új személyazonosságára, illetve lakóhelyére vagy tartózkodási helyére következtetni lehet.”

(4) A Be. 112. §-a a következő (7) bekezdéssel egészül ki:

„(7) A külön jogszabály szerint a Védelmi Program hatálya alatt álló tanút, sértettet vagy terheltet a

Tanúvédelmi Szolgálat útján kell idézni, illetőleg értesíteni.”

(5) A Be. 120. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) A külön jogszabály szerint a Védelmi Program hatálya alatt álló tanú, sértett vagy terhelt megjelenésével, illetve közreműködésével felmerült költség nem minősül bűnügyi költségnek.”

(6) A Be. V. fejezetének IV. címe az alábbiak szerint módosul:

„A büntetőeljárásban részt vevők védelme”

46. § (1) A bűnügyi nyilvántartásról és a hatósági erkölcsi bizonyítványról szóló 1999. évi LXXXV. törvény (a továbbiakban: Bnyt.) 17. §-a a következő (2) bekezdéssel egészül ki, egyidejűleg a § jelenlegi szövege (1) bekezdésre változik:

„(2) Az (1) bekezdésben felsoroltakon kívül a büntetések nyilvántartásából — jogszabályban meghatározottak szerint — adatok szolgáltatásának igénylésére jogosult az is, akit a hatáskörébe tartozó feladat ellátása érdekében jogszabály feljogosít a bűnügyi nyilvántartás adatainak megismerésére.”

(2) A Bnyt. 19. §-ának *d*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A 10. § (1) bekezdésében meghatározott adatokból, törvényben meghatározottak szerint adatszolgáltatás igénylésére jogosult]

„*d*) az igazságügy-miniszter a közjegyzői, önálló bírósági végrehajtói és igazságügyi szakértői kinevezéshez, a közjegyzőjelölt, közjegyző-helyettes és önálló bírósági végrehajtó-helyettes alkalmazásához, továbbá a végrehajtói irodai tagság létesítéséhez,”

Jogharmonizációs záradék

47. § E törvény az Európai Unió következő jogforrásával összeegyeztethető szabályozást tartalmaz:

a) a Tanács 1995. november 23-i állásfoglalása a nemzetközi szervezett bűnözés elleni harcban alkalmazott tanúvédelemről;

b) a Tanács 1996. december 20-i állásfoglalása a nemzetközi szervezett bűnözés elleni harcban az igazságszolgáltatással együttműködő személyekről;

c) a Tanács 1997. február 24-i együttes fellépése az emberkereskedelem és a gyermekek szexuális kizsákmányolása elleni küzdelemben alkalmazott eljárásokról.

Mádl Ferenc s. k.,
a Köztársaság elnöke

Dr. Áder János s. k.,
az Országgyűlés elnöke

*I. számú melléklet
a 2001. évi LXXXV. törvényhez*

MINTA!

**Az érintett nyilatkozata
a Védelmi Programba való felvétel elrendeléséhez**

I. Az érintett adatai

Az érintett

neve:
életkora:
családi állapota:
hozzátartozó(k) száma:
lakóhelye (tartózkodási helye):
munkahelye:
iskolai végzettsége:
szakképzettsége:

II. A hozzátartozó(k) adatai

A) a közös háztartásban élő házastárs (élettárs):

neve:
életkora:
lakóhelye (tartózkodási helye):
foglalkozása:
iskolai végzettsége:
szakképzettsége:

B) a 18. életévét be nem töltött gyermek(ek) (örökbe fogadott és nevelt gyermek is):

1. neve:
foglalkozása:
életkora:
lakóhelye (tartózkodási helye):
munkahelye (iskolája):

2. neve:
foglalkozása:
életkora:
lakóhelye (tartózkodási helye):
munkahelye (iskolája):

3. neve:
foglalkozása:
életkora:
lakóhelye (tartózkodási helye):
munkahelye (iskolája):

4. neve:
foglalkozása:
életkora:
lakóhelye (tartózkodási helye):
munkahelye (iskolája):

5. neve:
foglalkozása:
életkora:
lakóhelye (tartózkodási helye):
munkahelye (iskolája):

C) más olyan személyek adatai, akivel a tanú együtt költözne (pl. jegyes, barát, barátnő, elvált házastárs, külön háztartásban élő gyermek):

neve:
életkora:
lakóhelye (tartózkodási helye):
foglalkozása:
iskolai végzettsége:
szakképzettsége:

D) Kiskorú érintett esetén a szülő (örökbefogadó, nevelő szülő vagy a gyermek állandó felügyeletével megbízott személy adatai:

neve:
életkora:
lakóhelye (tartózkodási helye):
foglalkozása:
iskolai végzettsége:
szakképzettsége:

neve:
életkora:
lakóhelye (tartózkodási helye):
foglalkozása:
iskolai végzettsége:
szakképzettsége:

III. Az érintett és hozzátartozójának vagyoni helyzetére vonatkozó adatok

A) munkaviszonyból vagy munkavégzésre irányuló más jogviszonyból származó jövedelme:

érintett:
házastárs (élettárs):
gyermek:
kiskorú érintett esetén a szülő:

B) más jövedelemszerző tevékenységből származó jövedelme:

érintett:
házastárs (élettárs):
gyermek:
kiskorú érintett esetén a szülő:

C) Van-e önálló gazdasági vállalkozása? Ha igen, milyen típusú?

érintett:
házastárs (élettárs):
gyermek:
kiskorú érintett esetén a szülő:

D) Tölt-e be vezető tisztséget valamilyen gazdasági társaságban?

érintett:
házastárs (élettárs):
gyermek:
kiskorú érintett esetén a szülő:

E) Van-e gazdasági társaságban részesedése, üzlet-része? Ha igen, hol és milyen mértékű a részesedése?

érintett:
házastárs (élettárs):
gyermek:
kiskorú érintett esetén a szülő:

F) Rendelkezik-e értékpapírokkal? Ha igen, melyekkel?

érintett:
házastárs (élettárs):
gyermek:
kiskorú érintett esetén a szülő:

G) Részesül-e állami, önkormányzati támogatásban vagy bármilyen segélyben? Ha igen, milyenben és mekkora összegben?

érintett:
házastárs (élettárs):
gyermek:
kiskorú érintett esetén a szülő:

H) Van-e a tulajdonában, használatában ingatlan? Ha igen, milyen típusú és milyen értékű? Az tehermentes-e, vagy ha nem, milyen fennálló jogok terhelik (haszonélvezeti jog, jelzálogjog stb.)?

érintett:
házastárs (élettárs):
gyermek:
kiskorú érintett esetén a szülő:

I) Van-e a tulajdonában értéktárgy? Ha igen, milyen értékben?

érintett:
házastárs (élettárs):
gyermek:
kiskorú érintett esetén a szülő:

J) Van-e a tulajdonában, használatában gépjármű? Ha igen, milyen értékű?

érintett:
házastárs (élettárs):
gyermek:
kiskorú érintett esetén a szülő:

K) Egyéb olyan, a vagyoni helyzetre vonatkozó adat, amely elősegíti az önálló életre való berendezkedést a megváltozott körülmények között (pl. bankszámla, folyószámla stb.):

IV. Fennálló jogok és kötelezettségek

A) Vannak-e köztartozásai? Ha igen, melyek azok és milyen összegben? Mikor esedékes a teljesítés?

érintett:
házastárs (élettárs):
gyermek:
kiskorú érintett esetén a szülő:

B) Vannak-e tartozásai természetes vagy jogi személyek irányában, illetve van-e természetes vagy jogi személynek tartozása az Ön irányában? Ha igen, milyen jellegű és összegű, és azok mikor esedékesek?

érintett:
házastárs (élettárs):
gyermek:
kiskorú érintett esetén a szülő:

C) Van-e folyamatban olyan büntetőeljárás, ahol akár tanúként, akár gyanúsítottként vesz részt? Ha igen, milyen ügyben?

érintett:
házastárs (élettárs):
gyermek:
kiskorú érintett esetén a szülő:

D) Van-e folyamatban szabálysértési, államigazgatási ügye? Ha igen, milyen ügyben?

érintett:
házastárs (élettárs):
gyermek:
kiskorú érintett esetén a szülő:

E) Van-e folyamatban polgári peres ügye? Ha igen, milyen ügyben?

érintett:

házas társ (élettárs):

gyermek:

kiskorú érintett esetén a szülő:

F) Van-e Önt kötelező, marasztaló vagy Önt igényérvényesítésre jogosító jogerős bírósági ítélet vagy hatósági határozat? Ha igen, milyen ügyben és mi az ítélet, illetve a határozat lényege, és Önt mire kötelezi, illetve jogosítja?

érintett:

házas társ (élettárs):

gyermek:

kiskorú érintett esetén a szülő:

V. Egyéb, a Program során alkalmazható intézkedések szempontjából jelentős adatok

A)

— Milyen az egészségi állapota, áll-e gyógy-, pszichiátriai kezelés alatt? Ki a házi orvosa, kezelő orvosa? Mely egészségügyi intézetben kezelik?

érintett:

házas társ (élettárs):

gyermek:

kiskorú érintett esetén a szülő:

— Fogyaszt-e rendszeresen alkoholt vagy kábítószert, esetleg emiatt kezelik-e?

érintett:

házas társ (élettárs):

gyermek:

kiskorú érintett esetén a szülő:

— Van-e valamilyen fogyatékos sága?

érintett:

házas társ (élettárs):

gyermek:

kiskorú érintett esetén a szülő:

— Fennáll-e terheesség az alábbi személyeknél? Ha igen, akkor milyen stádiumban van? Ki a kezelő orvosa?

érintett:

házas társ (élettárs):

gyermek:

kiskorú érintett esetén a szülő:

B)

— Ahol jelenleg él, az a saját tulajdona, vagy bérlőként, illetve más jogviszony alapján jogosult az ott tartózkodásra?

— Milyen bútorai vannak, és azokat mind magával vinné-e a költözéskor?

— Tart-e háziállatot, és azt magával kívánja-e vinni? Ha igen, milyen fajta állatot és mennyit tart?

— Él-e Magyarországon — a jelenlegi lakóhelyétől eltérő helységben — olyan rokona vagy ismerőse, akiben Ön megbízna? Ha igen, ki Ő, hol él, és milyen viszonyban áll Önnel?

— Él-e külföldön olyan rokona vagy ismerőse, akiben Ön megbízna? Ha igen, ki Ő, hol él, és milyen viszonyban áll Önnel?

— A jelenlegi lakóhelyét megelőzően hol élt már hosszabb ideig?

érintett:

házas társ (élettárs):

gyermek:

kiskorú érintett esetén a szülő:

— A gyermekeinek speciális iskolára van-e szüksége (pl. gyógypedagógia)?

C)

— Van-e a környezetében olyan személy, aki Ön szerint a védelem szempontjából az Ön biztonságára veszélyt jelenthet?

— Kit nevezne meg ügyei vitelére jogosult személynek?

név:

elérhetőség:

az Önhöz fűződő kapcsolata (pl. rokon, barát, munkatárs stb.):

— Van-e valamilyen társadalmi szervezetben, egyéb civil szervezetben tagsági viszonya, tisztsége stb.? Ha igen, hol és milyen kötelezettségekkel jár?

érintett:

házas társ (élettárs):

gyermek:

kiskorú érintett esetén a szülő:

— Van-e bármilyen olyan elfoglaltsága, különleges szokása, hobbi stb., amit fenn szeretne tartani? Ha igen, mi az, és az milyen tevékenységgel jár?

érintett:

házas társ (élettárs):

gyermek:

kiskorú érintett esetén a szülő:

— Beszél-e idegen nyelvet? Ha igen melyet és milyen szinten?

érintett:

házas társ (élettárs):

gyermek:

kiskorú érintett esetén a szülő:

— Milyen javaslatok vannak a Program keretében alkalmazható intézkedésekre, azok végrehajtásának módjára és van-e az intézkedések között olyan, amelyek alkalmazását ellenzi?

Dátum: .....

.....
az érintett aláírása

.....
kiskorú, valamint korlátozottan cselekvőképes vagy cselekvőképtelen érintett esetén a törvényes képviselő, gondnok vagy gyám aláírása

*2. számú melléklet
a 2001. évi LXXXV. törvényhez*

**A Védelmi Programban való együttműködésről,
a Védelmi Programban résztvevők
jogairól és kötelezettségeiről szóló megállapodás
tartalmi elemei**

1. A megállapodást kötő felek;
2. a megállapodás megkötésének helye, időpontja;
3. rendelkezés a Védelmi Programba való felvételről;
4. megállapodás a védelem módjáról, tartamáról;
5. a Szolgálat kötelezettségvállalása arra vonatkozóan, hogy
  - a) az érintettet a törvényben szabályozott előírásokról, lehetőségekről, a megállapodás kapcsán a felek között felmerült vita rendezésének módjáról, jogairól, kötelezettségeiről, a jogsértés, illetve e megállapodás megszegésének jogkövetkezményeiről, továbbá az alkalmazandó óvintézkedésekről és annak következményeiről tájékoztatja,
  - b) a védelem ellátása során az érintett életének, testi épségének, biztonságának védelme érdekében a veszélyhelyzet fokához igazodó intézkedéseket alkalmazza,
  - c) az érintettet a védelemhez szükséges utasításokkal, ajánlásokkal és felszereléssel ellátja,

d) az érintett szociális, gazdasági, mentális támogatásáról, valamint a jogi segítségnyújtásról a törvényben meghatározott, illetve a törvény felhatalmazása alapján a rendőrség és az érintett szervek között megkötött együttműködési megállapodásokban szabályozott módon gondoskodik;

6. rendelkezést arról, hogy a Szolgálat jogosult

- a) az érintett személyes kapcsolatait ellenőrizni, azokkal kapcsolatban — a védelem céljai érdekében — korlátozásokat elrendelni,
- b) bűnmegelőzési célzattal, illetve a Program biztonsága érdekében az érintett biztonsági ellenőrzését elvégezni,
- c) az érintett vagyoni helyzetét ellenőrizni;

7. az érintett kötelezettségei körében rendelkezést arról, hogy

- a) a büntetőeljárást lefolytató hatóságokkal köteles együttműködni,
- b) a Szolgálat által előírt magatartási szabályokat betartja és általában minden olyan magatartástól tartózkodik, amellyel önmaga vagy a rá tekintettel a Programba felvett más személy, illetve a Szolgálat munkatársainak életét, testi épségét vagy biztonságát veszélyezteti,
- c) a Szolgálat által kért adatokat és információkat rendelkezésre bocsátja,
- d) a harmadik személyekkel szemben fennálló kötelezettségeit a Szolgálat útján haladéktalanul teljesíti, visszatérhesség esetén az általa kijelölt ügyvivő részére kifizetést teljesít,
- e) a védelme szempontjából valamennyi lényeges körülményt haladéktalanul a Szolgálat tudomására hozza,
- f) a végzettségének és szakképzettségének megfelelő, illetve a védelem szempontjai figyelembevételével felajánlott egyéb munkavégzési lehetőséget elfogadja,
- g) biztonsága érdekében ezen megállapodásból részére másolat nem készíthető;

8. rendelkezés arról, hogy az érintett jogosult az együttműködés megtagadására, amely esetben vele szemben a Program megszűnik;

9. az érintett arra vonatkozó nyilatkozata, hogy a törvényben szabályozott előírásokról, lehetőségekről, a megállapodás kapcsán a felek között felmerült vita rendezésének módjáról, a felek jogairól, kötelezettségeiről, a részére előírt magatartási szabályokról, a jogsértés, illetve a megállapodás megszegésének jogkövetkezményeiről, továbbá az alkalmazandó óvintézkedésekről és annak következményeiről szóló tájékoztatást, valamint a megállapodásban foglaltakat megértette, azokat tudomásul veszi.

A megállapodásnak ki kell terjednie az adott ügy sajátosságait figyelembe vevő további körülményekre is.

A Kormány rendeletei

A Kormány 229/2001. (XII. 5.) Korm. rendelete

a háziorvosok, házi gyermekorvosok és fogorvosi alapellátási vállalkozások támogatásáról

A Magyar Köztársaság 2001. és 2002. évi költségvetéséről szóló 2000. évi CXXXIII. törvény 109. §-a (1) bekezdésének *k)* pontjában kapott felhatalmazás alapján a Kormány a következőket rendeli el:

1. §

(1) E rendelet hatálya azon háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi egészségügyi szolgáltatást nyújtóra (a továbbiakban: háziorvosi szolgáltató) terjed ki, aki a külön jogszabályban meghatározott feltétel szerint fix finanszírozási díjra jogosult, és tevékenységét gazdasági társasági formában vagy magánorvosként folytatja.

(2) A háziorvosi szolgáltató a felhalmozási célú kiadásainak támogatását (a továbbiakban: támogatás)

a) a külön jogszabályban meghatározott szakmai minimumfeltételek közé tartozó gép-műszer, berendezés, valamint a távoli-hálózati hozzáférésre alkalmas személyi számítógép (a továbbiakban: eszköz), és

b) a háziorvosi tevékenység folytatására szolgáló ingatlan

(a továbbiakban együtt: tárgyi feltétel) után igényelheti az e rendeletben meghatározott feltételek teljesítése esetén.

2. §

(1) A támogatás igénylésének feltétele:

a) az Országos Egészségbiztosítási Pénztárral (a továbbiakban: OEP) megkötött finanszírozási szerződés,

b) a háziorvosi szolgáltató a tevékenység végzéséhez szükséges eszközök biztosítását a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 31. §-a (2) bekezdésének *c)* pontja alapján írásbeli megállapodásban átvállalta, vagy e megállapodás hiányában írásban nyilatkozott az eszközök biztosításáról. Az átvállalásról szóló megállapodás, illetve a nyilatkozat aláírása után a háziorvosi szolgáltató saját felelősségi körében gondoskodik az eszközök működőképes rendelkezésre állásáról,

c) a háziorvosi tevékenységhez szükséges ingatlan — a (2) bekezdésben foglaltak figyelembevételével — legalább 1/2 részben a praxist ellátó háziorvosi szolgáltató tulajdona.

(2) Amennyiben a háziorvosi tevékenységhez szükséges ingatlan több háziorvosi tevékenységet végző szolgáltató közös tulajdonában van, akkor együttesen kell rendelkezniük legalább az ingatlan 1/2 tulajdoni hányadával.

(3) Amennyiben a háziorvosi szolgáltató csak az eszközöket vagy csak az ingatlant biztosítja, a támogatás kizárólag az adott részre igényelhető.

3. §

(1) A háziorvosi és házi gyermekorvosi szolgáltató eszköztámogatásának mértéke:

a) egy rendelő helyiségben egy orvosi praxis működése esetén 25 000 Ft/hónap,

b) egy rendelő helyiségben kettő vagy több orvosi praxis működése esetén 40 000 Ft/hónap egyenlően megosztva a praxisok között.

(2) A háziorvosi és házi gyermekorvosi szolgáltató ingatlantámogatásának mértéke:

a) egy rendelő helyiségben egy orvosi praxis működése esetén 25 000 Ft/hónap,

b) egy rendelő helyiségben kettő vagy több orvosi praxis működése esetén 30 000 Ft/hónap egyenlően megosztva a praxisok között.

(3) Ha a háziorvosi és házi gyermekorvosi szolgáltató a szolgáltatást több telephelyen folytatja az e § (1) bekezdés *a)* és (2) bekezdés *a)* pontjaiban meghatározott támogatás mértéke 10 000 Ft/hónap összeggel növekszik telephelyenként és praxisonként mind az eszközre, mind az ingatlanra vonatkozóan.

(4) Amennyiben a háziorvosi és házi gyermekorvosi szolgáltató a tevékenység folytatásához szükséges ingatlan megvásárlásához, építéséhez vagy felújításához, továbbá az eszközök beszerzéséhez hitelintézeti kölcsönt vett fel, jogosult az e § (1) és (2) bekezdéseiben meghatározott összegben kívül a törlesztéshez szükséges mértékű, de legfeljebb az (1) és (2) bekezdésekben megállapított összegű támogatásra.

4. §

(1) A fogászati alapellátást nyújtó fogorvosi szolgáltató eszköztámogatásának mértéke:

a) egy rendelő helyiségben egy orvosi praxis működése esetén 35 000 Ft/hónap,

b) egyrendelő helyiségben kettő vagy több orvosi praxis működése esetén 60 000 Ft/hónap egyenlően megosztva a praxisok között.

(2) A fogászati alapellátást nyújtó fogorvosi szolgáltató ingatlantámogatásának mértéke megegyezik az e rendelet 3. §-a (2) bekezdésében megállapított összegekkel.

(3) Ha a fogászati alapellátást nyújtó fogorvosi szolgáltató a szolgáltatást több telephelyen folytatja

a) az e § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott esz-köztámogatás mértéke 20 000 Ft/hónap,

b) a 3. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott ingatlantámogatás mértéke 10 000 Ft/hónap összeggel emelkedik telephelyenként és praxisonként.

(4) Amennyiben a fogászati alapellátást nyújtó szolgáltató a tevékenység folytatásához szükséges ingatlan megvásárlásához, építéséhez vagy felújításához, továbbá az eszközök beszerzéséhez hitelintézeti kölcsönt vett fel, jogosult az e rendelet 3. §-a (2) bekezdésében, illetve e § (1) bekezdésében meghatározott összegén kívül a törlesztéshez szükséges mértékű, de legfeljebb az e § (1) bekezdésében, illetve a 3. § (2) bekezdésében megállapított összegű támogatásra.

5. §

(1) A háziiorvosi szolgáltató a támogatás folyósításához az igénylést a szolgáltatás helye szerint illetékes megyei (fővárosi) egészségbiztosítási pénztárhoz (a továbbiakban: Pénztár) nyújthatja be.

(2) Az igényléshez csatolni kell:

a) a támogatást igénylő háziiorvosi szolgáltató nyilatkozatát az 1. számú melléklet szerinti adatokkal az eszközök biztosításáról,

b) a támogatást igénylő háziorvos nyilatkozatát a 2. számú melléklet szerinti adatokkal az általa használt ingatlan jogi helyzetéről,

c) az ingatlan tulajdonjogi helyzetéről 1 hónapnál nem régebbi tulajdoni lap másolatát,

d) a tárgyi feltételek biztosításának átvállalásáról szóló megállapodást, ha azt a megkötött finanszírozási szerződéshez a háziiorvosi szolgáltató még nem nyújtotta be, valamint

e) a hitelintézettel kötött kölcsönszerződés másolatát.

(3) A Pénztár a háziiorvosi szolgáltatóval az igénylést követően az igényelt támogatásra szerződést köt. A szerződés megkötéséről a Pénztár értesíti az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat (a továbbiakban: ÁNTSZ) illetékes városi (kerületi) intézetét.

6. §

(1) Az egészségügyi alapellátási vállalkozás támogatásának fedezetét a központi költségvetés biztosítja az OEP által kezelt elkülönített előirányzaton.

(2) A Pénztár a háziiorvosi szolgáltató részére a támogatást havonta, — első alkalommal a támogatási igény benyújtását követő hónap első napjától visszamenőlegesen — az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendeletben meghatározottak szerint utalványozza.

(3) A támogatásra való jogosultság annak a hónapnak a végével megszűnik, amelyben a háziiorvosi szolgáltató fix díjra jogosultsága bármely okból megszűnik.

7. §

(1) Az ÁNTSZ városi (kerületi) intézete és a Pénztár ellenőre a külön jogszabályban meghatározott ellenőrző tevékenysége során ellenőrzi a támogatási szerződés igénybevételének jogszerűségét.

(2) Amennyiben az ÁNTSZ városi (kerületi) intézete megállapítja, hogy a háziiorvosi szolgáltatónál nem állnak rendelkezésre a külön jogszabályban meghatározott tárgyi feltételek, az egyéb jogszabályban meghatározott intézkedéseken túl értesíti a Pénztárt a támogatási szerződés felülvizsgálata érdekében.

(3) A jogosulatlanul igénybe vett támogatást a háziiorvosi szolgáltató köteles visszafizetni a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő összeggel együtt az OEP által kezelt elkülönített előirányzat számlájára. A visszafizetéssel kapcsolatos igényt a Pénztár érvényesíti a háziiorvosi szolgáltatóval szemben.

8. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 5. napon lép hatályba azzal, hogy rendelkezéseit 2001. december 1-jétől kell alkalmazni.

A miniszterelnök helyett:

Dr. Stumpf István s. k.,
a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter

I. számú melléklet a 229/2001. (XII. 5.) Korm. rendelethez

Nyilatkozat eszköztámogatás igényléséhez

*A szakmai minimumfeltételek körébe tartozó gép-műszerrel, berendezéssel
és a távoli-hálózati hozzáférésre alkalmas személyi számítógéppel (eszközökkel) kapcsolatos
eszköztámogatás igényléséhez*

Szolgáltató megnevezése: .....

Szolgáltató OEP kódja: .....

A rendelő helyiség címe: .....

A rendelő helyiségben a háziiorvosi szolgáltató által működtetett szolgálat(ok) (ÁNTSZ) kódja:

.....
.....

A háziiorvosi szolgáltató vállalja-e az eszközpark biztosítását?

igen — nem

A rendelő helyiségben működik-e másik háziiorvosi szolgáltató által működtetett szolgálat, amely szolgáltató szintén tulajdonosa vagy bérlője az eszközparknak?

igen — nem

Amennyiben igen, akkor a további szolgáltatók OEP kódjai és a szolgálatok (ÁNTSZ) kódjai:

Szolgáltató(k) OEP kódja:

Működtetett szolgálat(ok) kódjai:

.....

.....

....., 200.... .....

.....
szolgáltató

E nyilatkozat mellékletét képezik a tulajdonviszonyt vagy bérleti viszonyt bizonyító (ok)iratok, vagy az 1997. évi LXXXIII. törvény 31. § (2) bekezdésének c) pontja szerinti megállapodás.

2. számú melléklet a 229/2001. (XII. 5.) Korm. rendelethez

Nyilatkozat az ingatlantámogatás igényléséhez

Szolgáltató megnevezése: .....

Szolgáltató OEP kódja: .....

A rendelő helyiség címe: .....

A rendelő helyiségben működik-e olyan másik szolgáltató által működtetett szolgálat, amely szolgáltató szintén tulajdonosa a háziorvosi tevékenységhez szükséges ingatlanoknak?

igen — nem

Amennyiben igen, akkor a további szolgáltatók OEP kódjai és a működtetett szolgálatok (ÁNTSZ) kódjai:

Szolgáltató(k) OEP kódja:

Működtetett szolgálat(ok) kódjai:

.....

.....

....., 200.... .....

.....
szolgáltató

A Kormány tagjainak rendeletei

A belügyminiszter 28/2001. (XII. 5.) BM rendelete

a helyszíni bírságolás részletes
szabályairól szóló 10/2000. (II. 23.) BM rendelet
módosításáról

A szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény 167. §-ának (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

A helyszíni bírságolás részletes szabályairól szóló 10/2000. (II. 23.) BM rendelet (a továbbiakban: R.) 1. számú melléklete helyébe e rendelet 1. számú melléklete, 3. számú melléklete helyébe e rendelet 2. számú melléklete lép.

2. §

(1) Ez a rendelet 2002. január 1-jén lép hatályba.

(2) Az R. 2001. december 31-ig hatályos 1. és 3. számú mellékletében meghatározott, a helyszíni bírság kiszabására jogosult hatóságnál 2001. december 31-ig készletbe vett nyomtatvány a magyar állampolgár elkövető helyszíni bírságolására felhasználható.

Dr. Pintér Sándor s. k.,
belügyminiszter

1. számú melléklet a 28/2001. (XII. 5.) BM rendelethez

„1. számú melléklet a 10/2000. (II. 23.) BM rendelethez

A szabálysértési hatóság megnevezése:

Sorszám:

Nyomtatvány helyszíni bírság kiszabásáról

A szabálysértő személyi adatai:

Név (leánykori név): .....

Születési idő: ..... év ..... hó ..... nap

Születési hely: .....

Anyja neve: .....

Lakcíme: .....

Igazolvány típusa és száma: .....

Gépjárművel elkövetett szabálysértés esetén a forgalmi rendszám: .....

Elkövetés ideje: .....

Elkövetés helye: ..... település ..... kerület

..... utca ..... szám

lakott területen kívül: .....

A tényállás rövid leírása és minősítése: .....

.....

.....

Bírság összege: ..... Ft, azaz ..... forint.

A kiszabott helyszíni bírságot 30 napon belül meg kell fizetni. Tudomásul veszem, hogy a 30 napon belül meg nem fizetett helyszíni bírság — a törvényes feltételek megléte esetén — közvetlenül letiltható, vagy ha erre lehetőség nincs, adók módjára behajtható, valamint közérdekű munkára (5000 Ft/nap), illetve elzárásra (1000—3000 Ft/nap) változtatható át. A közérdekű munkára átváltoztatásról a szabálysértési hatóság (a lakóhely vagy tartózkodási hely szerint illetékes jegyző), az elzárásra történő átváltoztatásról a bíróság dönt. A kiszabott helyszíni bírságot határidőben meg nem fizető külföldi elkövetővel szemben beutazási és tartózkodási tilalom rendelhető el. A jogkövetkezményekről szóló tájékoztatás után a helyszíni bírság kiszabásának tudomásul vétele esetén a bírságolás ellen jogorvoslatnak nincs helye.

A szabálysértés elkövetését elismerem, a helyszíni bírság kiszabását tudomásul veszem, a tájékoztatást megkaptam, a készpénz-átutalási megbízást átvettem.

.....
 eljáró hatóság képviselője
 (igazolvány vagy jelvény száma)

.....
 szabálysértő

INFORMATION

for the person concerned

By signing this form I accept that the fine imposed at location must be paid within 30 days. If the fine has not been paid within 30 days and the other legal conditions has been established, the fine may be directly distrained or — when distraint is not possible — may be levied or replaced by public work (one working day for every 5000 Ft) or by custody (one day for every 1000—3000 Ft). Decision on public work shall be made by the authority dealing with administrative offences (notary acting at the location of my permanent address or residence). Decision on custody is made by the Court. Foreigner nationals, failing to pay the fine within 30 days, may be subject to prohibition of entry and stay in Hungary. After having received information about the legal consequences of the fine imposed at location and giving my acceptance, legal remedy is excluded.

I acknowledge that I have infringed (an) administrative regulation(s), I agree with the fine imposed and that I have received this piece of information and a cheque.

2. számú melléklet a 28/2001. (XII. 5.) BM rendelethez

„3. számú melléklet a 10/2000. (II. 23.) BM rendelethez

INFORMATIONSSCHRIFT

für ausländische Ordnungswidrigkeitstäter

Mit der Unterzeichnung des, über die Bemessung der sofortigen Geldbusse ausgestellten Formulars nehmen Sie zur Kenntniss, dass die Geldbusse in 30 Tagen zahlbar ist. Die in 30 Tagen nicht bezahlte Geldbusse ist — unter gesetzlichen Bedingungen — direkt zu verbieten, oder im Mangel dieser Möglichkeit als Steuer einzutreiben, weiterhin ist sie in gemeinnützige Arbeit (5000 HUF pro Tag) oder in Haft (1000—3000 HUF pro Tag) umwandelbar. Über die Umwandlung in gemeinnützige Arbeit beschliesst die Ordnungswidrigkeitsbehörde (der Notar des Wohn- oder Aufenthaltsortes), über die Umwandlung in Haft beschliesst das Gericht. Gegen den ausländischen Ordnungswidrigkeitstäter besteht die Möglichkeit, Einreise- und Aufenthaltsverbot innerhalb der Republik Ungarn zu verordnen, falls die Geldbusse nicht bezahlt ist. Wenn Sie nach der Aufklärung über die Rechtsfolgen die Bemessung der sofortigen Geldbusse zur Kenntniss nehmen, ist kein weiteres Rechtsmittel möglich.

Ich anerkenne die Begehung der Ordnungswidrigkeit und die Bemessung der sofortigen Geldbusse, und habe die Informationsschrift und den Überweisungsauftrag übernommen.“

Előoldal

Elkövetés helye: település: _____ kerület: _____ utca: _____ szám: _____ lakott területen kívül: _____ _____ A tényállás rövid leírása és minősítése: _____ _____ Elkövetés ideje: év hó nap óra perc Tech. kód Pontérték 20 _ _ _ _ _ _ _ 1 _ _ Szabálysértés kódja Forgalmi rendszám _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ Bírság összege: _ _ _ _ Ft, azaz _____ forint Elkövető távollétében A tértivevény átvételének ideje _ 20 _ _ év _ _ hó _ _ nap _____ szabálysértő aláírása intézkedő aláírása	Nyomtatvány helyszíni bírság kiszabásáról (Vonalkód helye) A szabálysértő személyi adatai: Sorszám: Családi név: _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ Utónév: _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ Születési hely: _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ Születési idő: _ _ _ _ év _ _ hó _ _ nap _ 1 magyar férfi; 2 magyar nő; 3 külföldi Állampolgárság: _____ Lakcíme: _____ Irányítószám: Szem. ig./títlevél (X) szám: _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ Jelvény/azonosító szám: Vezetői engedély száma, típusa: _ _ _ _ 1. vez. eng; 2. j. vez. eng; 3. j. vez. ig. _ _ _ _ _ _ _ _ (Tájékoztató a hátoldalon)

Szabálysértési hatóság megnevezése:

P. H.

Tájékoztató az elkövető jelenlétében kiszabott helyszíni bírságról:

A kiszabott helyszíni bírságot 30 napon belül meg kell fizetni. Tudomásul veszem, hogy a 30 napon belül meg nem fizetett helyszíni bírság — a törvényes feltételek megléte esetén — közvetlen letiltható, vagy ha erre lehetőség nincs, adók módjára behajtható, valamint közérdekű munkára (5000 Ft/nap), illetve elzárásra (1000—3000 Ft/nap) változtatható át. A közérdekű munkára átváltoztatásról a szabálysértési hatóság (a lakóhely vagy tartózkodási hely szerint illetékes jegyző), az elzárásra történő átváltoztatásról a bíróság dönt. A kiszabott helyszíni bírságot határidőben meg nem fizető külföldi elkövetővel szemben beutazási és tartózkodási tilalom rendelhető el. A jogkövetkezményekről szóló tájékoztatás után a helyszíni bírság kiszabásának tudomásul vétele esetén a bírságolás ellen jogorvoslatnak nincs helye.

A szabálysértés elkövetését elismerem, a helyszíni bírság kiszabását tudomásul veszem, a tájékoztatást — ideértve a pontérték megállapítását is — megkaptam, a készpénz-átutalási megbízást átvettem.

INFORMATION
for the person concerned

By signing this form I accept that the fine imposed at location must be paid within 30 days. If the fine has not been paid within 30 days and the other legal conditions has been established, the fine may be directly distrainted or — when distraint is not possible — may be levied or replaced by public work (one working day for every 5000 Ft) or by custody (one day for every 1000—3000 Ft). Decision on public work shall be made by the authority dealing with administrative offences (notary acting at the location of my permanent address or residence). Decision on custody is made by the Court. Foreigner nationals, failing to pay the fine within 30 days, may be subject to prohibition of entry and stay in Hungary. After having received information about the legal consequences of the fine imposed at location and giving my acceptance, legal remedy is excluded.

I acknowledge that I have infringed (an) administrative regulation(s), I agree with the fine imposed and that I have received this piece of information and a cheque.

INFORMATIONSSCHRIFT
für ausländische Ordnungswidrigkeitstäter

Mit der Unterzeichnung des, über die Bemessung der sofortigen Geldbusse ausgestellten Formulars nehmen Sie zur Kenntniss, dass die Geldbusse in 30 Tagen zahlbar ist. Die in 30 Tagen nicht bezahlte Geldbusse ist — unter gesetzlichen Bedingungen — direkt zu verbieten, oder im Mangel dieser Möglichkeit als Steuer einzutreiben, weiterhin ist sie in gemeinnützige Arbeit (5000 HUF pro Tag) oder in Haft (1000—3000 HUF pro Tag) umwandelbar. Über die Umwandlung in gemeinnützige Arbeit beschliesst die Ordnungswidrigkeitsbehörde (der Notar des Wohn- oder Aufenthaltsortes), über die Umwandlung in Haft beschliesst das Gericht. Gegen den ausländischen Ordnungswidrigkeitstäter besteht die Möglichkeit, Einreise- und Aufenthaltsverbot innerhalb der Republik Ungarn zu verordnen, falls die Geldbusse nicht bezahlt ist. Wenn Sie nach der Aufklärung über die Rechtsfolgen die Bemessung der sofortigen Geldbusse zur Kenntniss nehmen, ist kein weiteres Rechtsmittel möglich.

Ich anerkenne die Begehung der Ordnungswidrigkeit und die Bemessung der sofortigen Geldbusse, und habe die Informationsschrift und den Überweisungsauftrag übernommen.

Tájékoztató az elkövető távolléte esetén kiszabott helyszíni bírságról:

Az Sztv. 136. § alapján a mellékelt készpénz-átutalási megbízáson helyszíni bírságot szabok ki. Amennyiben a gépjármű üzemben tartója vagy a szabálysértés elkövetője a helyszíni bírságot 30 napon belül nem fizeti meg, az Sztv. 137. § alapján szabálysértési feljelentést teszek. A kiszabott helyszíni bírság megfizetése a szabálysértés elkövetése elismerésének és a kiszabott helyszíni bírság tudomásul vételének minősül. A helyszíni bírság kiszabásának tudomásul vétele esetén a bírságolás ellen jogorvoslatnak nincs helye.”

**Az egészségügyi miniszter
41/2001. (XII. 5.) EüM
rendelete**

**az Országos Haematológiai és Vértranszfúziós Intézet
megszüntetéséről, az Országos Vérellátó Központ,
valamint az Országos Haematológiai
és Immunológiai Intézet létrehozásáról szóló
48/1995. (XII. 29.) NM rendelet hatályon kívül
helyezéséről**

Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 88. §-ának (1)–(2) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján — a pénzügyminiszterrel és a honvédelmi miniszterrel egyetértésben — a következőket rendelem el:

1. §

Az Országos Haematológiai és Vértranszfúziós Intézet megszüntetéséről, az Országos Vérellátó Központ, valamint az Országos Haematológiai és Immunológiai Intézet létrehozásáról szóló 48/1995. (XII. 29.) NM rendelet a hatályát veszti azzal, hogy az Országos Haematológiai és Immunológiai Intézet állami alapfeladatként ellátandó alaptevékenységét az Országos Gyógyintézeti Központ látja el.

2. §

Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba.

*Dr. Mikola István s. k.,
egészségügyi miniszter*

III. rész HATÁROZATOK

**Az Alkotmánybíróság
határozatai**

**Az Alkotmánybíróság
57/2001. (XII. 5.) AB
határozata**

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság a köztársasági elnöknek az Országgyűlés által elfogadott, de még ki nem hirdetett törvény egyes rendelkezései alkotmányellenességének előzetes

vizsgálatára benyújtott indítványa alapján — *dr. Bihari Mihály* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Czúcz Ottó*, *dr. Holló András*, *dr. Kiss László* és *dr. Kukorelli István* alkotmánybírók különvéleményével — meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy alkotmányellenes a válaszadás jogának a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 79. §-ának — az Országgyűlés 2001. május 29-i ülésnapján elfogadott törvény 1. §-ával beiktatott — új (2) bekezdésében meghatározott szabályozási módja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

1. A köztársasági elnök — az Alkotmány 26. §-ának (4) bekezdése alapján — nem írta alá a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) módosítását meghatározó, az Országgyűlés 2001. május 29-i ülésnapján elfogadott törvényt (a továbbiakban: PtkM.), hanem azt az Alkotmánybíróságnak küldte meg véleményezésre. A köztársasági elnök az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 1. §-ának *a*) pontjára, 21. §-a (1) bekezdésének *b*) pontjára és 35. §-ának (2) bekezdésére hivatkozva indítványozta, hogy az Alkotmánybíróság vizsgálja meg a PtkM. 1. és 2. §-a aggályosnak tartott rendelkezéseit.

Az indítvány a következő megállapítást tartalmazta:

„A fent említett, kihirdetésre megküldött törvény 1. §-a a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 79. §-a (2) bekezdését és 79. § (3) bekezdését megállapító részében, valamint 2. §-a a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 84. § (2) bekezdése utolsó mondatát megállapító részében, megítélésem szerint alkotmányellenes.”

Az indítvány a megjelölt szabályokat az Alkotmány következő rendelkezéseivel tartja ellentétesnek:

„A Ptk.-nak a PtkM. 1. §-ával megállapított 79. § (2) bekezdése és 79. § (3) bekezdése a válaszadásra vonatkozó részében véleményem szerint ellentétes az Alkotmány 61. § (2) bekezdésében garantált sajtószabadsággal, a Ptk.-nak a PtkM. 2. §-ával megállapított 84. § (2) bekezdése utolsó mondata pedig az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében deklarált jogállamiság elvébe ütközik, valamint ellentétes az Alkotmány 61. § (1) és (2) bekezdéseibe foglalt véleménynyilvánítás szabadságával és a sajtószabadsággal.”

A PtkM. rendelkezéseivel kapcsolatban több olyan személy fordult az Alkotmánybírósághoz és fejtette ki álláspontját, aki az Abtv. 21. §-ának (1) bekezdése szerint az Országgyűlés által elfogadott, de még ki nem hirdetett törvény rendelkezései alkotmányellenessége vizsgálatának indítványozására nem jogosult. Ezek a beadványok nem

önálló indítványok, ezért ezekről az Alkotmánybíróság nem hozott határozatot.

2. Az Alkotmánybíróság az Alkotmánynak a következő rendelkezéseit vette alapul:

„2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.”

„8. § (1) A Magyar Köztársaság elismeri az ember sértetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait, ezek tiszteletben tartása és védelme az állam elsőrendű kötelessége.

(2) A Magyar Köztársaságban az alapvető jogokra és kötelességekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg, alapvető jog lényeges tartalmát azonban nem korlátozhatja.”

„54. § (1) A Magyar Köztársaságban minden embernek veleszületett joga van az élethez és az emberi méltósághoz, amelytől senkit nem lehet önkényesen megfosztani.”

„59. § (1) A Magyar Köztársaságban mindenkit megillet a jóhírnévhez, a magánlakás sérthetlenségéhez, valamint a magántitok és a személyes adatok védelméhez való jog.”

„61. § (1) A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a szabad véleménynyilvánításra, továbbá arra, hogy a közérdekű adatokat megismerje, illetőleg terjessze.

(2) A Magyar Köztársaság elismeri és védi a sajtó szabadságát.”

Az indítvány melléklete tartalmazza a törvény szövegét. Az aggályosnak tartott rendelkezések — a megítélésnél figyelembe veendő kapcsolódó szabályokkal együtt — a következők:

„2001. évi ..... törvény

a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény módosításáról

1. § A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 79. §-ának helyébe a következő rendelkezés lép:

»79. § (1) Ha valakiről napilap, folyóirat (időszaki lap), rádió vagy televízió valótlan tényt közöl vagy híresztel, illetőleg való tényeket hamis színben tüntet fel, — a törvényben biztosított egyéb igényeken kívül — követelheti olyan közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlemény mely tényállása valótlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben, illetőleg, melyek a való tények (helyreigazítás).

(2) Akinek személyhez fűződő jogát napilapban, folyóiratban (időszaki lapban), rádióban vagy televízióban közölt valamely vélemény vagy értékelés sérti, — a törvényben biztosított egyéb igényeken kívül — követelheti saját véleményének vagy értékelésének közzétételét is (válaszadás).

(3) A helyreigazítást, illetve válaszadást napilap esetében az erre irányuló igény kézhezvételét követő nyolc napon belül, folyóirat (időszaki lap) esetében a legközelebbi számban azonos módon, rádió, illetőleg televízió esetében pedig — ugyancsak nyolc napon belül — a sérelmes közléssel azonos napszakban kell közölni.«

2. § A Ptk. 84. § (2) bekezdés helyébe a következő rendelkezés lép:

»(2) Ha a kártérítés címén megítélhető összeg nem áll arányban a felróható magatartás súlyosságával, a bíróság a jogsértőre közérdekű célra fordítható bírságot is kiszabhat. Ha a jogsértés napilap, folyóirat (időszaki lap), rádió vagy televízió útján történt, a bíróság a jogsértőre közérdekű célra fordítható bírságot is kiszab. A közérdekű célra fordítható bírság összegét úgy kell meghatározni, hogy az visszatartsa a jogsértőt a további jogsértésektől.«

3. § A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény a következő 346/A. §-sal egészül ki:

»346/A. § A válaszadás közlése [1959. évi IV. törvény 79. § (2)—(3) bekezdése] iránti eljárásra a sajtóhelyreigazítási eljárás szabályait kell megfelelően alkalmazni.«

4. § Ez a törvény a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba; rendelkezéseit a hatálybalépése után történt jogsértésekre kell alkalmazni.”

II.

1. Az indítvány által aggályosnak tartott szabályok alkotmányellenességének megítélésénél az Alkotmánybíróság először a válaszadás jogáról szóló kifogásolt szabályt vizsgálta meg.

A válaszadási jognak az indítvány által aggályosnak tartott szabályai a Ptk. 79. §-át módosítják. A törvény a módosított szabályokat a személyhez és a szellemi alkotásokhoz fűződő jogokról szóló fejezetben helyezi el. A személyhez fűződő jogok polgári jogi szabályai az alkotmányjog szintjén anyajogként megjelenő „általános személyiségi jog”-hoz kapcsolódnak, annak érvényesülését biztosítják. Az „általános személyiségi jog” többféle jogosultságban fejeződik ki az alkotmányjog síkján is, egyik megfogalmazása az emberi méltósághoz való jog [8/1990. (IV. 23.) AB határozat, 1990. 42., 44—45.]. A válaszadás jogáról szóló szabályok az Alkotmány 54. §-ának (1) bekezdésében kimondott emberi méltósághoz való joggal és 59. §-ának (1) bekezdésében meghatározott jó hírnévhez való joggal állnak összefüggésben, ezeknek az alapvető jogoknak a polgári jogi rendelkezések segítségével történő érvényesítésében lehet szerepük.

2. Az aggályosnak tartott szabály elbírálásánál az Alkotmánybíróság következő kérdésként azzal foglalkozott, hogy milyen feltételek mellett kerülhet sor alapvető jog korlátozására. Az indítvány szerint a válaszadásról szóló rendelkezések ellentétesek az Alkotmány 61. § (2) bekezdésében garantált sajtószabadsággal, alapvető jog gyakorlásával szemben olyan eszköz alkalmazását jelentik, amely jelentős jogsérelmet okoz és a kitűzött cél elérésére igen kis mértékben alkalmas; így végeredményben ezek a szabályok alapvető jog aránytalan korlátozását jelentik. Noha az indítvány a sajtószabadság sérelmét jelölte meg, a kiindulásnál, az általános szempontoknál az Alkotmánybíróság a véleménynyilvánítás szabadságát is figyelembe vette, mert ez az ugyancsak az Alkotmány 61. §-a alapján védett alapvető jog az alkotmánybírósági gyakorlat szerint „a kommu-

nikációs alapjogok »anyajoga«, belőle vezethető le többek között a sajtószabadság alapjoga is'' [37/1992. (VI. 10.) AB határozat, ABH 1992. 227., 229.], a két alapvető jog között szoros összefüggés van.

Az Alkotmány 8. §-a az alapvető jogok tiszteletben tartásának kinyilatkoztatását követően a (2) bekezdésben előírja, hogy az alapvető jogok szabályait törvény határozza meg. Ez a rendelkezés egyúttal a törvényi szabályozás tartalmi határait is megjelöli: a törvény alapvető jog lényeges tartalmát nem korlátozhatja. Az Alkotmány 8. §-át értelmezve a 20/1990. (X. 4.) AB határozat — az Alkotmány 1990. júniusi módosítása után — kifejtette, hogy az alapvető jog korlátozására akkor kerülhet sor, ha erre nemcsak szükség van, hanem a korlátozással elérni kívánt cél fontossága és az okozott alapjogsérelem súlya összhangban van egymással (ABH 1990. 69., 71.).

Az Alkotmány 8. §-ának (1) bekezdése szerint az államnak nemcsak az a kötelessége, hogy tiszteletben tartsa az alapvető jogokat, hanem az is, hogy védje ezeket a jogokat. A 64/1991. (XII. 17.) AB határozat megfogalmazása szerint az államnak ki kell alakítania az egyes alapjogok megvalósításához szükséges jogszabályi, valamint szervezeti feltételeket, és ennek során tekintettel kell lennie mind a többi alapjoggal kapcsolatos, mind pedig egyéb alkotmányos feladataira is. A létrehozandó jogi rendnek lehetővé kell tennie az egyes jogok legkedvezőbb érvényesülését, az alapjogok összhangját (ABH 1991. 297., 302—303.). A véleménynyilvánítás jogával kapcsolatban mindezeket a 30/1992. (V. 26.) AB határozat úgy értelmezte, hogy az Alkotmány 61. §-ából az egyéni véleménynyilvánítási szabadság joga mellett „a demokratikus közvélemény kialakulása feltételeinek és működése fenntartásának biztosítására irányuló állami kötelezettség” is következik. Ennek a kötelezettségnek a teljesítése vezet el oda, hogy a véleménynyilvánítási szabadság a többi védett érték között kap helyet (ABH 1992. 167., 172.). Ezt a gondolatmenetet folytatva vezet le az említett határozat a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságának a korlátozását olyan esetekben, amikor e szabadságjogok gyakorlása emberek meghatározott csoportjai ellen gyűlöletkeltést valósít meg. Abban az esetben, ha a joggyakorlás alkotmányos védelmet kapna, ahelyett, hogy a joggyakorlást korlátozzák, akkor ellentmondás alakulna ki e védelem és többek között az emberek egyenlőségének, méltóságának alkotmányos védelme között. Ezen az alapon állapította meg az Alkotmánybíróság, hogy „az emberi méltóság a véleménynyilvánítási szabadság korlátja lehet” (ABH 1992. 167., 173—174.). Szintén a véleménynyilvánítás büntetőjogi eszközökkel való védelmével foglalkozva állapította meg a 36/1994. (VI. 24.) AB határozat azt, hogy az „alkotmányos védelem alatt álló emberi méltóság, becsület, jóhírnév azonban az értékítéletben megnyilvánuló véleménynyilvánítási szabadság külső korlátja lehet, és ezek védelmében a büntetőjogi felelősség érvényesítése sem tekinthető — általánosságban — aránytalannak, így alkotmányellenesnek (ABH 1994. 219., 230.). A véleménynyilvánítás szabadságának az emberi méltósághoz és az Alkotmány 59. §-ának (1) bekezdésében kimondott jó hírnévhez való

jog védelmében történő korlátozhatóságát állapította meg a 33/1998. (VI. 25.) AB határozat is (ABH 1998. 256., 260.).

Az indítványban megjelölt aggály tekintetében az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján az állapítható meg tehát, hogy a sajtószabadság korlátozása általában nem ellentétes az Alkotmánnyal, ha ilyen rendelkezés szükséges és az elérni kívánt cél fontossága arányban van az alapvető jog sérelmével, az államnak egy másik alapvető jog védelmére vonatkozó kötelezettsége pedig alapja lehet a sajtószabadság korlátozásának.

3. Az Alkotmánybíróság gyakorlata az alapvető jog korlátozásának vizsgálatánál meghatározó jelentőségűnek tekinti azokat a nemzetközi kötelezettségeket, amelyeket Magyarország nemzetközi egyezményekben vállalt [így már a 23/1990. (X. 31.) AB határozat, ABH 1990. 88., 93.]. A 30/1992. (V. 26.) AB határozat pedig kimondta: „A véleménynyilvánítás és sajtószabadság korlátozásának szükségessége következik a magyar állam nemzetközi kötelezettségeiből is” (ABH 1992. 167., 174.).

Az Alkotmánybíróság a jelen ügy elbírálásánál a nemzetközi egyezmények következő szabályait tekinti irányadónak:

a) Az Egyesült Nemzetek Közgyűlése XXI. ülészakán, 1966. december 16-án elfogadott Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya (a továbbiakban: Egyezségokmány), amelyet az 1976. évi 8. törvényerejű rendelet hirdetett ki, a 19. cikk 2. bekezdésében deklarálta a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságát. A 3. bekezdés szerint ezek a szabadságjogok mások jogainak vagy jó hírnevének tiszteletben tartása érdekében korlátozhatók.

b) Az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) — amelyet az 1993. évi XXXI. törvény hirdetett ki — 10. cikkének 1. bekezdése kimondja, hogy mindenkinek joga van a véleménynyilvánítási szabadsághoz (ez kiterjed a sajtószabadságra is). A 2. bekezdés értelmében ennek a jognak a gyakorlása mások jó hírneve vagy jogai védelme érdekében korlátozható. Az Egyezmény 17. cikke szerint az Egyezmény rendelkezéseit nem lehet úgy értelmezni, hogy az bármely állam, csoport vagy személy számára jogot biztosítson olyan tevékenység folytatására vagy olyan cselekedet végrehajtására, amely az Egyezményben foglalt jogok és szabadságok megsértésére vagy pedig az Egyezményben meghatározottnál nagyobb mértékű korlátozására irányul.

Mind az Egyezségokmány, mind az Egyezmény védi tehát a becsületet és a jó hírnevet, kimondja továbbá, hogy a jó hírnév védelme érdekében a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadsága korlátozható.

4. Az Alkotmánybíróság határozataiban azonban nemcsak az Egyezségokmányban és az Egyezményben megfogalmazott szabályokra voltak tekintettel, hanem figyelembe vették az Emberi Jogok Európai Bizottságának (a továbbiakban: Bizottság), illetőleg az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: Bíróság) a gyakorlatában kialakult elveket is; ez különösen elmondható volt a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságára vonatkozó határozatokról.

A Bíróság az Egyezményt értelmezve kimondta azt az azóta is irányadó elvet, amely szerint az államoknak alapul kell venniük az Egyezményben meghatározott nemzetközi mércét (Case „Relating to certain aspects of the laws on the use of languages in education in Belgium”, 1967. február 9-i határozat, Series A, no. 5. 19. o.). Az egyes államok az adott időszak és hely sajátosságaira tekintettel az Egyezményben meghatározott jogok gyakorlását korlátozó szabályokat alkothatnak, de ezek a szabályok nem sérthetik a jogok lényeges tartalmát; az Egyezmény az emberi jogok hatékony védelme érdekében olyan általános szabályokat tartalmaz, amelyek megfelelő egyensúlyt teremtenek a közérdek és az emberi jogok védelme között [Case „Relating to certain aspects of the laws on the use of languages in education in Belgium” (merits), 1968. július 23-i határozat, Series A, no. 6. 32. o. 5. bek.]

A Bíróság a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságáról számos határozatot hozott. Ezek közül az egyikben kimondta, hogy a demokratikus rendszer egyik alapja a véleménynyilvánítás szabadsága. Ez a szabadság kiterjed olyan vélemények kifejtésére is, amelyek sértik vagy zavarják az államot vagy a lakosság egy részét (Handyside ügy, 1976. december 7-i határozat, Series A, no. 24. 23. o. 49. bek., Sunday Times v. The United Kingdom, 1979. április 26-i határozat, Series A, no. 30. 40. o. 65. bek.). A Bíróság szerint a véleménynyilvánítási szabadság alaptételétől eltérő kivételeket szűkítően kell értelmezni [Sunday Times v. The United Kingdom (no. 2.), 1991. november 26-i határozat, Series A, no. 217. 29. o. 50. bek.]. A Bíróság rámutatott egyébként arra is, hogy a sajtószabadság a közösségnek a megfelelő tájékoztatáshoz való jogát is jelenti (az előzőekben idézett Sunday Times ügy 41. o. 66. bek.).

5. A Bíróság gyakorlatának alakulására befolyással volt az amerikai felfogás. Az USA alkotmánya eredetileg nem rendelkezett a véleménynyilvánítás szabadságáról; az egyebek mellett a szólásszabadságról és a sajtószabadságról is szóló rendelkezést tartalmazó első alkotmánymódosítást 1791-ben fogadták el a szövetségi kormány korlátozása érdekében. Amint azt az amerikai alkotmányjog szakértői kifejtik, a szabályok értelmezése az idők folyamán jelentősen változott. Az USA-ban a jelenlegi időszakban érvényesülő felfogás alaptételeit a New York Times Co. v. Sullivan ügyben 1964-ben meghozott bírósági határozatban mondta ki az Egyesült Államok Legfelsőbb Bírósága. Ebben az ügyben a faji megkülönböztetések miatt kirobbant összetűzések idején az alabamai bíróság 500 000 USD összegű kártérítési kötelezettséget mondott ki egy olyan újságot kiadó társaság terhére, amely újság fizetett hirdetésként tiltakozást tett közzé Alabama állam egyik városa közigazgatási szerveinek faji kérdésekkel kapcsolatos eljárása ellen, és ez a tiltakozás a város egyik tisztségviselőjét sértő, téves megállapításokat tartalmazott. A tagállam bíróságának kártérítési határozatát megváltoztatva az Egyesült Államok Legfelsőbb Bírósága a sajtó szerepének fontosságát emelte ki. Hangsúlyozta annak jelentőségét, hogy a tájékoztatás a legkülönbözőbb forrásokból, egymástól gyökeresen eltérő jelleggel történhessék meg. Ezzel a szereppel volna ellentétes, ha a közigazgatást bíráló téves tartalmú vagy sértő vélemény miatt büntető jellegű kártérítésre kö-

telezésre kerülne sor, mégpedig a szándékosság védelme alapján. Az ilyen jogi megoldásnak a véleménynyilvánítástól visszatartó hatása volna. Lehetséges, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága túlzásokhoz, visszaélésekhez, téves megállapításokhoz vezet, de hosszú távon így alakul ki demokráciában a tájékozott közvélemény (376 US 254 11 L ed 2d 686., a 699., 700—702., 708. oldalon).

Az európai gyakorlat az alapelvek tekintetében meg-egyezik a jelzett amerikai ítélezés fő tételeivel. Az európai jogi megoldás mégis jelentősen eltér az amerikaitól, hiszen az Egyezmény a véleménynyilvánítás szabadsága és a sajtószabadság korlátozásának különböző eseteit kifejezetten lehetővé teszi, továbbá az európai jogszabályok nem tartalmaznak olyan büntető kártérítést, mint amilyen az amerikai jogban alkalmazásra kerül; mindkét tényező erősen befolyásolja a szabályozás alapvonásait. Az amerikai gyakorlatnak vannak továbbá olyan elemei, amelyek a Bíróság határozataiban már nem találhatók meg. Így a véleménynyilvánítás szabadságának az amerikai gyakorlatban érvényesülő elvével hozható összefüggésbe, hogy bírósági határozatok nem látták lehetségesnek náci felvonulás megakadályozását a holokauszt gyötrelmeit átélő személyek által lakott városrészekben, valamint egy afro-amerikai család háza előtt történt, Ku-Klux-Klanra emlékeztető kereszt-égetés miatt való fellépést [National Socialist Party v. Village of Skokie 432 US 43 (1977), National Socialist Party v. Village of Skokie 434 US 1327 (1977); RAV v. City of St. Paul, Minnesota 120 L. Ed. 2d 305 (1992)].

Az amerikai gyakorlatról való eltérés indoka az is, hogy a véleménynyilvánítási jog korlátozására nemcsak az Egyezmény 10. cikkének idézett 2. bekezdése vonatkozik, hanem a 17. cikke is. Az Egyezmény 17. cikke alapján döntött úgy a Bizottság, hogy nem hivatkozhat az Egyezmény 9., 10. és 11. cikkében meghatározott jogokra az, akinek célja diktatúra bevezetése és az Egyezményben biztosított jogok megsemmisítése. Szintén a 17. cikkre hivatkozott a Bizottság annak a panasznak az elbírálásánál, amelynél faji megkülönböztetést és uszítást állapított meg, és ezért a véleménynyilvánítás korlátozását megalapozottnak találta (KPD v. Germany, 250/57 sz. határozat, illetve Glimmerveen and Hagenbeek v. The Netherlands 8348/78 sz. határozat, ld. J.A.Frowein, W.Peukert, EMRK-Kommentar, Kehl-Straburg-Arlington, 2. Aufl. 1996. 492. o.). A Bíróság hasonló álláspontra helyezkedett, amikor kimondta, hogy a fajgyűlölő véleménynyilvánításra nem terjed ki az Egyezmény 10. cikkében meghatározott védelem (Jersild v. Denmark, 1994. szeptember 23-i határozat, Series A no. 298., 35. bek., Bírósági Határozatok 1996. évi 6. szám 473—477. o.), illetve, hogy nácibarát politika igazolása nem élvezheti a 10. cikk védelmét, mivel az Egyezmény alapvető értékei ellen irányuló állítást jelent (Lehideux and Isorni v. France, 1998. szeptember 23-i határozat, Bírósági Határozatok Emberi Jogi Füzetek 1999/2. 61—63. o.).

6. A nemzetközi egyezményekkel és a Bíróság gyakorlatában kialakult elvekkel összhangban mondta ki az Alkotmánybíróság a véleménynyilvánítási szabadság lehetséges korlátozásáról, hogy a szabad véleménynyilvánítás jogának kitüntetett szerepe van, csak kevés joggal szemben

kell engednie, ha pedig ezt a szabadságjogot törvény korlátozza, a korlátozást megszorítóan kell értelmezni. A véleménynyilvánítás szabadsága a közlés lehetőségét jelenti, ami nem függ a tartalomtól, annak esetleges káros, sértő jellegétől. Alkotmányos védelmet a véleménynyilvánítás a sajátosságainak megfelelően alakuló közvéleménnyel való kölcsönhatásban, a lehető legszélesebb körű tájékoztatás és tájékozódás keretében élvez. A magyar történelmi körülményekre tekintettel fejtette ki az Alkotmánybíróság, hogy politikai kultúra és egészségesen reflektáló közvélemény csak szabad vitában, öntisztulással alakulhat ki; aki gyalázkodik, magát bélyegzi meg, bíráltnak teszi ki magát. Ebbe a folyamatba nem a büntetőjog eszközeivel kell beavatkozni, hanem legfeljebb magas összegű kártérítéssel [30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992. 167., 178—180].

Ezen az alapon állt a közszolgálati rádió és televízió felügyeletével, a kereskedelmi rádió és televízió engedélyezésével foglalkozó, 1992-ben hozott határozat. Ez a határozat kimondta, hogy a sajtónak fontos feladata van a véleményközlésen kívül a tájékoztatásban is. A sajtószabadságot elsősorban az biztosítja, hogy az állam nem avatkozik be sem tartalmi, sem lapalapítási kérdésekbe. Demokratikus közvélemény csak teljes körű és tárgyilagos tájékoztatás alapján jöhet létre [37/1992. (VI. 10.) AB határozat, ABH 1992. 227., 229—230.].

A Bíróság gyakorlatára hivatkozva, azzal összhangban mondta ki az Alkotmánybíróság azt is, hogy az Alkotmány 61. §-a alapján nemcsak a véleménynyilvánítás szabadsága állapítható meg, hanem a demokratikus közvélemény kialakulása és folyamatos érvényesülése feltételeinek biztosítására irányuló állami kötelezettség is. A véleménynyilvánítás joga alkotmányos határainak megvonalánál ezért figyelembe kell venni azokat a szempontokat is, amelyek a demokráciához nélkülözhetetlenek [36/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994. 219., 222—223.].

Az Alkotmánybíróság fentiekben említett határozatai a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadsága korlátozásának a demokratikus rendszer szempontjából lényeges kérdéseit emelték ki. Ebben a körben ezeknek az alapvető jogoknak politikai viszonylatban felmerülő korlátozása állt előtérben. Külön meg kell vizsgálni azonban az említett alapjogok korlátozásának lehetőségét akkor, ha a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságának korlátozására nem politikai viszonyokban, hanem alapvető jogok, mások jogai, jó hírneve, emberi méltósága védelmében kerül sor.

7. Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában kevésbé jelentkeztek olyan ügyek, amelyekben a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságának korlátozását személyek jó hírnevének, az emberi méltóságnak a védelme indokolja, és a korlátozás nem az állam bírálatával áll összefüggésben.

a) A strasbourgi Bíróság elé terjesztett ügyekben a joggyakorlás korlátozásának ilyen esetei is megjelentek és különböző esetsoportok körvonalazódtak:

— A Bíróság határozataiban a jó hírnév védelmének egyéb eseteitől elválasztotta azokat az eseteket, amelyekben politikusok, köztisztviselők vagy a közéletben szereplő személyek becsületének, méltóságának sérelmét kellett megítélni. A Bíróság a politikai vita szabadságának

fontossága miatt megengedhetőnek tartja, hogy durvább hangnemű kritikát fejtsenek ki politikusokkal szemben, mint nem politikusokkal szemben (Lingens v. Austria, 1986. július 8-i határozat, Series A no. 103. 26. o. 42. bek., 27. o. 43—44. bek., 28. o. 46. bek.; hasonló Oberschlick v. Austria, 1991. május 23-i határozat, Series A no. 204., Bírósági Határozatok Emberi Jogi Füzetek 1997/1. 51. o.; Lopes Gomes da Silva v. Portugal, 2000. szeptember 28-i határozat, Bírósági Határozatok 2001. évi 7. szám 559—560. o.). A személyeknek ennél a kategóriájánál is érvényesül azonban a becsület védelme. A Bíróság több határozatban kifejtette, hogy a tisztséget betöltő személyek bírálatára nem mehet túl az elfogadható kritika határain, nem sértheti a jó hírnevet (Janowski ügyben hozott 1999. január 21-i határozat Reports 1999-I.; Wabl ügyben hozott 2000. február 29-i határozat, Constantinescu ügyben 2000. június 27-i határozat, Jämskeläinen ügyben 2000. május 4-én hozott határozat, ld. Case Law Concerning Article 10 of the European Convention on Human Rights, Council of Europe 2001. 62—64. o.).

— A Bíróság gyakorlata az Egyezmény 10. cikkének 2. bekezdése alapján a közszereplőktől, állami tisztviselőktől, politikusoktól, állami intézményektől eltérően kezeli a bírákat, bíróságokat és elismeri a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságának korlátozását a bíróságok tekintélyének és pártatlanságának védelmében (így Barfod v. Denmark, 1989. február 22-i határozat, Series A no. 149., ld. Bírósági Határozatok Emberi Jogi Füzetek 1997/1. 47—48. o.; Prager and Oberschlick v. Austria, 1995. április 26-i határozat, Series A, no. 313. 35—38. bek.; Worm v. Austria, 1997. augusztus 29-i határozat, R. 1997—V. 50. bek., ld. Bírósági Határozatok Emberi Jogi Füzetek 1998/4. 6—7. o.).

— Azokban az esetekben, amelyekben a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságának korlátozása az Egyezmény 10. cikkének 2. bekezdése alapján mások jó hírneve és jogai védelme érdekében történik, a Bíróság több tényezőt mérlegelve dönt a korlátozás megengedettségéről. Az egyik esetben az érintett ország kártérítési gyakorlatának vizsgálata alapján, a becsléssel megállapított kártérítés kirívóan magas összege (1,5 millió angol font) alapján született döntés (Tolstoy Miloslavsky v. The United Kingdom, 1995. július 13-i határozat, Series A no. 316—B, 41., 51., 55. bek., Bírósági Határozatok melléklete 1996/2. 44—46. o.). A gazdasági verseny keretei között tett nyilatkozatoknál, megjelentetett közleményeknél pedig a Bíróság részben az érintett országok versenyszabályaira, részben az európai országokban szokásos versenyjogi megoldásokra alapozza a döntést (Markt Intern Verlag GmbH and Klaus Beerman v. Germany, 1989. március 30-i határozat, Series A no. 165, 34., 35., 37. bek.; Jacubowski v. Germany, 1994. június 23-i határozat, Series A no. 291-A, 26—28. bek., Bírósági Határozatok Emberi Jogi Füzetek 1997/1. 78—81. o.; Hertel v. Switzerland, 1998. augusztus 25-i határozat, 47—51. bek., Bírósági Határozatok Emberi Jogi Füzetek 1999/2. 35—37. o.; Commission's report of 8 January 1960, 263. bek.).

b) Az Alkotmánybíróság 1994-ben hozott egyik határozatában, büntetőjogi szabályok alkotmányosságát vizsgálva, hivatkozott a Bíróság addig közzétett határozataira és a politikusokkal szemben elkövetett becsületsértés, rágal-

mazás bűncselekmények tekintetében a Bírósághoz hasonló álláspontot fogalmazott meg. Kimondta, hogy a közhatalom gyakorlóinak védelmében kisebb mértékben korlátozható a véleménynyilvánítás szabadsága, mint más esetekben. Az állami és önkormányzati intézmények szabad bírálata a demokrácia lényegi eleme. Az Alkotmánybíróság határozata szerint az értékítéletek körében nem büntethető a hatósággal vagy hivatalos személlyel, valamint a közszereplő politikussal szemben kifejtett túlzó, felfokozott, gyalázkodó véleménynyilvánítás, de a mindenkit megillető büntetőjogi védelem ezekre a személyekre is kiterjed, ha a nyilatkozat nem a közszereplő politikusi minőségére vonatkozik. A rágalmazás és a becsületsértés általános, bármely sértett esetére meghatározott szabályának alkalmazásánál ennek megfelelően alkotmányos követelmény, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága és így a nem büntethető véleménynyilvánítás köre tágabb legyen a közhatalmat gyakorló személyekkel, intézményekkel, valamint közszereplő politikusokkal szemben, mint más személyekkel szemben [36/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994. 219., 230—231.].

8. Az indítvány alapján vizsgált kérdésekkel kapcsolatban a fentiekben elmondottak szerint az Alkotmány 8. §-ának (2) bekezdése, 54. §-ának (1) bekezdése, 59. §-ának (1) bekezdése, 61. §-ának (1) és (2) bekezdése, valamint az alkotmánybírósági gyakorlat alapján megállapítható, hogy a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadsága — ha ez nem jár e jogok lényeges tartalmának megsértésével — törvénnyel kivételesen korlátozható. Általában azonban a korlátozás alkotmányosságának megítélésénél a kiindulási pontot a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságának a demokratikus rendszer fenntartásában, a közosság tájékoztatásában és a közvélemény kialakulásában játszott különösen fontos szerepe jelenti. Ez a szerep előtérben áll és ezért e szabadságjogok korlátozása szűk körben lehetséges olyankor, ha politikai vitáról, az állam bírálatáról van szó. Nem vagy alig jelenik meg azonban a véleménynyilvánításnak és a sajtónak a demokrácia védelmében játszott szerepe azokban az esetekben, amelyekben a közleményt gazdasági érdekből a gazdasági élet egyik résztvevője teszi gazdasági verseny keretei között a gazdasági élet másik résztvevőjéről; ilyenkor e szabadságjogok korlátozása tágabb körben lehetséges. A korlátozást szükségessé teheti alapvető jog védelme, a demokratikus közvélemény kialakulása feltételeinek és működése fenntartásának biztosítására irányuló állami kötelezettség.

9. A véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságának korlátozásáról eddig tett megállapítások után meg kell vizsgálni, hogy a válaszadási jog általában, valamint az indítványban kifogásolt konkrét szabály olyan korlátozást jelent-e, amely az Alkotmány alapján elfogadható vagy alkotmányellenesnek minősül.

A válaszadási jog az időszaki lap, a rádió, a televízió tekintetében a válasz közlésének kötelezettségét jelenti. Olyan közlemény közreadására való kényszerítés, amely közleményt esetleg szabad döntés alapján nem közvetítenének, a sajtószabadságnak, ezen belül a szerkesztés szabadságának korlátozását jelenti. Ez egyúttal azt is maga

után vonhatja, hogy nem tesznek közzé olyan véleményt, amelynél fennáll a veszélye a válaszközlési kötelezettségnek. Ilyen módon, közvetetten jelentkezik a sajtószabadság részeként is megjelenő véleményközlési szabadság korlátozása. A válaszadási kötelezettség továbbá terhet jelent, költséget és bevételecsökkenést okoz; ennek a hátránynak a kilátásba helyezése a véleményközlés tekintetében visszatartó hatással járhat. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a válaszközlési kötelezettség a sajtó, valamint közvetetten a véleménynyilvánítás szabadságának korlátozását jelenti.

A korlátozás szükségességének és arányosságának megítélésénél fontos annak tisztázása, hogy mi a szerepe a válaszadás jogának. A válaszadás joga a helyreigazítással együtt azt a célt szolgálja, hogy az emberi méltóság, a jó hírnév sérelmét okozó közlemény az adott kérdésben ne maradjon kizárólagos ismeretforrás a külvilág számára, hanem ugyanazok számára, akik az első nyilatkozattal, közleménnyel megismerkedhettek, kapjanak tájékoztatást a valós tényekről, illetve az érintett személy álláspontjáról. A jó hírnév és az emberi méltóság védelme mellett azt is figyelembe kell venni, hogy a közvélemény informálása is a teljes körű tájékoztatást indokolja. A sajtó szabadsága a szabad véleménynyilvánítás mellett a véleményformáláshoz szükséges információszerzéshez való jogot is magába foglalja [61/1995. (X. 6.) AB határozat, ABH 1995. 317., 318.].

Az adott kérdésnél különösen jelentős 30/1992. (V. 26.) AB határozat azt emelte ki, hogy „a vélemény szabadságával szemben mérlegelendő korlátozó törvénynek nagyobb a súlya, ha közvetlenül másik alanyi alapjog érvényesítésére és védelmére szolgál, kisebb, ha ilyen jogokat csakis mögöttesen, valamely »intézmény« közvetítésével véd, s legkisebb, ha csupán valamely elvont érték önmagában a tárgya” (ABH 1992. 167., 178.). A 36/1994. (VI. 24.) AB határozat pedig rámutatott arra, hogy a véleménynyilvánítási szabadság korlátozásánál indokolt ugyan különbséget tenni értékítélet és tényközlés tekintetében, de „a szintén alkotmányos oltalom alatt álló emberi méltóság, becsület, jó hírnév ... az értékítéletben megnyilvánuló véleménynyilvánítási szabadság külső korlátja lehet, és ezek védelmében a büntetőjogi felelősség érvényesítése sem tekinthető — általánosságban — aránytalannak, így alkotmányellenesnek” (ABH 1994. 219., 230.). Az idézett határozat tekintettel van arra, hogy a megjelenő közlemények különböző fajtái nemcsak a jó hírnév sérelmét idézhetik elő, hanem a jó hírnévtől függetlenül is sérthetik az emberi méltóságot. Ennek megfelelően a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságának joga összeütközésbe kerülhet a jó hírnévhez való joggal kívül az emberi méltósághoz való joggal. Az emberi méltósághoz való jog pedig — az Alkotmánybíróság kezdetől fogva követett gyakorlata szerint — különösen nagy fontosságú alapjog [23/1990. (X. 31.) AB határozat, ABH 1990. 88., 93.].

10. A válaszadási jog általános megítéléséhez segítséget jelent a külföldi tapasztalatok figyelembevétele is. A válaszadási jogról szóló szabály sok országban ismert. Franciaországban 1819-ben az állami tisztségviselőknek adták meg azt a jogot, hogy a tevékenységükről szóló téves tájékoztatást

kijavíttassák, majd 1822-től a válaszadás joga mindenkit megilletett. A most is alkalmazandó 1881. évi sajtótörvény 13. cikkének 2. és 3. bekezdése előírja, hogy az időszakos kiadványok kötelesek közölni a kiadványban megnevezett személy válaszát. A válaszközlési kötelezettségnek a szöveg szerint nem feltétele a jogsértés, és nincs különbség a tényközlés és a vélemény között, de a válasz terjedelmét a törvény korlátozza. A francia szabályozás példáját követi a spanyol 2/1984. számú organikus törvény. A német szabályozás ezzel szemben 1874. óta csak a tényközlés esetére adja meg az érintett személynek a válaszadás jogát. Ezt az elvet követik ma is a Német Szövetségi Köztársaságban a Landok szintjén megalkotott törvények. A válaszadás joga azonban erősen korlátozott terjedelmében is, formájában is (Baden—Württemberg 1964. január 14-i sajtótörvényének 11. §-a, bajor 1964. december 2-i sajtótörvény 10. §-a, Nordrhein—Westphalen 1966. május 24-i sajtótörvényének 11. §-a stb.). A válaszadás jogának alkotmányosságával a német Alkotmánybíróság is foglalkozott és kimondta a törvényalkotónak azt a kötelességét, hogy gondoskodik a személyiség védelméről a médiumokkal szemben is. A válaszadási jog ilyen védelmi eszköz, amely egyébként a közvélemény formálása szempontjából is fontos, mert több forrásból biztosítja a tájékoztatást (BVerfG 1998. január 14-i határozat, Europäische Grundrechte Zeitschrift 1998. 227—234. o.). A svájci Polgári Törvénykönyv vonatkozó szabályai [28 g)—l) cikkek] a némethez hasonló megoldást tartalmaznak.

Az Emberi Jogok 1969. évi Amerikai Egyezményének 14. cikke is kimondja — a törvény által meghatározott feltételek mellett — a válaszadás jogát. Az USA nem ratifikálta ugyan az egyezményt, ennek ellenére a válaszadás joga nem ismeretlen ott sem. Az amerikai Legfelsőbb Bíróság egy 1968-ban hozott határozata szerint nem áll fenn a véleménynyilvánítás szabadságának és a sajtószabadságnak a sérelme annál a jogszabálynál, amely meghatározott körben kimondta a válaszadás jogát (Red Lion Broadcasting Co. v. F.C.C. 395 US 367., 23 L Ed 2d 371., 89 S Ct 1794, 380—382. o.). Bár néhány év múlva, 1973-ban a Legfelsőbb Bíróság nem ismételte meg ezt az álláspontját, de ennél az újabb döntésnél feltehetőleg szerepet játszott az a körülmény, hogy a válaszadás jogának választási kampány keretében történő felhasználási lehetőségéről volt szó. A határozat indokolása kifejtette, hogy az első alkotmánymódosítás óta eltelt idő alatt kommunikációs forradalom ment végbe, megváltozott a kommunikációs piac és ma már nincs mindenkinek esélye álláspontjának nehézség nélkül történő közlésére, a közlési eszközökkel rendelkező társaságok pedig koncentrálták, kevesek döntenek különböző kommunikációs csatornák hasznosításáról; másoktól eltérő lehetőségekkel rendelkezik azonban az a személy, aki választási kampányt folytat (The Miami Herald Publishing Company v. Pat L. Tornillo, Jr. 418 US 241., 41 L Ed 2d 730., 94 S Ct 2831, 735—741. o.).

A válaszadás jogáról szóló szabálynak a Római Egyezmény alapján való megengedhetőségét a Bizottság konkrét esetben meg is vizsgálta. Válaszadásra kötelezés miatt az Egyezmény 10. cikkének megsértésére hivatkozással benyújtott kérelemmel kapcsolatban a Bizottság kimondta,

hogy a spanyol 2/1984. sz. organikus törvényben előírt válaszadási jog a kérelmező véleménynyilvánítási jogát korlátozza ugyan, de mivel ez a korlátozás mások jó hírnevének védelmében történt, szükséges és arányos intézkedésnek kell tekinteni. A Bizottság azt is kimondta, hogy a válasz közzététele a közvélemény teljesebb tájékoztatását szolgálja, több forrásból biztosítja az információt (Ediciones Tiempo S. A. v. Spain, 1989. július 12-i határozat, no. 13010/87, DR 62. 247). Részben a Bizottság döntésén alapuló, tekintélyes álláspont az államok olyan kötelezettségét is levezethetőnek tartotta az Egyezmény 10. cikkéből, hogy válaszadási jogról vagy helyreigazításról szóló szabályokat alkossanak (P. van Dijk, G.J.H. van Hoof, Theory and Practice of the European Convention on Human Rights, Deventer, Boston, 1990. 412—413.).

A Bizottság említett határozata egyébként összhangban van az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának 1974. július 2-i határozatával, amelyben a válaszadásra vonatkozó szabályokról szóló ajánlást fogadtak el. Az ajánlás szövege a jó hírnevet, becsületet, emberi méltóságot sértő tényközlésekkel és véleménynyilvánításokkal szemben szükséges védelmet mondja ki, és igényli ehhez megfelelő jogi eszköz megeremtését. A határozat mellékletében szereplő minimum szabályok szerint válaszadási jog illeti meg azt, akire vonatkozóan időszaki sajtóban, rádióban, televízióban olyan tényeket közöltek, amelyek nem valóságok. Az ajánlás meghatározza azokat az okokat, amelyek alapján a válasz közlését meg lehet tagadni. Ilyen ok a válasz közlésének nem ésszerű rövid időn belül történő kérése, a válasz hossza meghaladja azt a terjedelmet, amely szükséges az információ korrigálásához, a válasz nem korlátozódik a vitatott tényekre, a tartalma miatt közlése bűncselekményt valósít meg, harmadik személyek törvényesen védett érdekeit sérti, a válasz közlését kérő személy nem tudja törvényes érdekét igazolni [Resolution (74) 26 on the Right of Reply — Position of the Individual in Relation to the Press (adopted by the Committee of Ministers on 2 July 1974 at the 233rd meeting of the Minister's Deputies)].

Az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének az 1993. július 1-jén elfogadott, az újságírói etikáról szóló 1003. számú határozatának 27. pontja felhívta a tagországokat, hogy az egységes szabályozás érdekében hajtsák végre a Miniszteri Bizottságnak a válaszadás jogáról szóló, az előzőekben említett határozatát. A határozat megkülönböztette a tényközlést és a véleménynyilvánítást (4. és 5. pont). Kiemelte azonban, hogy „a törvényesen cselekvő tényfeltáró újságírást tehát az információk és vélemények valóságosságának és tisztességének követelménye korlátozza, s nem egyeztethető össze az előzetesen elfogadott álláspontok és különféle érdekek alapján folytatott újságírói kampányokkal” (21. pont). A 26. pont felszólította a hírközlő szervezetet az általuk közölt hamis vagy téves hír és vélemény gyors helyesbítésére, a nemzeti törvényhozást pedig arra, hogy „megfelelő szankciókat és — ahol lehet — kártérítési lehetőségeket” biztosítsanak (Bírósági Határozatok Emberi Jogi Füzetek 1997/1. 87—90. o.).

11. A fentiek alapján a tág értelemben felfogott válaszadási jogról az állapítható meg, hogy a jó hírnevet, emberi

méltóságot sértő közleményre adandó válasz közlésének kötelezettsége a sajtószabadságnak (elsődlegesen a szerkesztés szabadságának), valamint közvetetten a véleménynyilvánítás szabadságának olyan korlátozását valósítja meg, amely az Alkotmányban rögzített alapvető jogok — ezek között a különösen nagy súllyal rendelkező emberi méltóság — védelmét szolgálja. Ez az eszköz akkor is szükséges, ha egyébként az emberi méltóság, a jó hírnév, a becsület megsértőjével szemben büntetőjogi szankciókat alkalmaznak, mert ez a nem büntetőjogi szabály biztosíthatja a közleményről tudomást szerzők tájékoztatását a sértett álláspontjáról. A válasz közlésének kötelezettsége az alapvető jog védelmében segítséget nyújt azoknak, akik egyébként gyengébb pozícióban vannak, mint a tömegtájékoztatási eszközök fölött rendelkezők. Olyan esetekben pedig, amelyekben a közlemény nem sért alapvető jogot, a válasz célja a valós tényeknek, az érintett személy saját véleményének a külvilággal történő megismertetése; a válaszadási kötelezettséget tehát a közvélemény minél szélesebb alapon történő formálása, a több forrásból származó tájékoztatás indokolja. A válaszadási jog (válaszközlési kötelezettség) mellett szól az Európa Tanács keretében megfogalmazott elvárás is.

Mínderre tekintettel az Alkotmány 8. §-ának (2) bekezdése, 54. §-ának (1) bekezdése, 59. §-ának (1) bekezdése, 61. §-ának (1) és (2) bekezdése, valamint az Alkotmánybírók gyakorlata alapján megállapítható, hogy a tág értelemben vett válaszadás joga általában a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságának nem alkotmányellenes korlátozása. A válaszadási jogról (válaszközlési kötelezettségről) szóló konkrét rendelkezés alapján lehet azonban csak eldönteni, hogy az adott szabályozási keretek között, e jog gyakorlásának megszabott módja mellett arányos-e az elérni kívánt eredmény az okozott jogsérelemmel.

12. Annak tisztázása után, hogy a válaszadás joga általában nem alkotmányellenes, meg kell vizsgálni, hogy a PtkM.-nek az indítvány által aggályosnak tartott szabálya a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságának olyan korlátozását jelenti-e, amelynél az elérni kívánt eredmény arányos az alapvető jog sérelmével.

A PtkM. kérdéses szabálya a Ptk. 79. §-át módosítja. A 79. § a személyhez és a szellemi alkotásokhoz fűződő jogokról szóló fejezetben helyezkedik el. Ez a fejezet a Ptk. 1959-ben megalkotott szövege szerint kevés szabályt tartalmazott. A személyhez fűződő jogok, így az emberi méltóság és a jó hírnév védelmére a második világháború után a jogi szabályozás, valamint a gyakorlat kevés figyelmet fordított. A Ptk. 1959-ben — a svájci Polgári Törvénykönyvhöz hasonló megoldást követő 1928. évi törvényjavaslatra támaszkodva — kimondta ugyan a személyhez fűződő jogok védelmének általános szabályát, de az általános szabályon kívül kevés részletszabályt határozott meg. A Ptk. 1977. évi módosításakor — a közjogi területen akkor meg nem tehető lépések egy részét pótolva — a személyhez fűződő jogokról szóló fejezetbe több új szabály került be. Ekkor jelent meg a 79. §-ban a helyreigazításról szóló szabályozás és vált anyagi jogi szabállyá a korábban

eljárásjogi rendelkezés, amely mellett megmaradt az eljárásjogi rendezés is.

A fentiekben a tág értelemben vett válaszadásról volt szó. A Ptk. 79. §-a azonban a helyreigazítás jogáról rendelkezik, tehát a tág értelemben vett válaszadásnál szűkebb kört fog át. A helyreigazítás csak tényközlésre vonatkozik, vélemény közlésére nem. Ezen kívül a helyreigazításként megjelenő közlemény esetén nem a helyreigazításra jogosult által adott megfogalmazásról van szó, bár nincs kizárva, hogy a helyreigazítást önként vállaló jogalany vagy a helyreigazítást elrendelő bíróság elfogadja a jogosult által megfogalmazott szöveget.

A Ptk. 79. §-a (2) bekezdésének a PtkM. 1. §-ával meghatározott szövege szerint a válaszadás joga nem a helyreigazítási jog helyébe lép, hanem azt kiegészíti, többletet teremt. Ennek a szabályozásnak az az egyik sajátossága, hogy változatlanul fenntartja a tényközléssel szemben a végső fokon bírósági döntéstől függő tartalmú helyreigazítást. Egy további sajátosság az, hogy a PtkM. által meghatározott szabály a véleményközléssel szemben állapítja meg a válaszadás jogát, de nem automatikus alapon, hanem jogsértés esetén, ami ismét bírósági döntést feltételez az esetek túlnyomó részében. A PtkM.-ben található szabályozás további sajátos vonása az, hogy a válaszadás jogát nem korlátozza, általában a bíróság sem szabhatja meg a joggyakorlás határait (pl. maga a válasz is lehet sértő, lehet az alapközleményt lényegesen meghaladó terjedelmű, tartalmában az alapközleményen túlterjedő, több érintett személy esetén valamennyi érdekelt által külön-külön, korlátok nélkül megadott válasz). Az alapvető jogoknak a vizsgált szabály által megvalósított korlátozása arányosságának vizsgálatánál figyelembe veendő továbbá, hogy a Ptk. 84. §-a (2) bekezdésének a PtkM. 2. §-ával meghatározott új rendelkezése közérdekű célra fordítható bíróság kötelező kizabását is előírja többletszankcióként. A helyreigazítási kötelezettség mellé lépő válaszközlési kötelezettség, a válaszadási jog gyakorlásának korlátozása nélkül történő meghatározása a sajtószabadság (szerkesztési szabadság) jelentős sérelmét idézi elő. Emellett a nehezen kiszámítható súlyú jogkövetkezmények a vélemények közlésével szemben is visszatartó hatással járnak.

A fentiek alapján az állapítható meg, hogy a PtkM. 1. §-a által meghatározott szabály nem teremt arányosságot egyrészt az emberi méltóság és a jó hírnév alapvető jogának védelmére biztosított válaszadásról szóló szabály által elérhető eredmény, másrészt a sajtó és a véleménynyilvánítás szabadsága alapvető jogának korlátozásával előidézett hátrány között. A PtkM. 1. §-ában megfogalmazott az a szabály, amely az egyébként meglévő jogi védelmi eszközök mellé illeszti be a válaszadás jogát, nem határozza meg e jog gyakorlásának a korlátait és egyidejűleg kötelezően alkalmazandó bíróságot is előír, olyan mértékben korlátozza a sajtó, valamint közvetetten a véleménynyilvánítás szabadságát, amit nem indokol az emberi méltóság és a jó hírnév védelme. Ezért az Alkotmánybírók megállapítják, hogy alkotmányellenes a válaszadás jogának a Ptk. 79. §-a — PtkM. 1. §-ával beiktatott — új (2) bekezdésében meghatározott szabályozási módja.

A Ptk. 79. §-a (3) bekezdésének a válaszára vonatkozó — a PtkM. 1. §-a által megállapított — új része csak következménye a (2) bekezdésben meghatározott szabálynak, a (2) bekezdéstől függő eljárási kérdést rendez. Az önálló rendelkezést nem tartalmazó kiegészítés önmagában nincs alkotmányjogilag értékelhető kapcsolatban az Alkotmány 61. §-ának (2) bekezdésével, ezért erről az Alkotmánybíróság nem határozott.

III.

1. Az indítvány a Ptk. 84. §-a (2) bekezdésének a PtkM. 2. §-ával meghatározott utolsó mondata alkotmányossági vizsgálatát kezdeményezi. A PtkM. 2. §-a kiegészíti a Ptk. 84. §-a (2) bekezdésének a közérdekű célra fordítható bírság kiszabásáról szóló szabályát. A beiktatott második mondat a meghatározott jogsértés minden esetére bírói mérlegeléstől függetlenül kiszabandó bírságot ír elő. A (2) bekezdés módosítással megállapított utolsó mondata pedig a közérdekű célra fordítható bírság legmagasabb összegét nem jelöli meg, hanem a bírság esetenként megállapítandó összegét a várható visszatartó hatástól teszi függővé. Az indítvány a bírság jogi természetét szabálysértési jellegűnek tekintve kifogásolja, hogy nem került sor a bírság összege felső határának meghatározására és az új szabályt nem tartja összeegyeztethetőnek a jogállam elemeként megjelenő jogbiztonság követelményével, elretentő hatása miatt pedig a véleménynyilvánítási szabadsággal és a sajtószabadsággal.

Az Alkotmánybíróság az Abtv. 35. §-ának (1) bekezdése alapján alkotmányellenesség előzetes vizsgálatát indítványra, az aggályosnak tartott rendelkezés tekintetében végzi. Az indítvány a 84. § (2) bekezdésének utolsó mondatára vonatkozott, de nem terjedt ki a PtkM. 2. §-a által meghatározott második mondatra, és nem kezdeményezte a Ptk. 84. §-a (2) bekezdésében a PtkM.-től függetlenül meglévő bírságról szóló szabály alkotmányosságának utólagos vizsgálatát. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság csak a 84. § (2) bekezdésének utolsó mondatával foglalkozott.

2. A jogállam értelmezését adta — egyebek mellett — az Alkotmánybíróság 11/1992. (III. 5.) AB határozata is. Más országok jogának összehasonlító vizsgálatát elvégezve kimondta, hogy a nullum crimen és a nulla poena sine lege elve az államot terhelő alkotmányos kötelezettség. Eredeti jelentése: az állam büntetőhatalma gyakorlásának feltételeit törvényben előre kell rögzíteni. Ez a követelmény ma már azt jelenti, hogy a büntetőjogi felelősségre vonásnak, az elítélésnek és megbüntetésnek törvényen alapulniuk kell lennie (ABH 1992. 77., 86.).

A jogállam elvét az Alkotmánybíróság gyakorlata elsősorban az Alkotmány valamely konkrét rendelkezésével összhangban vizsgálja. Jelen esetben a vizsgálat a véleménynyilvánítás szabadságáról és a sajtószabadságról szóló rendelkezésekkel összefüggésben történik. A jogbiztonságot az Alkotmánybíróság határozatai kezdettől fogva a jogállam lényeges elemének tekintik. A jogbiztonság

jelentése fontos részének tartják, hogy a jog egésze és az egyes jogszabályok kiszámíthatók, előreláthatók legyenek a norma címzettjei számára. A jogbiztonság nemcsak a jogszabály szövegének egyértelmű megfogalmazását követeli meg, hanem a jogintézmények megvalósulásának kiszámíthatóságát is. Az előreláthatóság és kiszámíthatóság azonban nem zárja ki azt, hogy a jogalkotónak és a jogalkalmazónak ne lenne mérlegelési lehetősége [9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992. 59., 65.]. Az Alkotmánybíróság arra is rámutatott, hogy a jogbiztonságot csorbíthatja, ha egy jogszabály tényállása elvont, túl általános, mert az ilyen megfogalmazás lehetőséget teremt a szubjektív jogalkalmazói döntésre, a különböző jogalkalmazók eltérő gyakorlatára, a jogegység hiányára (1160/B/1992. AB határozat, ABH 1993. 607., 608.).

Az Alkotmánybíróság ebben a kérdésben is figyelembe vette és figyelembe veszi a Bíróság gyakorlatát. Az Alkotmánybíróságnak a jogbiztonságra kialakított elve és gyakorlata megegyezik a Bíróságnak azzal a következetesen alkalmazott követelményével, amelyet az Egyezmény 8—11. cikkében meghatározott jogok törvényben történő lehetséges korlátozásának ellenőrzésénél alkalmaz. Eszerint a korlátozásnak olyan világosan meghatározottnak kell lennie, hogy az állampolgár ehhez tudja igazítani magatartását, előre felmérhetőnek kell lennie valamely cselekmény következményének. Lehetséges azonban, hogy ez az előreláthatóság csak megfelelő jogi tanácsadó segítségével érhető el. A Bíróság kiemelte azt is, hogy a változó körülményekhez a jognak alkalmazkodnia kell, ezért abszolút kiszámíthatóság nem valósítható meg, gyakran szükség van bizonytalan tartalmú, általános megfogalmazású szabályokra, amelyeknek értelmezése esetenként történik meg (Sunday Times v. The United Kingdom, 1979. április 26-i határozat, Series A, no. 30., 31. o. 49. bek.).

A jogkövetkezmény mértékének előreláthatóságát vizsgálta a Bíróság a Tolstoy Miloslavsky ügyben. Megismételte azt a korábban, más határozatban már kimondott álláspontot, hogy eleget tesz az előreláthatóság követelményének az a jogszabály is, amely a bíró mérlegelésére bízta a döntést, ha a mérlegelés szempontjai eléggé meghatározottak, tehát az egyén nincs kiszolgáltatva a döntéshozó kénye-kedvének. Különösen fennáll az előre kiszámíthatóság hiánya a kártérítésnél, ahol a kártérítés összegének utólagos meghatározása a jogterület természetéből következik. A Bíróság mindezzel tekintettel nem a szabálynak az Egyezményvel való összeegyeztethetlenségét állapította meg, hanem azt, hogy az angol bírói gyakorlatban kirívóan magas, 1,5 millió £ összegű kártérítésre kötelezés nem volt arányban azzal a törvényes céllal, amely miatt a kártérítés alkalmazásra kerül (Tolstoy Miloslavsky v. The United Kingdom, 1995. július 13-i határozat, Series A no. 316-B, 41—42., 55. bek., Bírósági Határozatok melléklete 1996/2. 44—46. o.).

Mindezek alapján a jogszabályokkal szemben a jogállam elve alapján támasztott az a követelmény, hogy a jogkövetkezmény előrelátható legyen, nem zárja ki a jogalkalmazói mérlegelést, de az alkalmazás szempontjainak elég határozottnak kell lenniük, és az előreláthatóság a jogkövetkezmény sajátosságától is függ.

Az elmondottakra tekintettel kell vizsgálni, hogyan értékelendő az a szabály, amely a közérdekű célra fordítható bírság kiszabásának szempontjait határozza meg, de nem állapítja meg a bírság összegének felső határát.

3. A szabálysértésekről szóló 1968. évi I. törvény 1. §-a szerint ugyanúgy, mint az 1999. évi LXIX. törvény 1. §-ának (1) bekezdése szerint akkor van szó szabálysértésről, ha törvény valamely jogellenes cselekményt szabálysértéssé minősít. A szabálysértéssé minősítésnek eljárásjogi és végrehajtási következményei is vannak.

A közérdekű célra kiszabható bírság a Ptk. szövegébe 1977-ben került. Előzménye a szerzői jogról szóló 1969. évi III. törvény 53. §-ának (2) bekezdése volt, amely elrendelte a szerzői mű jogosulatlan felhasználása esetén a szerzőt megillető díjon és kártérítésen felül a szerzői díjnak megfelelő bírság kiszabását, ha a jogsértés a felhasználónak felróható. A Ptk. 1977. évi módosításakor — a szellemi alkotások jogi szabályozásával való szorosabb kapcsolat ilyen módon való kifejezéseként is — átvették a szerzői jogi törvény bírságról szóló szabályát és kiterjesztették annak hatályát a személyhez fűződő jogok megsértésére, továbbá valamennyi szellemi alkotáshoz fűződő jog megsértésére. Sem az 1969. évi szerzői jogi törvény, sem a Ptk. módosításáról szóló 1977. évi IV. törvény, sem a PtkM. nem minősített cselekményeket szabálysértéssé. A közérdekű célra fordítható bírságról a bíróság a polgári peres eljárás keretében, a kártérítéssel együtt, a kártérítés mértékének figyelembevételével dönt. A megítélt és ki nem fizetett bírság végrehajtása pedig szintén a megítélt polgári jogi követelések végrehajtásához igazodik. A bíróság nem azonos ugyan a kártérítéssel, de a polgári jogi viszonyok szabályozása során alkalmazott szokatlan jogkövetkezmény ugyanúgy nem teszi a személyhez fűződő jogok megsértését szabálysértéssé, mint a szerződés érvénytelenségéhez vezető egyes magatartásokat a Ptk. 237. §-ának (4) bekezdése szerint az állam javára történő marasztalás, amit szintén pénzben kell megfizetni.

4. A közérdekű célokra fordítható bírság megjelenése a magyar jogban azzal áll összefüggésben, hogy a személyhez fűződő jogok megsértése esetén a vagyoni kár vagy nem mutatható ki vagy csekély összegű, ezzel szemben az okozott kellemetlenség, sérelem gyakran nagy. Ilyen esetekben sor kerülhet nem vagyoni kár megítélésére. 1953-ban azonban a Legfelsőbb Bíróság III. sz. Polgári Elvi Döntése megszüntette a nem vagyoni kártérítést és 1959-ben a Ptk. nem tette lehetővé a sértettnek az ilyen módon történő elégtételnyújtást. A Ptk. 1977. évi módosításakor vezették be ismét szűk alkalmazási körben a nem vagyoni kártérítést, a bírói gyakorlat azonban az 1953. óta ismeretlenül vált intézményt korlátozva alkalmazta. A nem vagyoni kártérítés hiánya volt az alapja annak, hogy az 1969. évi szerzői jogi törvény pótlékként a közérdekű célra fordítható bírságot vezette be (a nem vagyoni kártérítés akkori tagadása miatt az összeget nem lehetett a sértettnek juttatni). A nem vagyoni kártérítéssel szemben meglévő ellenérzések és bizonytalanság miatt a bírság 1977. után is fennmaradt. A nem vagyoni kártérítés szabályainak és gyakorlatának nem

kielégítő voltával magyarázható a sajtóról szóló 1986. évi II. törvénynek az 1990. évi módosításával beiktatott 19. § (4) bekezdése is, amely kimondta, hogy a sajtóhelyreigazítási vagy a sajtóval szemben indított más polgári perben a bíróság a törvényben meghatározott szerveket közérdekű célra fordítható bírsággal sújthatja. A rendelkezés hatályosságának ideje alatt hozott eseti határozatában a Legfelsőbb Bíróság kifejtette, hogy a bíróság a társadalom rosszallását fejezi ki, általános védekezésül szolgál a hasonló cselekményektől való visszatartás érdekében (Bírósági Határozatok 1991/9. szám 353.).

Az Alkotmánybíróság már 1992-ben a nem vagyoni kártérítéssel kapcsolatos gyakorlat megváltoztatását igényelte [34/1992. (VI. 1.) AB határozat, ABH 1992. 192., 201—202.]. A véleménynyilvánítási szabadságról hozott határozat pedig azt fejtette ki, hogy a gyalázkodó nyilatkozatokra nem a büntetőjogi eszközökkel kell reagálni, hanem bírálattal, de a folyamatba a magas összegű kártérítésnek is bele kell tartoznia [30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992. 167., 180.].

5. A jelentősebb jogrendszerek megoldása azt jelzi, hogy a személyhez fűződő jogok — különösen a jó hírnév — megsértése esetén nem vagyoni kártérítést alkalmaznak. A megtérítendő nem vagyoni kár összegének meghatározásánál pedig jelentős szerepet kap a sértettnek nyújtandó elégtétel, valamint a hasonló jogsértésektől való visszatartás szempontja.

A svájci Kötelmi Törvénynek az 1983. december 16-i módosítással meghatározott 49. cikke 1. bekezdésében kimondja, hogy a személyhez fűződő jog megsértése esetén megfelelő összegű elégtételt kell fizetni, ha a jogsértés súlya ezt indokolja és más módon nem lehet a helyreállításhoz gondoskodni. A francia bírói gyakorlat a vagyoni kártérítésen túlmenően nem vagyoni kártérítést akkor ítél meg, ha a károkozó magatartása a „magánbüntetést” indokolja. A német BGB 253. §-a szerint nem vagyoni kártérítésre csak akkor lehet kötelezni, ha ezt a törvény külön előírja. A 847. § ennek alapján nem vagyoni kártérítési természetű fájdalomdíj fizetési kötelezettségét meghatározott néhány esetben állapítja meg. A német Legfelsőbb Bíróságnak a II. világháború után kialakult gyakorlata a személyhez fűződő jogok sérelme alapján a törvénykönyvben fel nem sorolt esetekben is megítéli a fájdalomdíjat. A német Alkotmánybíróság a személyiségi jog védelme érdekében alkalmazott fájdalomdíjat az Alkotmánnyal összeegyeztethetőnek ítélte (BGH, Neue Juristische Wochenschrift 1965. 685. o.; BVerfGE 34. 269. o.). A német Legfelsőbb Bíróság gyakorlata szerint a pénzbírságot a károkozó véttségének súlyára és a beavatkozás mértékére tekintettel kell alkalmazni. Az elégtétel nyújtásával ez az intézmény a magánbüntetéshez áll közel. Az angol jogban a jó hírnév megsértésének kártérítés a szankciója, ebben az esetben az összeg meghatározásánál, ha burkoltan is, a jogsértéstől való visszariasztás jelenik meg. A kártérítésnek két fajtáját különböztetik meg: az egyik a keletkezett kár kiegyenlítésére irányul, a másik viszont a büntetést szolgálja (B. S. Markesinis, S. F. Deakin, Tort Law, Oxford, 1996. 3rd ed. 600—601. o.). Az USA bírói

gyakorlatában magas kártérítési összegek megállapítása szokásos. Az amerikai jog büntető kártérítési kategóriát is használ meghatározott esetekben, így a jó hírnév sérelme esetén is. Egy 1986-ban hozott határozat tisztázta a büntető kártérítési felelősség több alapkérdését (Philadelphia Newspapers, Inc. v. Maurice S. Hepps et al., 475 US 767., 89 L Ed 2d 783., 106 S Ct 1558, 790—793.).

6. A magyar jogban sem a vagyoni, sem a nem vagyoni kártérítésnél törvény nem határozza meg előre a fizetendő kártérítés összegét. A törvény a kártérítési kötelezettség feltételeit is csak általános jelleggel állapítja meg. Az alkalmazott joghátrány mértékének előre meg nem határozott volta a jogkövetkezmény sajátosságával függ össze, ezen az alapon a jogállamiság sérelme nem állapítható meg. Ehhez a sajátossághoz igazodott a Ptk. 84. §-a (2) bekezdésének hatályos szövegében szereplő közérdekű célra fordítható bírság, amelyet akkor szabhat ki a bíróság, ha a kártérítés címén megítélhető összeg nem áll arányban a félróható magatartás súlyosságával. Ezt a szabályt egészítette ki a PtkM. 2. §-a a bíróság által kötelezően kiszabandó bírsággal.

Az 1270/B/1997. AB határozat már foglalkozott a gazdasági reklámtevékenységről szóló 1997. évi LVIII. törvény 15. §-ának (3) bekezdésével, amely szerint a bíróság szintén a törvényben meg nem határozott összegű bírságot szabhat ki. Ebben a határozatban azonban a jogbiztonság kérdéséről nem volt szó, más kérdéseket vizsgálva utasította el az Alkotmánybíróság a rendelkezést támadó indítványt (ABH 2000. 713.).

Az elmondottak alapján a Ptk. 84. §-a (2) bekezdésének a PtkM. 2. §-a által beiktatott új utolsó mondata nem minősíthető a jogállam elvével ellentétesnek azon az alapon, hogy a kártérítés szabályozásához igazított, közérdekű célra fordítható bírságnak az utolsó mondatban szereplő esetében sincs meghatározva a bírság összegének felső határa. Minden szankciónak valamilyen mértékben van olyan hatása, hogy az okozott hátránnyal visszatart hasonló cselekményektől. Emiatt a polgári jogi szankciók nem tekinthetők alkotmányelleneseknek, és nem lehet ellenkező következtetésre jutni a szokásos polgári jogi szankciónak nem tekinthető (de bizonyos mértékig polgári jogi szankció szerepét betöltő) közérdekű célra fordítható bírságnál sem.

A véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságával nincs alkotmányos összefüggésben a Ptk. 84. §-a (2) bekezdése utolsó mondatának a PtkM. 2. §-ával meghatározott az a szabálya, amely a bírság összegének kiszabási elveként a jogsértőre gyakorolt visszatartó hatást állapította meg. A véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságával szemben magának a bírságnak van korlátozó hatása. Ehhez viszonyítva nincs külön szerepe annak, hogy a bírság összegének kiszabása a félróható magatartás súlyához vagy a várható visszatartó hatáshoz igazodik.

A fentiek szerint az Alkotmánybíróság a Ptk. 84. §-a (2) bekezdése utolsó mondatának alkotmányellenességét nem állapította meg.

7. Az Alkotmánybíróság ezt a határozatot a benne foglalt álláspont elvi jelentőségére tekintettel a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Dr. Németh János s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czucz Ottó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Strausz János s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyne
dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 583/A/2001.

Dr. Bihari Mihály alkotmánybíró párhuzamos indokolása

A többségi határozattal egyetértek. Egyetértek a többségi határozat Indokolása II/11. pontjának azon megállapításával is, hogy „(...) a tág értelemben vett válaszadás joga (...) a sajtó szabadságának nem alkotmányellenes korlátozása. A válaszadási jogról (válaszközlési kötelezettségről) szóló konkrét rendelkezés alapján lehet azonban csak eldönteni, hogy az adott szabályozási keretek között, e jog gyakorlásának megszabott módja mellett arányos-e az elérni kívánt eredmény az okozott jogsérelemmel.” A többségi határozat indokolásával kapcsolatban azonban az alábbi kiegészítést tartom szükségesnek.

1. A válaszadás törvényben biztosított joga és a válaszközlés törvényi kötelezettsége a sajtóban megjelenő vélemények pluralitásának biztosítását, a véleménymonopólium kialakulásának megakadályozását, a nem egyenlő eszközökkel folytatott nyilvános viták során a véleménypluralitást, s mindezek által a sajtószabadság érvényesülését szolgálja. A sajtószabadságot és a vélemények pluralitását azonban nem a válaszadás joga biztosítja elsősorban. A válaszadás intézménye ugyanis csak végső eszközként garantálja a sajtóban megjelenő vélemények pluralitását és a sajtóban folyó nyilvános vitatkozás növekedését.

A válaszadás joga és a válaszközlési kötelezettség elválaszthatatlanok egymástól. Míg a válaszadás joga a vélemények pluralitásának és a vélemények sajátos eszközben, a sajtóban való megjelenésének a szabadságát kívánja biztosítani, addig a válaszközlési kötelezettség a sajtószabadságot korlátozza, pontosabban a sajtószabadság egyik összetevőjét, a sajtószervezés szabadságát. Ugyanakkor önmagában a válaszközlési kötelezettség — álláspontom szerint — nem korlátozza a

véleménynyilvánítási szabadságot. A sajtó szerzőinek ugyanis joguk van a válaszadásra reflektálni, a válaszadásra újabb válaszadással folyamatosan is reagálni.

A sajtószabadság a demokratikus és alkotmányos politikai rendszerek egyik legfontosabb intézménye, garanciája és eszköze. A sajtószabadság komplex, több összetevőből álló szabadságjog. A sajtószabadság legfontosabb összetevői: a sajtóalapítás szabadsága, a sajtó-előállítás szabadsága, a sajtóterjesztés szabadsága, a sajtószervezés szabadsága, valamint az újságírók és szerkesztők sajtóban megjelenő véleményének a szabadsága.

Az egyes konkrét sajtótermékeken belül megjelenő vélemények, értékelések alá vannak rendelve a rovatvezetői, szerkesztői, főszerkesztői, végső soron tulajdonosi akarattal, akik nemcsak az adott sajtóban megjelenő vélemények ütköztetésének a szempontjait veszik figyelembe, hanem az adott sajtóorgánium arculatának, sajátos szellemiségének a megőrzését, a sajtóorgánium eladhatóságát és nyereséges működtetésének a követelményét is érvényesítik. Ezt korlátozza a válaszközlési kötelezettség, amelynek alapján az újabb és újabb válaszok megjelentetése folyamatos és vég nélküli is lehet. Ezért a válaszközlési kötelezettség azt is eredményezheti, hogy egy adott sajtóorgánium elveszíti sajátos arculatát, politikai beállítottságát. Ez pedig a sajtót fenntartó, a sajtót megvásárló közönség elvesztéséhez is vezethet. Mindazonáltal a válaszadás intézménye nem szolgálhat az egyes konkrét sajtótermékeken belüli véleménypluralitás olyan kikényszerítésére, amely a szerkesztési szabadság aránytalan korlátozását eredményezné azáltal, hogy az adott sajtóorgánumban a válaszközlési kötelezettség révén rendszeresen közölni kellene a szerkesztő, a szerkesztőség véleményével ellentétes tartalmú véleményeket.

Mivel a válaszadás jogának megteremtése, illetve a sajtóban megjelenő vélemények pluralitásának a biztosítása a sajtószervezési szabadság jelentős korlátozását valósíthatja meg, ezért különösen fontos, hogy a korlátozás ne legyen olyan mértékű, ami az adott sajtóorgánium sajátos profiljának, arculatának elvesztését, valamint a saját véleményével ellentétes vélemények folyamatosan és nagy terjedelemben való közlésének kötelezettségét eredményezi. A sajtószervezés szabadságának a véleménypluralitás érdekében történő korlátozása tehát meg kell, hogy feleljen az Alkotmány 8. §-ából az Alkotmánybíróság korai tevékenysége során levezetett és azóta is következetesen alkalmazott azon követelménynek, hogy „az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlya megfelelő arányban legyen egymással.” [30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992. 167., 171.] Ezért a válaszadás jogának a megteremtésével egyidejűleg a válaszadási jog korlátait is meg kellett volna állapítani a szerkesztői szabadság védelme érdekében.

Kétségtelen tény, hogy rendkívül egyenlőtlen helyzet teremthető a sajtónyilvánossággal rendelkezők véleménye, valamint e vélemények által érintett, és a sajtó eszközeivel, a sajtóban megjelenés lehetőségével nem rendelkező érintettek véleménye között. Ennek ellenére a válaszadás joga semmiképpen sem lehet abszolút és parttalan. A Polgári Törvénykönyvet módosító törvényszerinti válaszadási jogkorlátlan szabadsága a sajtószervezési szabadság aránytalan, illet-

ve akár lényeges tartalmát is érintő korlátozását jelenti. A sajtószervezés szabadságának a válaszközlési kötelezettséggel való korlátozása arányban kell, hogy álljon azzal a céllal — a véleménypluralitás biztosításával —, amelyre a válaszadás intézményét létrehozták. A véleménynyilvánítás szabadságának korlátozásához hasonlóan, a válaszadás jogának a korlátait is — a válaszadás intézményének megteremtésével egyidejűleg — meg kell határozni. Ezek nélkül a korlátok nélkül a válaszadás joga az Alkotmány 8. §-át sérti. A Polgári Törvénykönyv módosításával létrehozott válaszadás intézménye tehát alkotmányellenesen korlátozza a sajtószervezés szabadságát, mert a válaszadási jog korlátait — a szerkesztési szabadság védelme érdekében — nem határozza meg.

2. A válaszadás jogának szabályozási módjával szoros összefüggésben van a Polgári Törvénykönyv 84. § új (2) bekezdése szerinti, a sajtóorgánumokkal szemben kiszabandó közérdekű célra fordítható bírság intézménye. A bírság ugyanis a válaszközlési kötelezettséggel összefüggő, azt meghaladó szankciót tartalmaz. Ezért a válaszadás intézményének alkotmányossági vizsgálata során a bírság intézményét is figyelembe kell venni. Álláspontom szerint a közérdekű célra rendelt bírsággal szankcionált válaszközlési kötelezettség a sajtószabadságot aránytalanul korlátozza. Az aránytalanság a következőképpen indokolható:

A Polgári Törvénykönyv 84. § új (2) bekezdésének második mondata a közérdekű célra fordítható bírság kiszabását a sajtó által megvalósított jogsértés megállapítása esetén kötelezővé teszi a bíróság számára. A bíróságnak tehát nincs mérlegelési joga arra vonatkozóan, hogy a bírságot kiszabja-e vagy sem. Azt a jogsértés megállapítása esetén a válaszközlési kötelezettség elrendelésével együttesen minden esetben ki kell szabnia.

A személyhez fűződő jog vélemény vagy értékelés útján történő megsértése miatt a közérdekű célra fordítható bírságot csak a sajtóval szemben kell kiszabni. A válaszadót hasonló jogsértés esetén semmiféle szankció (a Büntető Törvénykönyvben meghatározott becsületsértés és rágalmazás kivételével) nem sújtaná. Ennélfogva a közérdekű célra fordítható bírság alkalmazása során egyoldalúan, csak a sajtóval szemben érvényesül a személyhez fűződő jog megsértésétől való visszatartás követelménye. A sértő vélemények közlésének egyoldalú megtiltása és szankcionálása a sajtóban megjelenő véleménypluralitásnak a szükségesnél nagyobb mértékű és aránytalan korlátozását valósítja meg, és így a sajtószabadságot sérti.

Összességében tehát a válaszadás intézményének a bevezetését általában nem tartom alkotmányellenesnek. A Polgári Törvénykönyv módosításaként elfogadott új rendelkezés azonban nem felel meg az Alkotmány 8. §-a szerinti követelménynek, mert a véleménypluralitás megvalósítása érdekében elfogadott válaszközlési kötelezettséggel okozott alapjogsérelem súlya aránytalan, illetve a sajtószabadság lényeges tartalmának korlátozását is eredményezheti. Mindezek alapján alkotmányellenes a válaszadás jogára vonatkozó konkrét rendelkezés.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czúcz Ottó alkotmánybíró különvéleménye

Nem értek egyet a többségi döntéssel elfogadott határozatnak azzal az elemével, amely alkotmányosnak ítélte a PtkM. 2. §-ával beiktatni kívánt Ptk. 84. §-a (2) bekezdése utolsó mondatában megjelölt közérdekű célra fordítandó bírság összegének ott meghatározott megállapítási módját. Véleményem szerint ezt a megoldást is alkotmányellenesnek kellett volna nyilvánítani, s a határozat rendelkező részében az erről szóló megállapításnak is szerepelnie kellene.

Nem tudom elfogadni az indoklás azon összefoglaló következtetését, mely szerint a közérdekű célra fordítható bírság a kártérítés szabályozásához igazított jogintézmény, s így, ha a polgári jogi szankciók nem tekinthetők alkotmányellenesnek, akkor „nem lehet ellenkező következtetésre jutni a szokásos polgári jogi szankciónak nem tekintendő (de bizonyos mértékig polgári jogi szankció szerepét betöltő) közérdekű célra fordítható bírságnál sem.” (Indoklás III/6. pontjának harmadik bekezdése.) Megítélésem szerint a két jogintézmény rendeltetése és jogi jellege között lényegesebb különbségek vannak annál, hogy ezeket ilyen mértékig egymással felcserélhetőnek tekinthessük.

Az Alkotmánybíróság már 1992-ben foglalkozott a nem vagyoni kártérítések alkotmányossági kérdéseivel. Akkori döntésében megállapította: a nem vagyoni kártérítéseknek az a funkciója, hogy „az elszenvedett sérelem hozzávetőleges kiegyensúlyozásáról olyan vagyoni szolgáltatás nyújtásával gondoskodik, amely az elszenvedett sérelemért körülbelül egyenértékű más nemű előnyt nyújt.” [34/1992. (VI. 1.) AB határozat, ABH 1992. 192., 195.] Ebből adódóan az Alkotmánybíróság felfogása szerint ennek az intézménynek nyilvánvalóan az az alapvető funkciója, hogy a kárt szenvedett oldalán felmerülő hátrányokat orvosolja.

Egészen más a rendeltetése ezzel szemben a PtkM. által bevezetni kívánt kötelező bírságnak. Ennek kiszabandó mértékéről maga a tervezett módosítás úgy rendelkezik, hogy annak „... összegét úgy kell meghatározni, hogy az visszatartsa a jogsértőt a további jogsértésektől.” Itt tehát már nem a felek egyikét ért hátrányok másik fél által történő kiegyenlítéséről van szó, hanem az állam közhatalmi eszközeinek alkalmazásáról abból a célból, hogy a jogsérelmet elkövető felet magatartásának megváltoztatására szorítsák. Az ilyen represszív célú jogintézmények tipikusan más jogterületek (pl. a büntetőjog, szabálysértési eljárások) szabályozási körébe tartoznak. Az egymással mellérendeltségi viszonyban álló felek viszonyai szabályozására hívatott polgári jogi kapcsolatokban az ilyen közhatalmi megfontolásokat tükröző szankcióknak (a szerzői jogi törvény 1969-es elfogadása óta) egyre szélesebb körű alkalmazása az állam különféle funkciójú fellépési formái közötti keveredéshez, szerepavarokhoz vezethetnek, s ezért — megítélésem szerint — az állam (állampolgáraival szembeni) kiszámítható magatartása, illetve a jogbiztonság szempontjai alapján önmagában is problematikusnak tekinthetők.

Különösen aggályos azonban ez a megoldás, ha az említett represszív célú szankciók alkalmazásához az eljáró bíróságok számára nem rögzítjük azokat a kereteket, amelyek között a bírság kiszabási hatáskörüket gyakorolhatják.

E határok nélkül túlzottan tág tere nyílik a bírói mérlegelésnek (esetleg a bírói önkénynek), ami az adott jogszabály érintette gyakorolt hatásának kiszámíthatóságát, illetve a norma címzettje számára a következmények előre látható voltát veszélyezteti. Ez pedig nem egyeztethető össze az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében rögzített jogállamiság elvéből levezethető jogbiztonság követelményével.

Mindezt tovább súlyosbítja, ha a közérdekű bírságot olyan magatartások befolyásolására, alakítására kívánják felhasználni, amelyek szoros összefüggésben állnak — az alkotmányos védelem alatt álló, s az Alkotmánybíróság korábbi döntése szerint [30/1992. (VI. 26.) AB határozat, ABH 167., 170.] az alapjogok között is kitüntetett szereppel bíró — szabad véleménynyilvánítási joghoz kapcsolódó sajtószabadsággal. Az ilyen alapjogi védelmet élvező életviszonyokban különösen fontos, hogy az egyes magatartásokhoz hátrányos jogkövetkezményt fűző norma címzettje ismerhesse a magatartásához fűződő lehetséges szankciókat is.

Ellenkező esetben — mint azt az előzetes normakontrollt kezdeményező Köztársasági Elnök úr indítványa is kifejti — „az érintett nincs abban a helyzetben, hogy cselekményének következményeit kellően mérlegelni tudja.” Ez pedig „kiszámíthatatlansága folytán olyan mértékű fenyegetést jelent az érintett alapjogok jogosultjaira, hogy az az alapjog által elismert és védett gyakorlásától is elriaszthatja őket.” Ez pedig sérti az Alkotmány 61. § (1) és (2) bekezdését és egyben ellentétes az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében írt jogállamiság elvével is.

Mindezek miatt az Alkotmánybíróságnak azon túl, hogy alkotmányellenesnek minősítette a válaszadás jogának a PtkM.-ben meghatározott változatát (amely döntéssel egyébként egyetérték) — megítélésem szerint — meg kellett volna állapítani a korlátok nélküli bírság kiszabása lehetőségének a jogbiztonságot, illetve az Alkotmány 61. § (1) és (2) bekezdésébe ütköző voltát is, s erről a rendelkező részben szólnia kellett volna.

Dr. Czúcz Ottó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András alkotmánybíró különvéleménye

Nem értek egyet a határozatnak azzal a leszűkítő álláspontjával, hogy kizárólag a válaszadás jogának a „Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 79. §-ára — az Országgyűlés 2001. május 29-i ülésnapján elfogadott törvény 1. §-ába beiktatott — új (2) bekezdésében meghatározott szabályozási módja” alkotmányellenes; továbbá nem értek egyet a 84. § (2) bekezdésébe beiktatott utolsó mondat tekintetében az indítvány elutasításával.

Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlata alapján azt kellett volna megállapítani, hogy a válaszadás joga a véleménynyilvánítás szabadságát, s ezen belül annak meghatározó jelentőségű intézményes formáját a sajtószabadságot nemcsak a vizsgált szabályozási tartalmában aránytalanul, hanem mint új jogintézmény a szükséges mértéken túl is korlátozza.

1. Az Alkotmánybíróság a véleménynyilvánítás és sajtó szabadságát értelmező határozataiban ezeknek az alapjogoknak kiemelt alkotmányos értéket tulajdonított, s ezáltal — önmaga számára — különös jelentőséggel bíró alkotmányvédelmi feladatot is meghatározott.

Az Alkotmánybíróság ezt az álláspontját e jogoknak a demokratikus társadalom életében, a társadalmi folyamatokban betöltött meghatározó szerepével részletesen indokolta. [30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992. 167., a továbbiakban: I.ABh.; 36/1994. (VI. 26.) AB határozat, ABH 1997. 219., a továbbiakban: II.ABh.]

Kétségtelen, hogy a véleménynyilvánítási és a sajtószabadságot értelmező — hivatkozott — alaphatározatok a Btk. egyes rendelkezései alkotmányosságának vizsgálata eredményeként születtek, de a határozatokban megfogalmazott elvi tételek, alkotmányossági mércék, az alapjogkorlátozás alkotmányossági vizsgálatánál általánosságban is irányadóak. Nevezetesen:

— a véleményszabadságot korlátozó törvényeket megszorítóan kell értelmezni, a véleményszabadságnak „... igen kevés joggal szemben kell engednie...” (I.ABh. 1992. 178.);

— „A szabad véleménynyilvánításhoz való jog a véleményt annak érték- és igazságtartalma nélkül védi.” (I.ABh. 1992. 179.)

Ezeknek az értékelési szempontoknak a figyelembevételével kell megvizsgálni, hogy — a határozat kifejezését használva: — a „többlet korlátozások” a véleményszabadság, illetőleg ezen belül a sajtószabadság lényeges tartalmát érintő korlátozásoknak minősülnek-e vagy sem.

Az Alkotmány 8. § (2) bekezdésében megfogalmazott korlátozási tilalom érvényesülése az alapjog lényeges tartalmának alkotmányossági védelme, az Alkotmánybíróság gyakorlatában — működésének első évében kialakított — ún. alapjogi teszt alkalmazásának, a korlátozás szükségességének-arányosságának vizsgálatát jelenti. [20/1990. (X. 4.) AB határozat, ABH 1990. 69. I.ABh.; II.ABh.] Eszerint az alapjog törvényi korlátozása alkotmányosan csak akkor lehetséges, ha más alapjog védelme vagy alkotmányos érték, alkotmányos cél másként nem valósítható meg; az ilyen ismérveknek megfelelő, s emiatt szükséges korlátozásnak meg kell felelnie az arányosság követelményének is: a törvényhozó a cél eléréséhez a legenyhébb eszközt köteles kiválasztani úgy, hogy az elérni kívánt cél és az okozott alapjogsérelem arányban álló legyen.

Az Alkotmánybíróság tehát a korlátozás esetenkénti tartalmi vizsgálata alapján az alapjogi tesztet mint mérlegelési szempontokat alkalmazva, a mérlegelés eredményeként fogalmazza meg álláspontját az adott alapjog tartalmát érintő korlátozás alkotmányosan elfogadható vagy alkotmányosan nem indokolható mértékéről. Az I.ABh. alapján a mérce tartalmi aspektusai még: a véleményszabadság által veszélyeztetett alkotmányos értékek, elsősorban az alapjogok közvetlen veszélyeztetettsége és a veszélyeztetettség visszaigazolhatósága, a reális veszély indokolhatósága.

Jelen ügyben tehát az alkotmányossági vizsgálat elsődleges kérdése az, hogy a válaszadási jog a sajtószabadságnak a másik alapvető jog, az emberi méltósághoz való jog mint általános személyiségi jog, illetve annak részelemei, a

becsület és a jó hírnév védelme érdekében történő elkerülhetetlen, más módon meg nem valósítható, szükséges korlátozásának minősül-e?

A vizsgált törvényi rendelkezések Ptk.-ba illesztésének törvényalkotási célja: a személyhez fűződő jogok sérelmének reparációja, s a jövőbeli jogsértések megelőzése. Ugyanez a törvényalkotói cél motiválta a sajtószabadság valamennyi külső korlátját jelentő — meglévő — a büntető- és polgárjog területén működő intézmények kiépítését.

Az emberi méltósághoz való jognak, s részelemeinek a becsületnek és a jó hírnévnek védelmét szolgálják a tisztességes, valóságghú tájékoztatás védelme érdekében kialakított jogintézmények: a Btk.-ban megfogalmazott tényállások, a sajtó-helyreigazítási eljárás, a nem vagyoni kártérítés és a közérdekű bírság intézménye.

Álláspontom szerint az alapjog többretegű korlátozása esetén, a további korlátozás törvényi tényállásának alkotmánybírósági vizsgálatát a szükségesség-arányosság mércéjének alkalmazását, nem önmagában az új törvényi korlátozás tekintetében kell elvégezni, hanem a meglévő és az új korlátozások komplex, egymásra vonatkoztatott értékelése alapján. Méginkább indokolt e vizsgálati módszer a véleménynyilvánítási jog, illetőleg a sajtószabadság tekintetében az általuk védett (egy demokratikus társadalomban kiemelt fontosságú) értékek miatt. A jelen esetben tehát az új törvényi korlátozásokat — a válaszadás jogát, valamint a közérdekű bírságra vonatkozó új törvényi rendelkezéseket (kötelező bírság, felső határ nélkül kiszabható bírság) — a meglévő, hatályos törvényi korlátozások, jogi eljárások tükrében kell vizsgálni.

Az Alkotmánybíróság megállapítása szerint az Alkotmány a szabad kommunikációt biztosítja, ami alatt mind az „egyéni magatartás”, mind a „társadalmi folyamat” értendő. A véleménynyilvánítás joga nem a vélemény tartalmára vonatkozik: „Ebben a processzusban helye van minden véleménynek, jónak és károsnak, kellemesnek és sértőnek egyaránt — különösen azért, mert maga a vélemény minősítése is e folyamat terméke. Az általa helyesnek tartott véleményeket mindenki — az állam is — támogatja, s a helytelennek tartott ellen felléphet mindaddig, amíg ezzel más jogot nem sért olyan mértékben, hogy az előtt a véleményszabadságnak is vissza kell vonulnia.” (II.ABh. 1994. 219., 223.)

A törvényhozó feladata, s egyben kötelessége, hogy az alapjogkorlátozás különböző lehetséges eszközei között mérlegelve a cél elérésére alkalmas legkisebb alapjogsérelemmel járó eszközt — „legenyhébb eszközt” — válassza. (I. ABh. 1992. 171.)

A válaszadás jogára vonatkozó szabályozás a sajtószabadság elé a tényállítás és az értéktétel közötti különbséget figyelmen kívül hagyva emel korlátot. A tényállítás tekintetében a valóltan tényállítás a helyreigazítással reparálható és ezáltal orvoslást nyer az emberi méltóság, becsület, jó hírnév sérelme is. A valóltan állítások vagy valós állítások hamis színbe történő megfogalmazása az alapjogsérelem reális veszélyét, veszélyeztetettségét jelenti. A helyreigazítási eljárás, mint alapjogvédelmi eszköz, mint a sajtószabadság külső korlátja lényegében lefedi, reparálja

a védendő, megsérült alapjogot. Ami ezen felül marad — a szubjektív értékítélet, vélemény általi alapjogsérelem (ami elsősorban a feltételezhetően és jellemzően érintett kör közéleti szerepének rangját védendő szempont, s ez inkább a méltóságon túli értékelési tartomány ...) — a további korlátozást, a válaszadási jog biztosítását, álláspontom szerint nem teszi elkerülhetetlenül szükségessé. A médiában szereplő (érintett) személy becsületét és jó hírnevét a valótlan állítással szemben a helyreigazítási eljárás biztosítja. Ezzel az eljárással az érintett személy a kedvezőtlen társadalmi megítélését ellensúlyozta, méltóságán esett csorba orvoslást kapott. Az ezzel párhuzamosan megítélhető nem vagyoni kártérítésnek pedig erkölcsi értékalkotó funkciója van. A sajtóbeli vélemény, értékelés a helyreigazítással — ha olyan tartalmú — már a közvéleményben átértékelésre kerül, s egyben jellemzi annak szerzőjét. A fennmaradó alapjogsérelem feltételezett, reális veszélye nehezen igazolható. [Zárójelben jegyzem meg, hogy a határozatban bemutatott nemzetközi gyakorlat túlnyomó többségben a tényállítás tekintetében biztosítja a válaszadás jogát.]

A helyreigazítás szűkebb vagy tágabb értelmezése a bírói gyakorlatra tartozó kérdés. A tényállításokkal szoros összefüggésben levő vélemény leválasztása helyett az együttes reagálás lehetőségének biztosítása még értelmezhető a helyreigazítási eljárás iránti igénynek.

Más oldalról: önmagában az értékítélet szükségszerűen szubjektív reagálásokat involvál a közlés befogadójánál. A befogadó tehát maga dönt és minősít: azonosul a véleménnyel, vagy elveti azt. Ezért valószínűsíthető — állapítja meg helyesen az indítvány —, hogy „az elfogadott társadalmi diskurzus kereteit túllépő értékítélet nem talál elfogadásra a közvéleményben.”

A sajtószabadság alkotmányos garanciát „az állam tartalmi be nem avatkozása” biztosítja. [37/1992. (VI. 10.) AB hat., ABH 1992. 227., 229.] Az ún. védelmi jogi megközelítés mellett, a sajtószabadság szubjektív jogi aspektusa: a sajtótermék arculatának, szemléletének, nézetrendszerének kiépítése, a szerkesztés szabadsága. A szerkesztési szabadság alapjog értékű eleme a sajtószabadságnak. Meghatározott vélemény, értékítélet közlésére való kötelezés éppen a sajtó legszubjektívebb tartományát, a véleményformálást a tényekből vett adatokból levonható értékelő munkáját érinti. A válaszadási jog (tehát olyan többletkorlátozás, ami) szükségtelen mértékben korlátozza a szerkesztés szabadságát, ezáltal a sajtószabadság lényeges tartalmát. Nincs olyan súlyos, reális, közvetlen alapjogsérelemi veszély és ehhez kapcsolható reparációs cél, ami a helyreigazításon, esetenként a nem vagyoni kártérítési igény érvényesíthetőségén túli — azt kiegészítő — intézményes korlátozást alkotmányosan indokolná.

Preventív alapjogvédelmi eszközöként sem igazolható a választás jogának alkotmányosság, a hatályos jogi eszköz (külső korlát) közérdekű bírság mint szankciójellegű intézmény létezése mellett, ugyanis nem felel meg az Alkotmánybíróság által az alapjogi korlátozás egyik mércéjeként megfogalmazott alkotmányos követelménynek, a legenyhébb eszköz alkalmazásának. A kártérítés és a bírság együt-

tesen megfelelő visszatartó hatással bír és a válaszadási joghoz képest kevésbé korlátozza a sajtószabadságot.

2. Nem értek egyet a Ptk. 84. § (2) bekezdésének az 1. pontban részletezett (vizsgált) törvény 2. §-ával beiktatott utolsó mondata alkotmányellenességének megállapítására irányuló indítvány elutasításával, miszerint: a kérdéses szabály „... amely a bírság összegének kiszabási elveként a jogsértőre gyakorolt visszatartó hatást állapította meg...” „... a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságával nincs alkotmányos összefüggésben...”

A vizsgált törvény a Ptk. 84. § (2) bekezdését az alábbi két mondatral egészítette ki: „Ha a jogsértés napilap, folyóirat (időszaki lap), rádió vagy televízió útján történt, a bíróság a jogsértőnek közérdekű célra fordítható bírságot is kiszab. A közérdekű célra fordítható bírság összegét úgy kell meghatározni, hogy az visszatartsa a jogsértőt a további jogsértésektől.”

A közérdekű bírság a nem vagyoni kártérítésből jellegében eltérő intézmény, egy sajátos represszív-preventív szankció. A polgári jogi kártérítés összege nyilvánvalóan az elszenvedett kár bírói mérlegelésének a függvénye. Ezzel szemben a közérdekű bírság — mint adott sajtómagatartással szembeni társadalmi rosszallást kifejező szankció — kiszabásának „felső határaként”, annak összegszerűsége helyett egy elvont törvényalkotói célt, a megelőzést elvét meghatározni, ellenkezik a jogállam — az Alkotmánybíróság gyakorlatában — „nélkülözhetetlen elemeként” [9/1992. (I. 30.) AB hat., ABH 1992. 59. 65.] számon tartott jogbiztonság követelményével. Ugyanakkor — egyetértve az indítványozóval — „kiszámíthatatlansága folytán” jelentős befolyásoló szereppel bír a sajtószabadság lényeges tartalmára, a szerkesztés szabadságára, megsérti ezáltal az Alkotmány 61. § (1) bekezdését.

3. A határozat szorosan értelmezi az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (Abtv.) 35. §-át, ezért kizárólag a Ptk. 84. § (2) bekezdésének új utolsó mondatát tekintette az indítvány tárgyának.

Az Abtv. 35. § (1) bekezdése szerint: „a köztársasági elnök indítványára az Alkotmánybíróság az Országgyűlés által elfogadott, de még ki nem hirdetett törvény aggályosnak tartott rendelkezését megvizsgálja.”

Álláspontom szerint az „aggályosnak tartott rendelkezés” törvényi kitételét, az Alkotmánybíróság általános alkotmányvédelmi pozíciójából kiindulva, az adott vizsgálandó normán belüli szoros összefüggésre, s e hatáskör speciális, preventív jellegére, valamint az alkotmányos szervek együttműködési kötelezettségére is tekintettel [52/1997. (X. 14.) AB hat., ABH 1997. 331., 345.] — tágan kellett volna értelmezni és az alkotmánybírósági vizsgálat körébe vonni a Ptk. 84. § (2) bekezdés utolsó előtti új mondatát is. Eszerint, ha a nem vagyoni kártérítés napilap, folyóirat (időszaki lap), rádió vagy televízió útján történt a bíróság köteles közérdekű bírságot kiszabni. Ez azt jelenti, hogy a negatív sajtómagatartással arányos kártérítés mellé — a jogsértés minden esetére — automatikus bírság kiszabása járul. Az arányosság bírói mérlegelését a törvény kizárja. A két új rendelkezés együttesen már olyan súlyos

veszélyeztetettséget jelenthet, ami a sajtószabadság gyakorlásától való elrettentés szintjét is elérheti. E külső korlátok létezése elsősorban nem a feltételezett jogsértések megelőzését szolgálja, hanem nagyobb határfokkal inkább befolyásolná a szerkesztési koncepció esetenkénti kialakítását, mivel olyan kényszeres megfontolásra készítetést jelentene, ami jelentős mértékben, szükségtelenül korlátozná a szerkesztés szabadságát.

Összegezve: a sajtószabadság új külső (többlet-) korlátai a válaszadás jogintézménye, a kötelezően kiszabandó és felső határ nélküli összegben kiszabható közérdekű bírság a meglévő külső korlátokra is tekintettel, a szükséges mértéken túl korlátozzák a sajtószabadságot (a szerkesztés szabadságát), megsértve ezáltal az alapjog alkotmányban védett lényeges tartalmát.

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László alkotmánybíró különvéleménye

I.

1. Más okból, de egyetértek a többségi határozatnak azzal a megállapításával, amely szerint alkotmányellenes a válaszadás jogának az a szabálya, amelyet az Országgyűlés a 2001. május 29-i ülésnapján elfogadott törvény 1. §-ával a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 79. §-ának új, (2) bekezdésében meghatározott.

2. Nem értek egyet ugyanakkor azzal, hogy a többségi határozat nem állapította meg a Ptk. 84. § (2) bekezdésében foglalt új rendelkezés alkotmányellenességét.

II.

Álláspontom részletesebb kifejtése előtt két általános körülményre utalok:

1. Úgy ítélem meg, hogy a jelen indítvánnyal kapcsolatban sokkal többről van szó, mint a Ptk.-t módosítani kívánó rendelkezések alkotmányosságáról. Az alapvető gondok eredőit magam mindenesetre abban látom, hogy az Országgyűlés mindmáig nem alkotta meg az Alkotmány 61. § (3) bekezdésében 2/3-os szavazattöbbségű szabályozási körébe utalt, sajtószabadságról szóló törvényt. Így nyílik mód és lehetőség arra, hogy a széles konszenzuson alapuló „alkotmányos sajtójog” hiányában az Országgyűlés egyszerű többséggel elfogadott törvényekkel (itt: a Ptk. módosításával) szabályozzon olyan viszonyokat, amelyek sokkal inkább az Alkotmány 61. § (3) bekezdésében előírt, minősített többséget igénylő sajtótörvénybe kívánkoznának. A polgári jogi keret a jelen esetben nem más mint kényszer-zubbony, amely elvileg és gyakorlatilag is természetén és hatókörén kívül eső viszonyokat szabályoz. Itt egy rend-

szerváltás előtti jogi konstrukció fennmaradásáról és továbbéléséről van szó, amely változatlanul azt juttatja kifejezésre, hogy az egyén, a személyiség védelme — legalábbis a most vizsgált körben — csak a Ptk.-beli szabályozással érhető el.

A kor sajátosságait figyelembe véve, a sajtó-helyreigazítás 1977-ban történt Ptk.-ba emelése — jóval az 1986. évi II. törvény előtt, más személyiségvédelmi rendelkezésekkel együtt — progresszív lépés volt. A személyeket védő alkotmányos garanciák megteremtéséről akkor szó sem lehetett, a személyiség védelmét annak idején a polgári jog vállalta fel. Abból azonban, hogy egy jogintézmény vagy jogi konstrukció 1977-ban progresszív volt, még nem következik, hogy az marad egy másik, alkotmányos berendezkedésben is. Erre tekintettel meggyőződéssel állítom, hogy az „alkotmányos sajtótörvény” közvetítése nélkül a Ptk. jelenleg hatályos helyreigazítási szabályai sem állnák ki az alkotmányosság próbáját.

Az indítványozó a „sajtószabadság sérelmét” állítja a PtkM.-mel kapcsolatban. Ez nemcsak úgy valósulhat meg, hogy az Alkotmány 61. § (2) bekezdését felhíva a Magyar Köztársaság nem védi kellő súllyal a sajtó szabadságát, mert szükségtelenül és aránytalan sérelmet okozva korlátozza ezt a szabadságot, hanem úgy is, hogy a sajtószabadságot (itt: a szerkesztési szabadságot) érintő törvényt nem az Alkotmányban előírt módon alkotják meg. Álláspontom szerint tehát a „sajtószabadság sérelmének” vizsgálatába az Alkotmány 61. § (3) bekezdése is bevonandó lett volna.

2. A kétharmadoság vizsgálatán túl, a közérdekű bírság intézményének alkotmányossági megítélésénél is jelentőséget tulajdonítok az indítványhoz kötöttség kérdésének.

Az indítvány kifejezetten csak azt kéri, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Ptk. PtkM. 2. §-ával megállapított 84. § (2) bekezdése utolsó mondatának alkotmányellenességét. Kérdéses lehet tehát ezúttal is az, túlterjeszkezh-e az Alkotmánybíróság az indítványozó kérelmén. E tekintetben álláspontom ugyanaz, mint a 2/2001. (I. 17.) AB határozathoz fűzött párhuzamos indokolásomban is volt. Azaz: a köztársasági elnök előzetes normakontrollra irányuló indítványa esetén is módja van az Alkotmánybíróságnak az indítvánnyal érintett jogszabályi környezet teljesebb körű feltárására. [Csak emlékeztetőül: éppen a sajtóról szóló 1986. évi II. törvény 14. § (2) bekezdése tekintetében — köztársasági elnöki előzetes normakontrollra irányuló indítvány nyomán állapított meg az Alkotmánybíróság mulasztásban megnyilvánuló alkotmányserést. 48/1993. (VII. 2.) AB határozat, ABH 1993. 314., 319.] Az Alkotmánybíróság tehát nem kezelheti mereven az Abtv.-ben kapott hatásköreit, az alkotmányosság hatékony védelme megkövetelheti a támadott rendelkezéssel szoros összefüggésben álló más rendelkezések (pl. itt a jogkövetkezmény alkalmazási feltételének) alkotmányossági vizsgálatát is.

Az indítványhoz kötöttséget a jelen esetben sem tudom ezért akként értelmezni, hogy az Alkotmánybíróság vizsgálata nem terjeszkedhetne túl a Ptk. 2. §-ával beiktatott PtkM. 84. § (2) bekezdése utolsó mondatának vizsgálatánál.

III.

1. Jóllehet egyetértek a többségi határozatnak azzal a megállapításával, amely szerint alkotmányellenes a válaszadás jogának tervezett szabálya, ez azonban nem jelenti azt, hogy a megállapításhoz kapcsolódó indokolást is minden tekintetben megfelelőnek tartom.

Az indokolással kapcsolatos első kifogásom a többségi határozat II. 11. pontjában foglalt következtetéssel kapcsolatos. A többségi határozat szerint — az Alkotmány 8. § (2), 54. § (1), 59. § (1), 61. § (1)—(2) bekezdéseire, valamint az Alkotmánybíróság gyakorlatára tekintettel — a „tág értelemben vett válaszadás joga általában a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságának nem alkotmányellenes korlátozása”.

Azért nem értek egyet a PtkM. és a többségi határozat mögött meghúzódó sajtónyilvánosságra vonatkozó felfogással, mert egy, a vélemények többszólamiságát toleráló és biztosító alkotmányos rendszerben a sajtónyilvánosság lehetővé teszi, hogy az érintett személyek — tipikusan a közszereplők — elmondhassák, ütköztethessék véleményüket. Demokratikus viszonyok között a sajtópiac pluralitása a tömegtájékoztatási eszközök versenyét is megteremti. A vélemények, értékelések közérdeklődésre számot tartó eseményekről jelennek meg, amelyekben általában közszereplők érintettek. A sajtópiac sokszínűségéből következő verseny a tömegtájékoztatási eszközök elemi érdekévé teszi, hogy ilyen, közérdeklődésre számot tartó eseményekről tudósítsanak, azokkal kapcsolatban véleményeket, értékeléseket jelentessenek meg. Ebben a megközelítésben nem a tömegtájékoztatási eszközök felett rendelkezők „túlhatalmától” kell megvédeni a polgárokat. Sokkal inkább arra kell helyezni a hangsúlyt, hogy a közügyek iránt érdeklődő, azok megvitatásában részt vevő emberek szabadon választhassanak a vélemények piacán.

Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a sajtószabadságot elsősorban az állam tartalmi be nem avatkozása biztosítja. Ezzel elvileg lehetővé válik, hogy a társadalomban meglévő vélemények teljessége megjelenjen a sajtóban; az Országgyűlés törvényhozó hatalmánál fogva köteles megakadályozni, hogy tájékoztatási monopóliumok jöjjenek létre. [Vö.: 37/1992. (VI. 10.) AB határozat, ABH 1992. 227., 229—230.; 36/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994. 219., 223.; 13/2001. (V. 14.) AB határozat, ABH 226., 230.] Ezek következtében, plurális sajtóviszonyok mellett, a válaszadás jogának tervezett szabályozása indokolatlan beavatkozást jelentene a sajtó (szerkesztés) szabadságába az állam részéről.

2. Második kifogásom a kilátásba helyezett közérdekű bírsággal kapcsolatos.

A közérdekű célra fordítható bírság intézményét szükségtelennek tartom. A válaszadási joghoz kötelezően kapcsolódó közérdekű bírság osztja a válaszadás alkotmányjogi megítélését. Álláspontom szerint a Ptk. 84. § (1) bekezdésében írt jogvédelmi eszközök — különösen a kártérítés intézménye — jelenleg is elégséges védelmet biztosít a felmerült jogsérelem (a jó hírnév megsértésének) orvoslására. A kötelezően alkalmazandó közérdekű bírság beve-

zetése és intézményesítése — azzal együtt, hogy nincs kapcsolatban a jogsérelem szenvedett személy jóvátételével — komoly rést üt azon a falon, amelyet az Alkotmánybíróság a véleménynyilvánítás szabadsága érvényesülése érdekében emelt. Az Alkotmánybíróság szerint: „A véleménynyilvánítás szabadsága — alkotmányos alapjogként — fokozott védelmet élvez, azt csak az emberi méltósághoz, a becsülethez és a jó hírnévhez való jogok védelme — mint külső korlátok — korlátozhatják.” [33/1998. (VI. 25.) AB határozat]. Ezekről a „külső korlátokról” már az egyik korai határozatában szövelt az Alkotmánybíróság: „... A véleménynyilvánítás szabadságának külső korlátai vannak csak; amíg egy ilyen alkotmányosan meghúzott külső korlátba nem ütközik, maga a véleménynyilvánítás lehetősége és ténye védett, annak tartalmára tekintet nélkül. Vagyis az egyéni véleménynyilvánítás, a saját törvényei szerint kialakuló közvélemény, és ezekkel kölcsönhatásban a minél szélesebb tájékozottságra épülő egyéni véleményalkotás lehetősége az, ami alkotmányos védelmet élvez. Az Alkotmány a szabad kommunikációt — az egyéni magatartást és társadalmi folyamatot — biztosítja, s nem annak tartalmára vonatkozik a szabad véleménynyilvánítás alapjoga. Ebben a processzusban helye van minden véleménynek, jónak és károsnak, kellemesnek és sértőnek egyaránt — különösen azért, mert maga a vélemény is e folyamat terméke ...” [30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992. 167., 178—180.]. Ugyanez a határozat szoros kapcsolatot teremtett a véleménynyilvánítási szabadság és a sajtószabadság között is. „A véleménynyilvánítási szabadság a sajtószabadság vonatkozásában sajátosan érvényesül. A sajtó szabadságát arra figyelemmel kell garantálnia az államnak, hogy a »sajtó« a véleményalkotáshoz szükséges információszerzésnek, a véleménynyilvánításnak és a véleményformálásnak kitüntetett fontosságú eszköze. Ahogy a sajtószabadság joga a véleménynyilvánításhoz való jogból mint anyajogból vezethető le, úgy a véleménynyilvánításhoz való jog kitüntetett volta is annyiban vonatkozik a sajtó szabadságára, amennyiben az a véleménynyilvánítás alkotmányos alapjogát szolgálja. A sajtó nemcsak a szabad véleménynyilvánítás eszköze, hanem a tájékoztatásé is, azaz alapvető szerepe van a véleményalkotás feltételét képező tájékozódásban. Az Alkotmány 61. § (1) bekezdése is egymás mellett tartalmazza a szabad véleménynyilvánításhoz, továbbá a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jogot.” (ABH 1992. 227., 229.)

Álláspontom szerint ezeket a kitüntetett értékeket közvetlenül veszélyezteti a „közérdekű célra fordítható bírság” intézményének a bevezetése. Ennek révén olyan új — a Ptk. fogalmi és intézményi rendszerébe egyébként nem is illő — jogkövetkezmény lép be, amely önmagában, már kilátásba helyezésénél fogva szükségtelen korlátozást jelent, az mind a véleménynyilvánítás, mind a sajtószabadság elé magas gátat emel.

A közérdekű bírsággal kapcsolatban nem védhető az az álláspont sem, hogy annak alkalmazása „a társadalom rosszallását fejezi ki”. Véleményem szerint ugyanis nem igazolható az a hipotézis, miszerint, ha a bíróság megállapítja, hogy egy napilap, folyóirat, rádió, televízió stb. útján közölt vélemény vagy értékelés valaki személyhez fűződő

jogát sérti, akkor ott automatikusan a társadalom rosszalása is kifejeződik. Ennek oka éppen az, hogy a vélemények többszólalmúságát elfogadó és biztosító demokráciákban valamely közügyben, annak szubjektív megítélése miatt, szinte soha nem alakulhat ki konszenzus. (Itt csupán jelez-ném: a tényállítások és vélemények közötti különbség felvethet további, jogalkalmazási nehézségeket is. A Ptkm. 3. §-a a sajtó-helyreigazítási eljárás szabályait rendeli alkalmazni a válaszadás közlése iránti eljárásra. Nehezen képzelhető el azonban az, hogyan alkalmaznák a bíróságok a Pp. sajtó-helyreigazítási eljárásra vonatkozó szabályait, amelyek középpontjában valamely tényállítás valóságának bizonyítása áll.)

A sajtószabadságra gyakorolt „visszatartó hatást” („chilling effect”) csak fokozza a közérdekű célra fordítható bírság alkalmazásának tervezett szabályozási módja. E szabályozási mód részben merev, eltérést nem engedő [”... Ha a jogsértés napilap, folyóirat (időszaki lap), rádió, televízió útján történt, a bíróság a jogsértőre közérdekű célra fordítható bírságot is kiszab ...”], részben mindenféle korlátot feloldó, gyakorlatilag a bíróság szabad belátása előtt utat nyitó jellegű és tartalmú. (”... A közérdekű célra fordítható bírság összegét úgy kell meghatározni, hogy az visszatartsa a jogsértőt a további jogsértésektől.”) Mindez azzal a veszéllyel járhat, hogy a tervezett szankció a demokratikus rendszer léte és működése szempontjából alapvető fontosságú véleménynyilvánítási szabadság és sajtószabadság érvényesülését közvetlenül és érzékelhető módon korlátozza.

Következésképpen az Alkotmánybíróságnak a Ptk. Ptkm. 2. §-ával megállapított 84. § (2) bekezdésének idézett utolsó két mondatát egységesen, összefüggéseiben kellett volna értelmeznie, függetlenül attól, hogy az indítvány maga valóban csak az utolsó mondat alkotmányellenességének megállapítását kezdeményezte. Az indítványhoz kötöttségnek azt a rendkívül merev módját, amelyet a határozat követ (egy bekezdés három mondatát izolálja), nem tudom elfogadni, az — álláspontom szerint — az Alkotmánybíróság téves szerepfelfogásán alapul. Márpedig a két (szerintem összetartozó) mondat tartalmi egységként való kezelése semmiképpen nem hozhatta volna azt a végkövetkeztetést, amely lényegében azt sugallja, hogy a közérdekű bírság kilátásba helyezése egyrészt szükséges, másrészt az okozott jogsérelemmel arányos korlátozást is jelent.

Álláspontom szerint a sajtószabadság indítvány által aggályosnak tartott szabályozással történő korlátozása — a jó hírnév és az emberi méltóság védelmét szolgáló egyéb eszközök biztosítottására is figyelemmel — szük-ségtelen, és erre tekintettel alkotmányellenes.

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István alkotmánybíró különvéleménye

Egyetértek a határozat rendelkező részének azon megállapításával, amely alkotmánysértőnek tartja a válaszadás

jogának az Országgyűlés 2001. május 29-i ülésnapján elfogadott, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény módosításáról szóló törvény (a továbbiakban: Ptkm.) 1. §-ával beiktatott szabályát.

Nem értek egyet azonban azzal, hogy ezt a döntést kizárólag az arányosság tesztje alapozza meg. A véleményszabadság kiemelt alkotmányos oltalmát hangsúlyozó korábbi alkotmánybírói gyakorlatból az következik, hogy a válaszadásnak a törvényalkotó által elképzelt jogintézménye kényszerítő indok nélkül csorbítja a sajtó szabadságát.

Nem osztom a határozatnak azt a konkrét ügyön túlmutató álláspontját sem, amely szerint a válaszadás joga általában nem alkotmányellenes, mivel az a sajtó szabadságának az emberi méltóság és a jó hírnév védelme érdekében alkalmazott, szükséges korlátozása.

Véleményem szerint alkotmánysértő az is, hogy a jogalkotó a törvényben nem határozta meg a válaszadás esetében kötelezően alkalmazandó közérdekű bírság felső határát.

1. A Ptkm. 1. §-ába foglalt válaszadás jogintézményének bevezetésével a jogalkotó a sajtótermékek, valamint a rádió- és televízióműsorok tartalmát oly módon szabályozza, hogy az ellenvélemények, értékelések közzétételére kötelezi a szerkesztősejteket, illetve a műsorszolgáltatókat. Egy ilyen, a sajtószabadságot érintő tartalmi beavatkozás alkotmányossága a szükséges és arányosság tesztje alapján vizsgálendő. Az eljárás során az Alkotmánybíróságnak figyelemmel kell lennie arra is, hogy a véleménynyilvánítás kiemelt védelmében a sajtószabadság is osztozik, a sajtószabadságnak tehát igen kevés joggal szemben kell csak engednie.

Véleményem szerint vitatható az a jelen alkotmánybírói határozatban foglalt megállapítás, amely szerint a szólás- és sajtószabadság korlátozása „szűk körben lehetséges olyankor, ha politikai vitáról, az állam bírálatáról van szó”, de elfogadható a tágabb körű korlátozás azokban az esetekben, amikor „a sajtónak a demokrácia védelmében játszott szerepe nem vagy alig jelenik meg”. A határozat alapján ez utóbbi körbe tartozik a válaszadás alkotmányosságának vizsgálata.

Az Alkotmánybíróság által a kereskedelmi információkra vonatkozó szabályok alkotmányossági vizsgálatok korábban alkalmazott teszt, amely alkotmányos védelemben részesíti a gazdasági reklámokat, de azok esetében szélesebb körben ismeri el az állami beavatkozás szükségességét, a válaszadás jogintézménye alkotmányosságáról való döntéshozatalakor nem lehet irányadó.

„Az Alkotmány a szabad kommunikációt — az egyéni magatartást és a társadalmi folyamatot — biztosítja, s nem annak tartalmára vonatkozik a véleménynyilvánítás alapjoga.” [30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992. 167., 179.] Ezen alapállásból következik, hogy tartalmára tekintet nélkül részesül kiemelt alkotmányos védelemben a véleménynyilvánítás, függetlenül attól, hogy magánjellegű közlésről vagy politikai beszédről, bírálatról van szó. Az Alkotmánybíróság a kifejezés szabadságát mint az egyén önkifejezésének, személyisége szabad kibontakoztatásának elengedhetetlen eszközét, illetve mint az egyén demokratikus társadalomban való részvételét elősegítendő

részesítette többletvédelemben. Minthogy a kereskedelmi információk célja általában sokkal inkább valamely áru megismertetése és a vásárlásra ösztönzés, mintsem az önkifejezés és a demokratikus párbeszédben való részvétel, a reklámok esetében szélesebb körben minősülhet alkotmányosnak az állami beavatkozás. A Ptkm. 1. §-ának hatálybalépése esetében azonban a válaszadás jogintézménye nem csupán az ún. kereskedelmi információra vonatkozó vélemény vagy értékelés esetében lenne alkalmazandó, hanem például a politikusokat, közszereplőket érintő közérdekű tárgyban közölt véleményekre (tehát a politikai vita fogalmába tartozó közlésekre), valamint a magánjellelű értékelésekre is, amennyiben azok személyiségi jogot sértnek.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság által többször megerősített, a kifejezés szabadságának kiemelt védelmét biztosító alapjogi teszt alapján kellett volna a határozatnak megítélnie, hogy a válaszadás bevezetésének van-e kényszerítő indoka, vagy a hatályban lévő Polgári Törvénykönyv és a Büntető Törvénykönyv kínálja jogi eszközök megfelelő védelmet nyújtanak a személyiségi jogsérelmek esetében.

2.1. A határozat álláspontja szerint a tág értelemben vett válaszadás joga, vagyis a tényállítások esetében igénybe vehető sajtó-helyreigazítás és az ellenvélemény közlésének (válaszadás) joga együttesen minősül a sajtószabadság szükséges korlátozásának. Minthogy előzetes normakontroll keretében az Alkotmánybíróság kizárólag a Ptkm. által bevezetett válaszadási jog alkotmányosságát vizsgálhatta, nem térek ki különvéleményemben arra a kérdésre, hogy összeegyeztethető-e az Alkotmánnyal a sajtó-helyreigazítás jogintézményének jelenlegi szabályozása.

Az Alkotmány 61. § (2) bekezdése alapján a Magyar Köztársaság elismeri és védi a sajtó szabadságát. Ezt a szabadságot az államnak arra figyelemmel kell garantálnia, hogy a sajtó a véleménynyilvánításnak és a véleményformálásnak kitüntetett fontosságú eszköze. A sajtószabadságot elsősorban az állam tartalmi be nem avatkozása biztosítja; ennek felel meg például a cenzúra tilalma és a szabad lapalapítás lehetősége. Ezzel a tartózkodással az állam elvileg lehetővé teszi, hogy a társadalomban meglévő vélemények, valamint a közérdekű információk teljessége megjelenjen a sajtóban. [37/1992. AB határozat, ABH 1992. 227., 229—230.]

A törvényhozó a Ptkm. általános indokolásában hangsúlyozza, hogy a válaszadás jogintézményének bevezetésével olyan, a sajtóra kötelező szabályozást alkotott, amelynek célja az „emberi méltósághoz való jog és a jó hírnévhez való jog alkotmányos értékeinek” védelme. A korlátozás azonban valójában a személyiségi jogok erősebb védelmét célozza. A személyiségi jogok (és ezen belül a jó hírnévhez való jog) pedig bár igen közeli kapcsolatban állnak az Alkotmány 54. § (1) bekezdésében garantált emberi méltósághoz való alapjoggal, azzal mégsem azonosak. Az emberi méltósághoz való jog az „általános személyiségi jog” egyik megfogalmazása (8/1990. AB határozat, ABH 1990. 42., 44.). Az általános személyiségi jog anyajogából fakadó egyes jogok pedig, így — többek között — a jó hírnévhez való jog is a szükségesség és arányosság tesztje alapján korlátozható. Igaz ugyan, hogy a sajtószabadság korlátai

közül a legnagyobb súllyal a személyhez fűződő jogok vehetők figyelembe, de az alapjogok közötti mérlegelés során is vizsgálendő, hogy az alkalmazott jogalkotói korlát elengedhetetlenül szükséges-e a személyiségi jogok védelmében, vagy a hatékony személyiségvédelem más, a sajtó szabadságát kevésbé korlátozó módon is elérhető.

A Ptkm. 1. §-a a válaszadás bevezetésével a sajtó szabadságát a személyiségi jogok védelme érdekében korlátozza, és e korlátozás, mivel annak kényszerítő indoka nincs, álláspontom szerint szükségtelen, következképpen alkotmányosértő. Jogrendszerünk ma több lehetőséget biztosít a személyhez fűződő jogaiban sértettek számára, hogy jogsérelmükre orvoslást nyerjenek. A Polgári Törvénykönyv alapján polgári peres eljárást indíthat az, akit például valós vagy valótlan tény állításával, esetleg sértő kifejezés használatával) személyhez fűződő jogában megsértettek. Ennek során követelheti — többek között — a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását; a jogsértés abbahagyását és a jogsértő eltiltását a további jogsértéstől; elégtételadást, illetve a sérelmes helyzet megszüntetését, a jogsértést megelőző állapot helyreállítását vagy kártérítést. [Ptk. 84. § (1) bekezdés].

A Ptk. 84. § (1) bekezdésének c) pontja pedig jelenleg is lehetőséget nyújt arra, hogy a jogsértő nyilatkozattal vagy más megfelelő módon a személyiségi jogaiban sértett számára elégtételt adjon, illetve hogy a perben eljáró bíróság ítéletében a jogsértő részéről vagy költségén az elégtételnek megfelelő nyilvánosságot biztosítson.

A sajtójog egy sajátos eszköze is rendelkezésére áll azoknak, akikről a nyomtatott vagy elektronikus sajtó valótlan tényt közölt, híresztelt, illetőleg valós tényeket hamis színben tüntetett fel. A sajtó-helyreigazítás azonban kizárólag tényekre vonatkozhat.

Becsületének, jó hírnevének védelmében nemcsak a polgári jog eszközeivel élhet a jogaiban sértett, hanem a büntetőjog kínálja lehetőségekkel is. Amíg a Btk. 179. §-ában meghatározott rágalmozás csak tényállítással vagy erre közvetlenül utaló kifejezéssel valósítható meg, addig becsületsértés (Btk. 180. §) miatt az is felelősségre vonható, aki a becsület csorbítására alkalmas egyéb kifejezéssel élt.

Akár polgári jogi igényeket érvényesít a sértett, akár a büntetőjog védelmét veszi igénybe, nem hagyható figyelmen kívül az Alkotmánybíróság által első alkalommal a 36/1994. (VI. 24.) AB határozatban megfogalmazott azon elvi tétel, amely szerint a „közügyekben való véleménynyilvánítási szabadságnak alkotmányosan magas értéktartalma miatt a közhivatalok és a közhivatalt vállaló személyek, valamint a közélet egyéb szereplői becsületének védelme kevésbé korlátozhatja a véleménynyilvánítási szabadságot, mint a magánszemélyek becsületének védelme”. (ABH 1994. 219., 231.)

A jogalkotó a Ptkm. 1. §-ában úgy teremt válaszadási jogot, hogy figyelmen kívül hagyja a közéleti személyiségeket és a magánszemélyeket érintő véleménynyilvánítás közötti különbségeket. Közéleti személyiségeket, közügyeket érintő vélemények és értékelések esetében ugyanis még kevésbé tekinthető a személyiségvédelmet szolgáló szükséges eszköznek a válaszadás. A politikusoknak és a közéletben részt vevő más személyeknek ugyanis lehetőségük van

mindenkor a sajtó útján közölni nézeteiket, illetve mások véleményét értékelő megjegyzéseiket.

2.2. A határozat szerint a válaszadás jogintézményének bevezetése azért is indokolt, mert annak segítségével a külvilág megismeri az érintett saját véleményét, és a válaszadás „segítséget nyújt azoknak, akik egyébként gyengébb pozícióban vannak, mint a tömegtájékoztatási eszközök fölött rendelkezők”.

A Ptkm. válaszadási jogot beiktató 1. §-a az Alkotmánybíróság által a 37/1992. (VI. 10.) AB határozatban a közszolgálati televízióra és rádióra vonatkozó azt a követelményt próbálja a nyomtatott sajtóban érvényesíteni, hogy a társadalomban meglévő vélemények teljes körben, kiegyensúlyozott arányban legyenek jelen. E sajátos megoldást azonban az Alkotmánybíróság kizárólag a frekvenciák szűkössége miatt és a monopolhelyzetben lévő országos közszolgálati rádió és televízió esetében találta indokoltnak.

A kiegyensúlyozottság követelményének alkotmányosságát az amerikai Legfelsőbb Bíróság is aszerint ítélte alkotmányosértőnek vagy alkotmányosnak, hogy az az elektronikus médiát vagy a nyomtatott sajtót kötelezte. A Red Lion ügyben, amelynek során a bíróság arról döntött, hogy kérhet-e választót a sértett egy rádióban elhangzott, rá nézve sérelmes állítást követően, a Legfelsőbb Bíróság elsősorban a frekvenciaszűkösségre hivatkozva állt ki a kiegyensúlyozottság elve mellett azt hangsúlyozva, hogy egy közérdeklődésre számot tartó kérdésben minden releváns álláspontnak meg kell jelennie. [Red Lion Broadcasting Co. v. F.C.C., 395 U.S. 367 (1969)] A Tornillo ügyben azonban a Legfelsőbb Bíróság már a sajtó- és ezen belül a szerkesztés szabadságát sértőnek találta azt a floridai szabályt, amely alapján ha egy képviselőjelölt személyét sajtótámadás érte, a sajtótermék köteles volt ingyenesen helyet biztosítani a megtámadott képviselő viszontválaszának. [The Miami Herald Publishing Co. v. Pat Tornillo, Jr., 418 U.S. 241 (1974)].

A véleménynyilvánítás szabadságához fűződő jog gyakorlásának egyre elterjedtebb módja a vélemények, nézetek nyomtatott és elektronikus sajtóban való megjelenítése. Az egyes sajtótermékek azonban nem a vélemények tárházaként szolgáló semleges fórumok, ahol a szerkesztőségek akarata ellenére is joga volna az egyéneknek nézeteik megjelentetésére. Ahogyan az Európai Emberi Jogi Egyezmény 10. cikkét sem lehet úgy értelmezni, mint amely automatikusan jogot biztosít minden személynek, illetve szervezetnek arra, hogy a rádióban vagy a televízióban bizonyos műsoridőt biztosítsanak számára álláspontja kifejtésére (Kritikai elemzés az Emberi jogok európai egyezménye 10. cikkének hatóköréről és alkalmazásáról, Bírósági Határozatok Emberi Jogi Füzetek 1997/1., 9.), úgy Alkotmányunk sem biztosít jogot senki számára, hogy nézetét, véleményét az általa kiválasztott sajtóterméken keresztül juttassa el a külvilághoz. Az Alkotmány 61. § (2) bekezdése alapján azonban bárki szabadon alapíthat lapot, és ezáltal közölheti álláspontját valamely sajtótermékben. Az Alkotmány sajtó szabadságát garantáló 61. § (2) bekezdésébe ugyanis beletartozik a cenzúra tilalma és a lapalapítás szabadsága, de a szerkesztői autonómia is. Teljes mértékben egyetértek tehát a köztársasági elnök

indítványában foglalt azon megállapítással, hogy a sajtó „meghatározott vélemények, értékítéletek közlésére való kötelezése a szabad meggyőződésen alapuló szerkesztés messzemenő korlátozása”.

Mindezek alapján a válaszadás jogintézménye a sajtó szabadságát biztosító Alkotmány 61. § (2) bekezdésének szükségtelen korlátozása, a Ptkm. válaszadást bevezető 1. §-a ez okból alkotmányosértő, ezért nem vizsgálom, hogy a Ptkm. alkalmas és a lehető legkevésbé korlátozó eszközt választotta-e a személyiségvédelem hatékonyabbá tétele érdekében. Amellett, hogy a válaszadás intézményét alkotmányosértőnek tartom, hangsúlyozni kívánom, hogy a tisztességesen működő sajtó kialakulása kívánatos cél. Ez a cél azonban nem jogi és adminisztratív, hanem jogon túli, például sajtóetikai eszközökkel valósítható meg.

3. Álláspontom szerint a jog-összehasonlító vizsgálat eredményeképpen is arra a megállapításra juthatunk, hogy a vélemények kiigazítására szolgáló válaszadás kivételes, a demokratikus államok túlnyomó többségében ismeretlen jogintézmény. A common law országok, mint például az Egyesült Királyság, az Egyesült Államok és Ausztrália, nem biztosítják a válaszadás és a helyreigazítás jogát. A kontinentális jogrendszerek többségében ismert ugyan a sajtó-helyreigazítás intézménye, de — ahogyan arra a határozat is utal — több európai országban, így Németországban, Svájcban, a spanyol Alkotmánybíróság 1989-ben született döntését követően Spanyolországban, sőt Ausztriában és Hollandiában is kizárólag tényállítás szolgálhat helyreigazítás alapjául, vélemény vagy értékelés nem.

A határozat több nemzetközi emberi jogi dokumentumra is hivatkozik azt igazolandó, hogy a válaszadás a sajtó szabadságának elfogadott korlátozása. Nemzetközi emberi jogi szerződés azonban — álláspontom szerint — sohasem szolgálhat alapul arra, hogy az állam a belső jogban már létező, magasabb szintű jogvédelmet lerontsa. Amennyiben az Alkotmány magasabb mércét állít a jogkorlátozás elé és valamely jog nagyobb védelmét biztosítja, a nemzetközi szerződésben részes állam a nemzetközi jogi dokumentumra hivatkozással a jogvédelem elért szintjét nem csökkentheti.

4. Egyetértek azzal, hogy a határozat kizárólag a köztársasági elnök által megjelölt rendelkezések [a Ptkm. 1. §-ának a Ptk. 79. § (2) és (3) bekezdéseit, a 2. §-nak a Ptk. 84. § (2) bekezdése utolsó mondatát megállapító részei] alkotmányossági vizsgálatára szorítkozott.

Véleményem szerint azonban alkotmányosértő a kötelezően alkalmazandó közérdekű bírság felső határa törvénybeli meghatározásának hiánya. A Ptkm. 2. §-ával megállapított Ptk. 84. § (2) bekezdésének utolsó mondata a sajtó szabadságát alkotmányosértő módon korlátozza, a bizonytalan összegű közérdekű bírság bevezetésének ugyanis öncenzúrázó és ezáltal visszatartó hatása lehet a bíráló, kritizáló értékelések és vélemények megjelentetésére. Ez a sajtó, közelebről a szerkesztés szabadságának alkotmányosan elfogadhatatlan korlátozása.

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

V. rész KÖZLEMÉNYEK, HIRDETMÉNYEK

A Biztonságos Magyarországért Közalapítvány Alapító Okirata*

A Magyar Köztársaság Kormánya (a továbbiakban: Alapító) a jelen Alapító Okirattal a Ptk. 74/G. §-a alapján, az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogai érvényesülése, a közbiztonság javítása és a hatékonyabb bűnmegelőzés, a katasztrófák és veszélyhelyzetek elleni védekezés és megelőzés elősegítése, valamint a bűncselekmények áldozatai érdekeinek biztosítása végett — az alábbiakban részletezett állami közfeladatok folyamatos biztosítása céljából — határozatlan időre közalapítványt hoz létre.

A Közalapítvány az Alkotmány 40/A. § (2) bekezdésében és 55. § (1) bekezdésében, a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 1. §-ában, a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 8. §-ában és a katasztrófák elleni védekezés irányításáról, szervezetéről és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 1999. évi LXXIV. törvény 1. §-ában meghatározott állami és önkormányzati közfeladatok ellátásában működik közre. Elsősorban a közrend védelmét, a bűnmegelőzést, valamint a különösen súlyos, erőszakos bűncselekmények áldozatai védelmére irányuló feladatok támogatása céljából — a közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. törvény 26. § c) pont 15. alpontja szerinti, a közrend védelme körébe tartozó — kiemelkedően közhasznú tevékenységet folytat.

1. A Közalapítvány neve

Biztonságos Magyarországért Közalapítvány (a továbbiakban: Közalapítvány). A Közalapítvány rövidített neve: BMK.

2. A Közalapítvány székhelye

1124 Budapest, Németvölgyi út 41.

3. A Közalapítvány célja

A Közalapítvány célja: közreműködni a közbiztonság megszilárdításában, javításában, a bűncselekmények, a katasztrófák és veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, az ellenük való eredményes védekezésben, következményeik felszámolásában, valamint a bűncselekmények áldozatainak kárenyhítését szolgáló állami közfeladatok ellátásában.

Ennek érdekében intézkedéseket tesz

— a polgárok bűnmegelőzési és önvédelmi célú önkéntes szerveződéseire létrejött, működése,

— a potenciális áldozatoknak a személyes biztonságot nyújtó környezet kialakítása, a veszélyhelyzetek megelőzése és elhárítására történő felkészítése, a segítségkérés és segítségnyújtás jelzési és riasztási rendszer kialakítása,

— a civil bűnmegelőzés terén felhalmozódott ismeretek cseréjét, a bűnmegelőző szervezetek együttműködését és érdekeik érvényesítését elősegítő konferenciák, kiállítások, valamint egyéb, kizárólag a Közalapítvány céljaival összefüggő rendezvények szervezése, támogatása,

— a természeti csapások, a katasztrófák és veszélyhelyzetek elleni felkészülés, az eredményes védekezés, illetve következményeinek eredményes felszámolása,

— a bűncselekmények áldozatai és hozzátartozóik védelme, káruk megtérülése, enyhítése érdekében teendő jogalkotási feladatokról és egyéb intézkedésekről szóló — módosított — 1074/1999. (VII. 7.) Korm. határozat (a továbbiakban: Korm. határozat) szerint a bűncselekmények áldozatai és hozzátartozói támogatása, valamint káruk enyhítése,

— a rendőrség, a határőrség, a katasztrófavédelmi szervezetek és a társadalmi szervezetek, valamint a helyi önkormányzatok és a lakosság bűnmegelőzési célú együttműködési formái kialakítása, fejlesztése,

— a közalapítványi tevékenységgel összefüggő tudományos kutatás, oktatás, képzés és tájékoztatás támogatása,

— a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendészeti szervek és a közigazgatási hivatalok tevékenységének hatékonyabb, korszerűbb ellátásához szükséges feltételek megteremtése

érdekeiben.

4. A Közalapítvány vagyona, forrásai

4.1. Az Alapító a megszüntetett Országos Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Közalapítvány (OKBK) vagyonát rendeli a Közalapítvány javára.

Az OKBK 2001. május 31-i állapotnak megfelelő vagyona, az időközi vagyonmérleg szerint 633 560 000 Ft, azaz hatszázharminchárommillió-ötszázhatvan ezer forint.

Az OKBK készpénzvagyona összesen 602 671 184, Ft, azaz hatszázkettőmillió-hatszázhetvenegyszer-egyszáznyolcvannégy forint (készpénz, értékpapír).

4.2. Az Alapító az induló vagyonból 150 000 000 Ft, azaz egyszázötvenmillió forint törzsvagyont különít el, amely sem a működés során, sem a közalapítványi célok megvalósítására nem használható fel.

4.3. A Közalapítvány anyagi forrásai:

— a 4.1. pontban megjelölt állami költségvetésből származó támogatás,

— a mindenkori éves költségvetésről szóló törvényben meghatározott mértékű támogatás,

— a közalapítványi vagyon hozama,

— a Közalapítványhoz történő csatlakozás során tett felajánlások,

— a természetes személyek, a jogi személyek és a jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságok, szervezetek önkéntes befizetései,

* A Fővárosi Bíróság a Biztonságos Magyarországért Közalapítványt (rövidített neve: BMK) az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 74/A. §-ának (4) bekezdése alapján a 8365. sorszám alatt nyilvántartásba vette.

— a személyi jövedelemadónak a Közalapítvány részére (a személyi jövedelemadóról szóló 1996. évi CXXVI. törvényben meghatározottak szerint) felajánlott része.

4.4. A Közalapítvány működési (rezsi) költsége nem haladhatja meg az éves tervezett költségvetés kiadásainak 10%-át. Ez az összeg tartalmazza a Kuratórium és a Felügyelő Bizottság tagjainak tiszteletdíját és költségtérítését is.

5. Csatlakozás a Közalapítványhoz

A Közalapítvány nyílt, ahhoz pénzbeli vagy más vagyonrendeléssel, illetve egyéb vagyoni értékű felajánlással bárki csatlakozhat, akinek adományát a Közalapítvány elfogadja.

A csatlakozás elfogadásáról a Kuratórium dönt. Ennek során a Kuratórium a csatlakozni kívánó szervezetről, intézményről vagy magánszemélyről rendelkezésre álló adatokat és — célhoz kötött felajánlások esetén — a megjelölt célt mérlegeli. Elutasíthatja azon célhoz kötött felajánlások elfogadását, amelyek esetében a megjelölt cél nem vagy csak részben illeszkedik a Közalapítvány Alapító Okiratában rögzített célokhoz.

A Kuratórium köteles visszautasítani a felajánlást, ha

— a csatlakozni kívánó tevékenysége vagy a felajánlás célja a közalapítványi célkitűzésekkel összeegyeztethetetlen,

— az adományozás feltétele — kivéve az önkormányzati felajánlásokat —, hogy azt meghatározott személy, illetve szervezet kapja meg.

6. A Közalapítvány gazdálkodása

6.1. A Kuratórium a Közalapítvány vagyonának felhasználásáról az Alapító Okiratban és a Vagyonkezelési Szabályzatban (a továbbiakban: VSZ) foglaltaknak megfelelően dönt.

A közalapítványi feladatok támogatására érkező adományokat a szakterületek szerint elkülönítetten kell kezelni. Az elfogadott céltámogatást csak a felajánláskor meghatározott célokra lehet fordítani.

6.2. A Kuratórium a Közalapítvány törzsvagyonán felüli vagyonát teljes egészében felhasználhatja a közalapítványi célok elérésére. A Kuratórium a Közalapítvány vagyoni helyzete és bevételei ismeretében évente dönt a közalapítványi feladatok végrehajtásához felhasználható pénzeszközök mértékéről, felosztásuk módjáról.

6.3. A Közalapítvány a támogatásokat általában nyilvános pályázati rendszer keretei között nyújtja.

6.3.1. A Közalapítvány kivételesen kérelemre is nyújthat támogatást, ha annak célja megfelel a Közalapítvány célkitűzéseinek, és ha az nem veszélyezteti a 6.2. alpont szerint tervezett kiadásokat. A döntésnél vizsgálni kell a kérelem indokoltságát és a Közalapítvány rendelkezésére álló anyagi fedezetet.

6.3.2. A támogatások odaítélésekor meg kell határozni a kedvezményezett elszámolási kötelezettségét, a közalapítványi támogatás felhasználásának rendjét, valamint elő kell írni a Közalapítvány ellenőrzési jogát.

6.3.3. Az egyes erőszakos bűncselekmények következtében sérelmet szenvedettek kárának enyhítésére irányuló kérelmek elbírálására, a bűncselekmények áldozatainak támogatását szolgáló eljárásra a Korm. határozat mellékletének I. részében foglaltak az irányadók.

6.4. A Közalapítvány hitelt nem vehet fel és nem folyósíthat.

6.5. A Közalapítvány vállalkozási tevékenységet kizárólag az Alapító Okiratban meghatározott célok megvalósítása érdekében, azokat nem veszélyeztetve, a törzsvagyon hozadékából, illetőleg törzsvagyonán felüli egyéb vagyonából folytathat.

6.5.1. A Közalapítvány a gazdálkodása során elért eredményét nem oszthatja fel, azt az Alapító Okiratban meghatározott tevékenységre kell fordítania.

6.6. A Kuratórium a Közalapítvány létrejöttét követő két hónapon belül és minden év január 31-éig a tárgyévvel vonatkozó költségvetést fogad el.

6.7. A Közalapítvány tevékenységéről közhasznúsági jelentés készül, melyet a könyvvizsgáló jelentése és a Felügyelő Bizottság véleménye alapján a Kuratórium fogad el.

6.8. A közhasznúsági jelentésnek tartalmaznia kell:

- a számviteli beszámolót,
- a költségvetési támogatás felhasználását,
- a vagyon felhasználásával kapcsolatos kimutatást,
- a cél szerinti juttatások kimutatását,
- a központi költségvetési szervtől, az elkülönített állami pénzalaptól, a helyi önkormányzattól, a kisebbségi települési önkormányzattól, a települési önkormányzatok társulásától, az egészségbiztosítási önkormányzattól és mindezek szerveitől kapott támogatás mértékét,
- a Közalapítvány kurátorainak, tisztségviselőinek és az Igazgatóság munkatársainak nyújtott juttatások értékét, illetve összegét,
- a közhasznú tevékenységről szóló rövid tartalmi beszámolót.

7. A Közalapítvány kezelő szerve

7.1. A Közalapítvány kezelője és legfőbb döntéshozó szerve a tizenegy főből álló Kuratórium.

A Kuratórium elnöke:

prof. dr. Király Tibor akadémikus, az Eötvös Loránd Tudományegyetem egyetemi tanára

A Kuratórium alelnöke:

dr. Katona Géza nyugdíjas, c. egyetemi tanár

A Kuratórium tagjai:

dr. Csányi Klára, a BM főosztályvezetője

dr. Gereben Ágnes kandidátus, az Eötvös Loránd Tudományegyetem tudományos főmunkatársa

dr. Hatala József r. dandártábornok, az Országos Rendőrfőkapitányság közbiztonsági főigazgatója

Kovács Dezső hőr. dandártábornok, a Határőrség Országos Parancsnokság rendészeti főigazgatója

Mazula Károly, az Országos Bűnmegelőzési Tanács elnöke

dr. Szabó András, a Magyar Kriminológiai Társaság elnöke

Tatár Attila tű. dandártábornok, az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság hatósági főigazgató-helyettese

dr. Túrós András, az Országos Polgárőr Szövetség elnöke

Vörösmarty Mihály, a Személy- és Vagyondvédelmi Szakmai Kamara elnöke

7.2. A Kuratórium tagjait az Alapító kéri fel.

7.3. A Kuratórium elnökét és alelnökét az Alapító — a Kuratórium tagjai közül — négy évre kéri fel. Az elnök és az alelnök ismételt felkérhető. E tisztségviselők kuratóriumi tagságát nem érinti az a tény, hogy ismételt felkérte vezetői tisztük betöltésére.

7.4. A kuratóriumi tagság megszűnik:

- a tag halálával,
- lemondással,
- alapítói visszahívással a Ptk. 74/C. § (6) bekezdése alapján,
- a Közalapítvány megszűnésével.

7.5. A Közalapítványt a Kuratórium elnöke, akadályoztatása esetén a Kuratórium alelnöke vagy *Vörösmarty Mihály* kuratóriumi tag képviseli. Az Alapítóval érdekeltviszonyban álló kuratóriumi tag képviseleti joggal nem ruházható fel.

7.6. A Közalapítvány bankszámlája feletti rendelkezésre az elnök és az alelnök együttesen jogosult.

7.6.1. Az elnök vagy az alelnök akadályoztatása esetén az elnök, illetve az alelnök és *Vörösmarty Mihály* kuratóriumi tag együttesen jogosult rendelkezni a Közalapítvány bankszámlája felett.

7.7. A Kuratórium tagjai tiszteletdíjban részesülhetnek, és igényt tarthatnak e tisztség ellátásával kapcsolatban felmerülő szükséges és indokolt költségeik megtérítésére, melynek összegét és elszámolási rendjét — az Alapító képviseletében eljáró belügyminiszter előzetes jóváhagyásával — a Közalapítvány Szervezeti és Működési Szabályzatában (SZMSZ) kell megállapítani.

8. A Közalapítvány szervezete és működése

8.1. A Kuratórium működése

8.1.1. A Kuratórium szükség szerint, de évente legalább négyszer tart ülést. A Kuratórium ülései — amennyiben a Kuratórium eltérően nem rendelkezik — nyilvánosak. Zárt ülés elrendelésére akkor van lehetőség, ha az ülés témája miatt az titokvédelmi, adatvédelmi szempontból, illetve személyiségi jogok védelme szempontjából indokolt.

A Kuratórium ülését, azt legalább 10 nappal megelőzően, a napirend és a napirendhez kapcsolódó teljes dokumentáció — írásban történő — megküldésével az elnök hívja össze.

8.1.2. Össze kell hívni a Kuratóriumot, ha legalább négy tagja vagy a Felügyelő Bizottság az összehívás céljának

megjelölésével írásban kezdeményezi a kezdeményezéstől számított 30 napon belül.

8.1.3. A Kuratórium határozatképes, ha az ülésen legalább hét tagja jelen van, továbbá a jelen lévő tagok többsége nem áll az Alapítóval függőségi, illetve közalkalmazotti jogviszonyban. Határozatképtelenség esetén a Kuratórium ülését 15 napon belül változatlan napirenddel ismét össze kell hívni.

A Kuratórium ülését az elnök, akadályoztatása esetén az alelnök vezeti le, együttes akadályoztatásuk esetén a jelen lévő kuratóriumi tagok egyszerű szótöbbséggel választanak maguk közül levezető elnököt, aki az Alapítóval nem áll érdekeltviszonyban.

8.1.4. A Kuratórium határozatait általában nyílt szavazással, az ülésen jelen lévő tagok egyszerű szótöbbségével hozza. Szavazategyenlőség esetén a levezető elnök szavazata dönt.

A Kuratórium döntése, illetőleg az SZMSZ külön rendelkezése alapján titkos szavazás is tartható.

A Kuratórium elnökének és tagjainak összeférhetlenségére a Ptk. 74/C. §, illetőleg az 1997. évi CLVI. törvény 8. és 9. §-ainak rendelkezései az irányadóak.

A Kuratórium határozathozatalában nem vehet részt az a személy, aki vagy akinek közeli hozzátartozója [Ptk. 685. § b) pont], élettársa (a továbbiakban együtt: hozzátartozó) a határozat alapján

- kötelezettség vagy felelősség alól mentesül, vagy
- bármilyen más előnyben részesül, illetve a megkövetendő jogügyletben egyébként érdekelt.

Nem minősül előnynek a Közalapítvány cél szerinti juttatásai keretében a bárki által megkötés nélkül igénybe vehető nem pénzügyi szolgáltatás.

A közhasznú szervezet megszűnését követő két évig nem lehet más közhasznú szervezet vezető tisztségviselője az a személy, aki olyan közhasznú szervezetnél töltött be — annak megszűnését megelőző két évben legalább egy évig — vezető tisztséget, amely az adózás rendjéről szóló törvény szerint köztartozását nem egyenlítettte ki.

A vezető tisztségviselő, illetve az ennek jelölt személy köteles valamennyi érintett közhasznú szervezetet előzetesen tájékoztatni arról, hogy ilyen tisztséget egyidejűleg más közhasznú szervezetnél betölt.

8.1.5. A minősített többséghez kötött döntéshez a határozatképes ülésen jelen lévő tagok kétharmadának az igenlő szavazata szükséges.

8.1.6. Minősített többségű döntés szükséges:

- az Alapító Okirat módosításának kezdeményezéséhez,
- az SZMSZ és a VSZ jóváhagyásához és módosításához,
- a közhasznúsági jelentés — azon belül az éves beszámoló — elfogadásához,
- az éves gazdálkodási terv jóváhagyásához,
- a pályázatok kiírásának, elbírálásának és a támogatások odaítélési rendjének kialakításához,
- az igazgató kinevezéséhez és felmentéséhez,
- a Tanácsadó Testület létrehozásához,
- az SZMSZ által előírt más ügyekben, kivéve az alapítói jogokat érintő kérdéseket.

8.1.7. A Kuratórium üléséről írásbeli jegyzőkönyvet kell készíteni, amely az elhangzottaknak a lényegét, a határozatokat pedig szó szerint tartalmazza. A jegyzőkönyv elkészítéséről az igazgató gondoskodik, azt — hitelesítőként — az ülés levezetője és a kuratóriumi ülésen részt vevő — annak kezdetén kijelölt és elfogadott — tag írja alá.

Az ülést követő 30 napon belül el kell juttatni a jegyzőkönyvet a Kuratórium és az FB tagjainak, valamint írásban a határozatot annak, akire vonatkozóan döntést tartalmaz. Az írásos jegyzőkönyv elkészítése, a jegyzőkönyvek és határozatok nyilvántartása, valamint az érintettekhez történő eljuttatása az igazgató feladata.

A kuratóriumi ülések jegyzőkönyveit és határozatait év és sorszám megjelöléssel kell ellátni, azokat az Igazgatóságon kell nyilvántartani és tárolni.

A nyilvántartásnak tartalmaznia kell a kuratóriumi döntések

- tartalmát, időpontját, hatályát,
- a támogatók, az ellenzők és a tartózkodók számarányát (ha lehetséges személyét).

8.1.8. A Kuratórium hatáskörébe tartozik különösen

- az Alapító Okirat módosításának kezdeményezése,
- az SZMSZ jóváhagyása és módosítása,
- a VSZ jóváhagyása és módosítása,
- a Kuratórium ügyrendjének meghatározása és módosítása,

- a Közalapítvány gazdálkodási elveinek és szabályainak meghatározása,

- a Kuratórium munkatervének, éves gazdálkodási tervének jóváhagyása,

- a közhasznúsági jelentés — azon belül az éves beszámoló — elfogadása,

- a támogatások odaítélési rendjének kialakítása, a pályázatok kiírása és elbírálása,

- a Közalapítványhoz csatlakozni kívánók kérelmének elbírálása, a felajánlások elfogadásáról történő döntés,

- az igazgató kinevezése és felmentése,
- a Közalapítvány könyvvizsgálójának pályázat útján való megbízása és felmentése, valamint díjazásának megállapítása,

- a Közalapítvány tevékenységét segítő szakmai testületek (állandó vagy eseti bizottságok) létrehozása, megszüntetése, azok tagjainak megbízása, felmentése, feladataik meghatározása,

- az egyes erőszakos bűncselekmények következtében kárt szenvedettek kárenyhítés iránti kérelmének elbírálása, valamint a 8.1.10. pont alapján hozott döntés jóváhagyása,

- a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendészeti szervek és a közigazgatási hivatalok tevékenységének támogatására irányuló kérelmek elbírálása,

- minden egyéb, amit az SZMSZ a Kuratórium kizárólagos hatáskörébe utal, kivéve az alapítói jogokat érintő kérdéseket.

8.1.9. A pályázatok kiírására, azok feltételeinek meghatározására, — az SZMSZ által meghatározott ügyekben — a támogatások odaítélésére vonatkozó döntést megelőzően a Kuratórium beszerzi a Tanácsadó Testület véleményét.

8.1.10. Az erőszakos bűncselekmények következtében kárt szenvedettek kárenyhítés iránti kérelmének elbírálása körében — a Kuratórium akadályoztatása esetén — a Kuratórium elnöke (akadályoztatás esetén a 7.5. pont szerint képviselőre jogosult személy) dönthet a minimálbér kétszereséig terjedő támogatások, illetve az előzetes pénzbeli támogatás iránti kérelmek tekintetében. Döntéséről — annak jóváhagyása céljából — a Kuratórium felé beszámolási kötelezettsége van.

8.1.11. A Közalapítvány gazdálkodására, működésére, szervezetére, képviselőre vonatkozó további előírásokat és a Kuratórium döntéshozatalának részletes szabályait az SZMSZ és a VSZ határozza meg.

8.1.12. A Kuratórium évenként beszámol az Alapító képviselőjének.

A beszámoló kötelező tartalmi elemei:

- a közhasznúsági jelentés,
- a vállalkozási tevékenység bemutatása és a 6.3.2. pontban előírtak megvalósulását, az ezzel összefüggő megállapításokat tartalmazó tájékoztató,

- minden egyéb, amit az SZMSZ kötelezőként meghatároz.

8.1.13. A Kuratórium határozatait és az éves beszámolót, valamint a közhasznúsági jelentést bárki megtekintheti, illetve azokból saját költségére másolatot készíthet.

A Közalapítvány működésével kapcsolatosan keletkezett iratok nyilvánosak, azokba bárki betekinhet, azonban a titok- és adatvédelem, illetve személyiségi jogok védelme érdekében a betekintés korlátozható.

8.2. A Felügyelő Bizottság

A Közalapítvány Kuratóriumának ellenőrzését az öt főből álló, a 8.2.1. pont szerinti összetételű Felügyelő Bizottság (a továbbiakban: FB) látja el.

8.2.1. Az FB elnöke:

dr. Haas Péter, a Pénzügyminisztérium főtanácsosa

Az FB tagjai:

Tordai Istvánné, a Budapest, Főváros Polgármesteri Hivatal főtanácsosa

dr. Váry László ny. r. alezredes

Tóth Árpád, MEH Civilkapcsolatok Főosztályvezető-helyettes

Papp Júlia főtanácsos, Pénzügyminisztérium

8.2.2. Az FB elnökét és tagjait az Alapító kéri fel négy évre. Az elnök és a tagok ismételtlen megbízhatók.

8.2.3. Nem lehet az FB elnöke vagy tagja, illetve könyvvizsgálója az, aki

- a Kuratórium elnöke, alelnöke, tagja,

- a Közalapítvánnyal a megbízatáson kívül más tevékenység végzésére irányuló munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll, kivéve, ha jogszabály másképpen rendelkezik,

- a Közalapítvány cél szerinti juttatásából részesül — kivéve a bárki által megkötés nélkül igénybe vehető nem pénzbeli szolgáltatásokat —, illetve

- az előzőek szerint meghatározott személyek hozzátartozója.

A közhasznú szervezet megszűnését követő két évig nem lehet más közhasznú szervezet vezető tisztségviselője az a

személy, aki olyan közhasznú szervezetnél töltött be — annak megszűnését megelőző két évben legalább egy évig — vezető tisztséget, amely az adózás rendjéről szóló törvény szerint köztartozását nem egyenlítette ki.

A vezető tisztségviselő, illetve az ennek jelölt személy köteles valamennyi érintett közhasznú szervezetet előzetesen tájékoztatni arról, hogy ilyen tisztséget egyidejűleg más közhasznú szervezetnél is betölt.

8.2.4. Az FB tagság megszűnik

- a tag halálával,
- lemondással,
- az Alapító által történő visszahívással,
- a felkérés időtartamának lejártával,
- a Közalapítvány megszűnésével.

8.2.5. Az FB ügyrendjét maga határozza meg.

8.2.6. Az FB feladatai:

- ellenőrzi a Közalapítvány működését és gazdálkodását, a Kuratórium és az Igazgatóság tevékenységét,
- célvizsgálatot folytat, ha a Közalapítvány céljainak megvalósítását, illetve a pénzügyi-gazdálkodási tevékenység szabályszerűségét veszélyeztetve látja,
- véleményezi a Közalapítvány közhasznúsági jelentését,
- az FB a feladatának végrehajtása során kialakított véleményét írásban közli a Kuratóriummal,
- a Közalapítvány működését érintő tapasztalatairól szükség szerint, de évente legalább egyszer beszámol az Alapítónak, amelyről a Kuratóriumot is tájékoztatja.

Az FB a Kuratóriumra kötelező döntést nem hozhat.

8.2.7. Az FB feladatai teljesítése során

- betekinthez a Közalapítvány bármely iratába,
- felvilágosítást kérhet a Kuratórium elnökétől és tagjaitól, az Igazgatóság vezetőjétől, munkatársaitól,
- megvizsgálhatja a Közalapítvány könyveit, iratait, a pénzkezelés és utalványozás rendjét.

8.2.8. Az FB tanácskozási joggal részt vehet a Kuratórium ülésein. Munkájához a Közalapítvány költségén szakértőt vehet igénybe.

8.2.9. Az FB köteles a Kuratóriumot tájékoztatni és ülésének összehívását kezdeményezni, ha arról szerez tudomást, hogy

- a Közalapítvány működése során olyan jogszabálysértés vagy a Közalapítvány érdekeit egyébként súlyosan sértő esemény (mulasztás) történik, amelynek megszüntetése vagy következményeinek elhárítása, illetve enyhítése a Kuratórium döntését teszi szükségessé,
- a vezető tisztségviselők felelősségét megalapozó tény merül fel.

A Kuratóriumot az FB indítványára — annak megtételétől számított 30 napon belül — össze kell hívni. E határidő eredménytelen eltelte esetén a Kuratórium összehívására az FB is jogosult.

Ha a Kuratórium a törvényes működés helyreállítása érdekében szükséges intézkedéseket nem teszi meg, az FB köteles haladéktalanul értesíteni az Alapító képviselőjét és a törvényességi felügyeletet ellátó szervet.

8.2.10. A Felügyelő Bizottság elnöke és tagjai tiszteletdíjban részesülhetnek, és igényt tarthatnak e tisztség ellátásával kapcsolatban felmerülő szükséges és indokolt költ-

segeik megtérítésére, melynek összegét és elszámolási rendjét — az Alapító képviselőjében eljáró belügyminiszter előzetes jóváhagyásával — a Közalapítvány SZMSZ-ben kell megállapítani.

8.3. A Könyvvizsgáló

8.3.1. A Közalapítvány számviteli rendjének ellenőrzését a Kuratórium által pályáztatás útján kiválasztott független könyvvizsgáló látja el.

8.3.2. A könyvvizsgáló köteles félévenként a Közalapítvány könyveit megvizsgálni, és ennek, továbbá az éves működés vizsgálatának az eredményéről a Kuratóriumnak jelentést készíteni.

8.3.3. A könyvvizsgáló feladatainak ellátása során jogosult felülvizsgálni a Közalapítvány pénztárát, szerződéseit, bankszámláját, jogosult felvilágosítást kérni a Közalapítvány alkalmazottaitól.

8.3.4. A könyvvizsgáló és az FB véleménye nélkül a Kuratórium nem hozhat határozatot a Közalapítvány éves gazdasági beszámolójáról.

8.4. A Közalapítvány Igazgatósága

8.4.1. A Közalapítvány a Kuratórium döntésének előkészítésére, a végrehajtással kapcsolatos operatív feladatok ellátására, a Közalapítvány működésének biztosítására Igazgatóságot működtet. Működési költségeit a Közalapítvány fedezi, éves költségvetését a Kuratórium hagyja jóvá.

8.4.2. Az Igazgatóságot a Kuratórium által — az Alapító képviselőjében eljáró belügyminiszter előzetes jóváhagyásával — kinevezett és az alkalmazottak feletti munkáltatói jogkörrel felruházott igazgató irányítja.

8.4.3. A kinevezés és felmentés kivételével az egyéb munkáltatói jogokat az igazgató tekintetében a Kuratórium elnöke gyakorolja.

8.4.4. Az igazgató a kuratóriumi ülések tanácskozási jogú állandó résztvevője.

8.4.5. Az Igazgatóság működésének részletes szabályait, az igazgató feladatait, az Igazgatóság tevékenységének ellenőrzését, az Alapító Okiratban foglaltakkal összhangban az Ügyrend szabályozza.

Az Igazgatóság személyi állományának létszámát a feladatok ismeretében a Kuratórium határozza meg.

8.4.6. Az Igazgatóságon az egyes szakterületeket (civil bűnmegelőzési, rendészeti, katasztrófavédelmi és kárenyhítési) szakreferensek képviselik, akik véleményét a Tanácsadó Testület köteles kikérni. A Kuratórium jóváhagyásával az igazgató szakreferatúrákat hozhat létre.

8.4.7. Az Igazgatóság feladata különösen:

- a Kuratórium működési feltételeinek megteremtése és folyamatos biztosítása,
- a döntések előkészítése,
- a Korm. határozat szerint az egyes erőszakos bűncselekmények következtében kárt szenvedettek kárenyhítési iránti kérelmének a kuratóriumi döntésre való előkészítése,
- a Kuratórium határozatainak végrehajtásához (ideértve a 8.1.10. pont szerinti döntést is) szükséges operatív és adminisztratív feladatok ellátása,

— a Közalapítvány könyveinek vezetése, az éves pénzügyi terv: az éves beszámoló és a közhasznúsági jelentés összeállítása,

— az ügyviteli feladatok ellátása,

— a Tanácsadó Testület működési feltételeinek biztosítása,

— az SZMSZ-ben meghatározott egyéb feladatok ellátása.

8.4.8. Az Igazgatóság munkatársai díjazásra, illetőleg költségtérítésre az SZMSZ által meghatározott módon és mértékben jogosultak.

8.5. A Tanácsadó Testület

8.5.1. A Tanácsadó Testület a Kuratórium által létrehozott, az Alapító Okirat preambulumban meghatározott szakterületek kiemelkedői képviselőiből álló konzultatív, javaslattevő, véleményező szakértői testület.

A Testület tagjainak megbízásához a Kuratórium előzetesen kikéri az Alapító képviselőjében eljáró belügyminiszter véleményét.

8.5.2. A Tanácsadó Testület működési feltételeit az SZMSZ határozza meg.

8.5.3. A Tanácsadó Testület tagjait számlával igazolt, munkájukkal összefüggő költségeik megtérítése illeti meg, díjazásban nem részesülhetnek.

9. Záró rendelkezések

9.1. Az Alapító nevében és képviselőjében a belügyminiszter jár el.

9.2. A Közalapítvány közvetlen politikai tevékenységet nem folytat, szervezete a pártoktól független, azoknak támogatást nem nyújt.

9.3. A Közalapítvány:

— céljai megvalósítása érdekében együttműködik a hasonló közfeladatot ellátó állami, társadalmi szervezetekkel, alapítványokkal,

— gyűjti a céljai megvalósításához szükséges forrásokat.

9.4. A Közalapítvány működésének és a szolgáltatások igénybevételének módját, a beszámolókat, a kuratóriumi döntéseket a Belügyi Közlönyben, az Alapító Okirat szerinti tevékenységének és gazdálkodásának legfontosabb adatait egy országos napilapban (Magyar Nemzet) is nyilvánosságra kell hozni.

9.5. A Közalapítvánnyal kapcsolatban az Alapító Okiratban nem szabályozott kérdésekben a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény rendelkezései az irányadók.

9.6. A Közalapítvány bejegyzését követően az Alapító Okiratot a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

Az Alapító nevében:

Dr. Pintér Sándor s. k.,
belügyminiszter

Szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a szerkesztőbizottság közreműködésével.

A szerkesztőbizottság elnöke: dr. Bártfai Béla, társelnöke: Nyéki József.

A szerkesztésért felelős: dr. Müller György. Budapest V., Kossuth tér 1—3.

Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelős kiadó: dr. Korda Judit vezérigazgató.
Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Telefon: 266-9290.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadónál

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 318-6668.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FÁMA Rt. közreműködésével. Telefon/fax: 266-6567.

Információ: tel./fax: 317-9999, 266-9290/245, 357 mellék.

Példányonként megvásárolható a kiadó Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. (tel./fax: 267-2780) szám alatti közlönypoltjában, illetve megrendelhető a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

2001. évi éves előfizetési díj: 48 720 Ft. Egy példány ára: 140 Ft 16 oldal terjedelemig, utána + 8 oldalanként + 84 Ft.

A kiadó az előfizetési díj évközbéli emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 0076—2407

01.2001 — Nyomja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert.